

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bošáca na roky 2011-2013 s výhľadom do roku 2018

Autor: Mgr. Martina Hulínková

Spolutvorcovia: Bc. Daniel Juráček

Mgr. Anna Kosová

Ingrid Pöštenyi

Obsah

0 ÚVOD	4
1 TEORETICKO – METODICKÉ VÝCHODISKÁ PROGRAMU.....	5
1.1 ZÁKLADNÉ POJMY	5
1.2 REGIONÁLNY POLITIKA SLOVENSKA A EURÓPSKEJ ÚNIE	6
1.3 LEGISLATÍVNE A PROGRAMOVÉ ZABEZPEČENIE REGIONÁLNEHO ROZVOJA.....	6
2 VYMEDZENIE ÚZEMIA OBCE BOŠÁCA.....	9
3 FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA.....	10
3.1 LITOGEOGRAFICKÉ POMERY	10
3.1.1 Geologické celky a stavba.....	10
3.1.2 Geologický vývoj	10
3.2 MORFOGEOGRAFICKÉ POMERY	11
3.2.1 Geomorfologická stavba a členenie	11
3.2.2 Geomorfologický vývoj	12
3.3 KLÍMAGEOGRAFICKÉ POMERY	13
3.3.1 Klimatické oblasti	13
3.3.2 Základné meteorologické prvky a ich charakteristika.....	13
3.4 HYDROGEOGRAFICKÉ POMERY	18
3.4.1 Povrchové vodné toky	18
3.4.2 Podpovrchové vody	19
3.5 PEDOGEOGRAFICKÉ POMERY	19
3.5.1 Pôdne typy	19
3.5.2 Pôdne druhy.....	20
3.6 BIOGEOGRAFICKÉ POMERY	21
3.6.1 Fytogeografické pomery	21
3.6.1.1 Fytogeografické členenie	21
3.6.1.2 Prirodzená potenciálna vegetácia	21
3.6.1.3 Reálna vegetácia.....	22
3.6.2 Zoogeografické pomery	22
3.7 OCHRANA PRÍRODY	23
3.7.1 Sústava chránených území národného významu.....	23
3.7.2 Sústava chránených území európskeho významu	23
4 VÝVOJ A OSÍDLENIE ÚZEMIA.....	25
4.1 HISTORICKÝ VÝVOJ	25
4.1.1 Predhistorické obdobie	25
4.1.2 Historické obdobie	25
4.2 MORFOGENETICKÝ VÝVOJ SÍDLA.....	27
5 HUMÁNOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA.....	29
5.1 DEMOGEOGRAFICKÉ POMERY	29
5.1.1 Vývoj obyvateľstva	29
5.1.2 Dynamika obyvateľstva	30
5.1.2.1 Prirodzený pohyb obyvateľstva.....	30

5.1.2.2 Migračný pohyb obyvateľstva.....	32
5.1.2.3 Celkový pohyb obyvateľstva.....	34
5.1.3 Štruktúra obyvateľstva	35
5.1.3.1 Štruktúra obyvateľstva podľa biologických znakov	35
5.1.3.2 Ekonomické znaky	37
5.1.3.3 Štruktúra obyvateľstva podľa kultúrnych znakov	39
5.2 HOSPODÁRSKE POMERY	42
5.2.1 Výrobná sféra	42
5.2.1.1 Poľnohospodárstvo.....	42
5.2.1.2 Priemysel	43
5.2.2 Nevýrobná sféra	44
5.2.2.1 Infraštruktúra	44
5.2.2.1.1 Technická infraštruktúra	44
5.2.2.1.2 Sociálna infraštruktúra	46
5.2.2.2 Cestovný ruch.....	48
5.2.2.3 Kultúrne – spolková činnosť v obci Bošáca	51
6 ENVIRONMENTÁLNOGEOGRAFICKÉ POMERY	52
7 ANALÝZA PERCEPČNÉHO PRIESKUMU REGIONÁLNEHO ROZVOJA V OBCI BOŠÁCI.....	54
8 SWOT ANALÝZA OBCE BOŠÁCA	63
8.1 SWOT ANALÝZA ĽUDSKÉ ZDROJE	63
8.2 SWOT ANALÝZA PRIEMYSEL	64
8.3 SWOT ANALÝZA POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA	66
8.4 SWOT ANALÝZA INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	67
9 STRATÉGIA ROZVOJA OBCE BOŠÁCA.....	69
9.1 STRATEGICKÁ VÍZIA OBCE BOŠÁCA.....	69
9.2 STRATEGICKÉ CIELE A OPATRENIA	69
9.2.1 Strategická oblasť ľudské zdroje.....	70
9.2.2 Strategická oblasť priemysel	73
9.2.3 Strategická oblasť poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	74
9.2.4 Strategická oblasť infraštruktúra a životné prostredie	76
9.3 AKČNÝ PLÁN ROZVOJA OBCE.....	80
9.3.1 Strategická oblasť ľudské zdroje.....	80
9.3.2 Strategická oblasť priemysel	84
9.3.3 Strategická oblasť poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	86
9.3.4 Strategická oblasť infraštruktúra a životné prostredie	88
10 AKTUALIZÁCIA A PLNENIE PROGRAMU.....	90
11 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	91
12 ZOZNAM PRÍLOH	96

0 Úvod

Ľudia sa už od nepamäti snažia pretvárať prostredie, v ktorom žijú a prispôsobovať ho svojim potrebám. Častokrát pri tom neberú do úvahy následky, ktoré ich zásahy môžu vyvolať v krajine. Preto je dôležité vytvárať také stratégie regionálneho rozvoja, ktoré by brali do úvahy historický, geografický a environmentálny charakter krajiny. Hlavným nástrojom stratégií regionálneho rozvoja je vytvorenie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bošáca na roky 2011- 2013 s výhľadom do roku 2018 vychádza z komplexnej geografickej charakteristiky územia, analýzy percepčného prieskumu a určenie stratégie rozvoja a akčného plánu obce. Program je koncepčný dokument, ktorý popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim dlhodobé ciele a opatrenia, ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju územia. Plán rozvoja odpovedá na otázku, ako koordinovať činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov obce. Je materiálom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“

Stratégia regionálneho rozvoja by neplnila svoju hlavnú funkciu, keby v nej neboli zahrnuté názory a potreby obyvateľov. Práve zistenie názorov obyvateľov na spokojnosť a život v obci a možnosti rozvoja obce, sú cieľom dotazníkového prieskumu, ktorého analýza je dôležitou súčasťou programu.

Hlavným cieľom stratégie rozvoja je naplnenie vízie, ktorú je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít, ktoré sú určené pri štyroch strategických oblastiach: ľudské zdroje, priemysel, poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, infraštruktúra a životné prostredie.

Obec Bošáca v minulosti predstavovala tzv. strediskovú obec. Aj po zmene spoločenského zriadenia, si svoju pozíciu v regióne udržala. Naďalej predstavuje zdravotnícke, školské, informačné, kultúrne a športové centrum pre všetky dediny v Bošáckej doline. Naplnenie vízie strategického rozvoja predstavuje dôležitý krok k upevneniu si tejto pozície

1 Teoreticko – metodické východiská programu

1.1 Základné pojmy

Regionálny rozvoj a regionálna politika je v súčasnej dobe v pozornosti viacerých vedných disciplín, vrátane geografie (Oremusová, 2011).

Pri definícii regionálneho rozvoju je potrebné vychádzať z faktu, že regionálny rozvoj podobne ako každá ľudská činnosť sa realizuje v určitom čase a určitom priestore, ktorý ho formuje. Pre takto definovaný priestor sa vo všeobecnosti zaužíval pojem región (Regionálny rozvoj a jeho plánovanie, 2011). Aj keď je pojem región bežne využívaný na jeho definíciu existuje niekoľko názorov.

Podľa Lauka (1990) je **región** zložitý dynamický priestorový systém, ktorý vznikol na zemskom povrchu na základe interakcie prírodných a socioekonomických javov. Demek (1987) definuje región ako územie (časť krajinskej sféry), ktoré sa súborom vlastností, stavov a javov odlišuje od susedných (prípadne) ďalších oblastí, pričom táto jednota je objektívnou podmienkou a zákonným výsledkom vývoja daného územia. Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja definuje región ako územný celok vymedzený podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek.

Podobne ako pri definícii regiónu aj pri definícii regionálneho rozvoja sa môžeme opierať o zákon č. 539/2008, ktorý **regionálny rozvoj** definuje ako súbor sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré prebiehajú v regióne a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju a k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi.

Vo všeobecnosti regionálny rozvoj zahŕňa ekonomické a sociálne procesy prebiehajúce v prírodno – spoločenskom prostredí regiónu, ktoré by mali využívať ale aj rešpektovať možnosti, predpoklady a osobitosti regiónu. Možno ho teda chápať ako zabezpečenie rastu ekonomického a sociálneho potenciálu regiónu, ktorého využívanie má viesť k zvyšovaniu životnej úrovne obyvateľov, k sociálnemu a ekonomickému rozvoju krajiny, so zachovaním trvaloudržateľného rozvoja (Rajčáková, 2005).

Zmeny v regióne a regionálny rozvoj je možné zabezpečiť prostredníctvom regionálnej politiky. **Regionálna politika** je podľa Rajčákovej (2005) riadiaca činnosť štátu a inštitúcií územnej pôsobnosti, ktorá smeruje k vytváraniu vhodnejších podmienok pre dynamický a všestranný rozvoj regiónov, s maximálnym využitím ich geografického, ľudského a prírodného potenciálu.

Regionálna politika predstavuje koordinovaný súbor činností a postupov príslušných orgánov a organizácií na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ktoré prispievajú k hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju regiónov. Hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja je odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov; zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja; zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri

zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja (Zákon č. 538/2008 o podpore regionálneho rozvoja).

1.2 Regionálny politika Slovenska a Európskej únie

Regionálny rozvoj na Slovensku je možné realizovať prostredníctvom finančných príspevkov, ktoré v súčasnosti najviac poskytuje Európska únia prostredníctvom štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu.

Pre obdobie rokov 2007 - 2013 budú finančné prostriedky čerpané z týchto štrukturálnych fondov: Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR/ERDF) a Európsky sociálny fond (ESF).

Európsky fond regionálneho rozvoja pomáha znižovať regionálne rozdiely v rámci Európskej únie. Zameriava sa hlavne na podporu trvalo udržateľného integrovaného regionálneho a miestneho rozvoja a zamestnanosti, zlepšenie konkurencieschopnosti a územnej spolupráce. Priority financovania zahŕňajú výskum a inovácie, ochranu životného prostredia a prevenciu rizík, pričom investície do infraštruktúry budú naďalej zohrávať významnú úlohu najmä v menej rozvinutých regiónoch (Štrukturálne fondy 2007 - 2013, 2011).

Európsky sociálny fond posilňuje hospodársku a sociálnu súdržnosť prostredníctvom zlepšovania možnosti zamestnania sa a pracovných príležitostí. Pomoc z ESF sa zameriava na tieto kľúčové oblasti: zlepšovanie prispôsobivosti pracovníkov a podnikov, skvalitňovanie ľudského kapitálu, rozširovanie prístupu k zamestnanosti a účasti na trhu práce, posilňovanie sociálnej inklúzie znevýhodnených osôb, boj proti diskriminácii, motivovanie ekonomicky neaktívnych osôb, aby vstúpili na trh práce, podporu partnerstiev pre reformu v oblasti zamestnanosti a inklúzie (Štrukturálne fondy 2007 – 2013, 2011).

Kohézny fond je zameraný na veľké infraštruktúrne projekty v oblasti životného prostredia a transeurópskych dopravných sietí. V programovom období 2007-2013 bude fond prispievať najmä na viacročné investičné programy, ktoré budú riadené decentralizovane (Štrukturálne fondy 2007 - 2013, 2011).

1.3 Legislatívne a programové zabezpečenie regionálneho rozvoja

Na zabezpečenie regionálneho rozvoja je nevyhnutná legislatívna podpora a systém programových dokumentov.

Legislatívne zabezpečuje regionálny rozvoj **zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja**. Zákon ustanovuje ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja, upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy, vyšších územných celkov, obcí a ďalších subjektov územnej spolupráce a podmienky na koordináciu a realizáciu regionálneho rozvoja.

Systém programových dokumentov regionálnej politiky na Slovensku tvoria Národný strategický referenčný rámec, Regionálne operačné programy, Sektorové operačné programy a Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013 (NSRR) predstavuje základný strategicko - plánovací dokument Slovenskej republiky pre obdobie rokov 2007 - 2013. Bol vypracovaný v súlade s nariadeniami Európskej únie (EÚ) k štrukturálnym fondom a Kohéznemu fondu. Zameriava sa na dva základné ciele: Konvergencia a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

V ciele Konvergencia sa finančná podpora z fondov ERDF a ESF prioritne sústreďuje na regióny, kde hrubý domáci produkt na obyvateľa za tri posledné roky nedosiahol 75% priemeru krajín rozšírenej EÚ. V prípade Slovenska je to celé jeho územie s výnimkou Bratislavského kraja. Na čerpanie podpory v ciele Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť sú oprávnené oblasti, ktoré nespádajú do cieľa Konvergencia. Cieľ je zameraný na posilnenie konkurencieschopnosti a atraktivity regiónu Bratislavského kraja cestou predvídania hospodárskych a sociálnych zmien a podporenia inovácií, spoločnosti založenej na vedomostiach, cestou podnikateľského ducha, ochrany životného prostredia a prevencie pred rizikami, podporou adaptability pracovníkov a podnikov a rozvojom trhov práce, orientovaných na sociálne začleňovanie. Implementácia stratégie a priorít NSRR je navrhnutá prostredníctvom 11 operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ. Stratégia NSRR je postavená na troch strategických prioritách a ich cieľoch. Prvou strategickou prioritou je Infraštruktúra a regionálna dostupnosť, ktorej cieľom je zvýšenie hustoty vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb. Druhou strategickou prioritou je Vedomostná ekonomika, ktorej cieľom je rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb. Treťou strategickou prioritou v rámci NSRR sú Ľudské zdroje, ktorých cieľom je zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby vedomostnej ekonomiky

a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín (Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013, 2007).

Regionálne operačné programy sú strednodobé dokumenty vypracované na úrovni druhého stupňa podľa klasifikácie NUTS II. Vpracúvajú ich samosprávne kraje v rámci regiónu na úrovni NUTS II na základe partnerstva v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne. Obsahujú analýzu hospodárskej a sociálnej situácie regiónu, ciele a prvoradé potreby v rozvoji regiónu, súhrnný opis opatrení plánovaných na dosiahnutie cieľov a prvoradých potrieb v rozvoji regiónu, rámcový finančný plán a ustanovenia na jeho zabezpečenie (Oremusová, 2011).

Rozvojový plán NUTS II Západné Slovensko 2007 -2013 predstavuje dokument poskytujúci východiská, ako postupovať pri čerpaní finančných prostriedkov z fondov EÚ. Strategickým cieľom je využitím vnútorného potenciálu regiónu NUTS II Západné Slovensko urýchliť jeho rozvoj, zvýšiť jeho konkurencieschopnosť investovaním do modernizácie a rekonštrukcie dopravnej, technickej, sociálnej a komunikačnej infraštruktúry, zabezpečovať a zlepšovať životné podmienky jeho obyvateľov a návštevníkov pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja. Strategickými prioritami sú oblasti ľudské zdroje, infraštruktúra, výskum, vývoj, inovácie a ekonomický rozvoj (Rozvojový plán NUTS II Západné Slovensko 2007 – 2013, 2007).

Sektorové operačné programy predstavujú strednodobé dokumenty pre vopred určené sektory. Obsahujú ciele a potreby sektoru, súhrnný opis opatrení na dosiahnutie

plánovaných cieľov a potrieb, rámcový finančný plán a ustanovenia na jeho zabezpečenie. Sektorový operačný program vypracúvajú jednotlivé rezorty (Oremusová, 2011).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je strednodobý rozvojový dokument pre vyššie územné celky, obce a mikroregióny, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu. Pozostáva z analyticko - strategickej časti a programovej časti (Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja je dokument obsahujúci najdôležitejšie priority rozvoja TSK, ktoré sa premietnu do programových dokumentov vypracovaných na regionálnej i národnej úrovni a sú špecificky určené pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych a kohéznych fondov po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, 2011). Vypracovanie PHSR vyplýva zo zákona NR SR č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov a zo zákona NR SR č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. PHSR obsahuje analytickú časť, ktorá hodnotí vývoj a súčasný stav regiónu, SWOT analýzu popisujúcu silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia a časť strategickú určujúcu priority rozvoja a opatrenia na ich realizáciu, ktoré korešpondujú s operačnými programami na národnej úrovni. Rozvojovými prioritami sú oblasti priemysel, cestovný ruch, poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, doprava ľudské zdroje, životné prostredie, sociálna oblasť, oblasť zdravotníctva, oblasť kultúry, histórie a tradícií, oblasť školstva, športu a občianskej spoločnosti. Strategickými cieľmi PHSR trenčianskeho samosprávneho kraja sú zvyšovať konkurencieschopnosť priemyslu a služieb, rozvíjať ľudské zdroje a zvyšovať ich adaptabilitu, zvyšovať efektivitu poľnohospodárskej produkcie a kvalitu života vidieckej populácie, rozvoj dopravnej a environmentálnej infraštruktúry kraja, rozvoj kvality sociálnych služieb, zdravotníctva, školstva, športu, zachovanie kultúrneho dedičstva kraja a podporovať vyvážený regionálny rozvoj vo všetkých oblastiach (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja, 2003).

Problematiku regionálneho rozvoja na území obce Bošáca rieši **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bošáca** na roky 2005 – 2007, s výhľadom do roku 2010. Hlavnými prioritami obce je rozvoj: technickej infraštruktúry sociálnej infraštruktúry, starostlivosť o ochranu životného prostredia, rozvoj vzdelávania, rozvoj kultúry, rozvoj zamestnanosti, rozvoj telovýchovy a športu (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bošáca, 2005).

2 Vymedzenie územia obce Bošáca

Obec Bošáca sa nachádza na strednom Považí, severozápadne od Nového Mesta nad Váhom. Je súčasťou Bošáckej doliny, ktorá je dlhá približne 20 km. Stred obce sa nachádza v nadmorskej výške 235 m n. m.

Z geomorfologického hľadiska sa v severnej časti katastrálneho územia nachádzajú Beštiny a stredná časť sa nachádza v Bošáckych bradlách. Oba tieto podcelky sú súčasťou Bielych Karpát. Južná časť územia patrí k podcelku Bielokarpatské podhorie, ktoré je súčasťou Považského podolia.

Katastrálnym územím preteká potok Bošáčka. Je to pravostranný prítok Váhu s dĺžkou 21,5 km, z toho 17 km preteká územím Slovenskej republiky.

Z administratívneho hľadiska je Bošáca súčasťou okresu Nové Mesto nad Váhom, ktorý patrí do Trenčianskeho kraja (Mapa č. 1). Nachádza sa v severnej časti územia okresu na hranici s okresom Trenčín. Zo severu susedí s obcami Nová Bošáca, Zemianske Podhradie a Ivanovce (okres Trenčín). Z juhu susedí s obcami Trenčianske Bohuslavice a Štvrtok (okres Trenčín). Z juhozápadu susedí s obcou Dolné Srnie a zo západu s Moravským Lieskovým. Z východu susedí s obcou Haluzice. Súčasťou Bošáce sú aj osady Rolincová a Zabudišová (Mapa č. 2).

Z dopravného hľadiska má Bošáca výhodné postavenie. Nachádza sa v blízkosti všetkých významných dopravných trás Považia. Vo vzdialenosti 5 km od obce sa nachádza cesta I. triedy. Bošáca sa rozprestiera 10 km od okresného mesta a 23 km od krajského mesta, kde sa dá napojiť na diaľnicu spájajúcu Bratislavu so Žilinou a hlavnú železničnú trať Bratislava – Košice.

Obec Bošáca má rozlohu 19,597 km² (ku dňu 31. 12. 2009), čím sa zaraďuje medzi obce s najväčšou rozlohou v okrese. Katastrálne územie predstavuje 3,3 % z celkovej rozlohy okresu (580 km²).

Početom obyvateľov 1367 (ku dňu 31. 12. 2009) je desiatou najväčšou obcou v okrese. Z celkového počtu obyvateľov okresu to predstavuje 2,2 %. Hustota obyvateľstva je 69,7 obyvateľov/km², čo je o 38,3 menej než je priemer okresu Nové Mesto nad Váhom.

Bošáca patrí početom obyvateľov medzi stredne veľké vidiecke sídla. Vzhľadom na to, že cez obec preteká potok, predstavuje obec typickú potočnú radovú dedinu.

3 Fyzickogeografická charakteristika

3.1 Litogeografické pomery

3.1.1 Geologické celky a stavba

Územie obce Bošáca sa nachádza vo Vonkajších Západných Karpatoch a zasahujú do neho vnútorné flyšové (magurské) a bradlové pásmo (Digitálna geologická mapa, 2010). Flyšové pásmo a bradlové a pribradlová oblasť predstavujú podľa Vassa (1988) jednotky I. rádu. Z flyšového pásma sa na území vyčleňujú jednotky II. rádu magurský flyš, v rámci ktorého na územie zasahuje jednotka III. rádu bielokarpatský flyš. Z bradlového pásma na územie Bošáce zasahuje jednotka II. rádu podbrančsko – trenčiansky úsek.

Vnútorné **flyšové pásmo** zaberá severnú časť katastrálneho územia Bošáce. Je tvorené nasledujúcimi jednotkami príkrovového charakteru: račanská, bystrická, bielokarpatská, oravská a čergovská (Michal, 1995)

Na územie Bošáce zasahuje bielokarpatská jednotka (bielokarpatský príkrov). Je tvorená dvoma vrstvovými sledmi: hluckým a vlárskym (Bačo, 2004). Člení sa na javorinský a bošácky príkrov. Javorinský príkrov je budovaný vlárskym vrstvovým sledom, ktorý je charakteristický lopenickým súvrstvím. Má prevahu pelítov, v ktorých sa striedajú jemnozrnné pieskovce so zelenosivými vápnitými a nevápnitými ílovcami. Vyskytujú sa tu tiež strednozrnné a hrubozrnné drobové pieskovce až mikrokonglomeráty (Ondrášik, 2005). Bošácky príkrov obsahuje siliciklastické flyšové súvrstvia (Bačo, 2004).

Bradlové pásmo v Bielych Karpatoch a v časti Považského podolia vystupuje ako pomerne súvislý morfológický pás tiahnuci sa od juhozápadu na severovýchod. Uplatnili sa tu všetky horotvorné procesy, čím sa radí medzi najzložitejšie systémy v Západných Karpatoch. Vyvetrávajúce vápencové bradlá tvoria charakteristické kopce medzi depresnými časťami, ktoré sú budované prevažne z kriedových flyšových a slieňovcových súvrství (Bačo, 2004) (Mapa č.3).

3.1.2 Geologický vývoj

Najstaršou vývojovou etapou v Západných Karpatoch je vznik dnes silne premenených hornín, ktoré sú súčasťou všetkých pohorí a tvoria ich jadrá. Vznikli v najstaršej geosynklinále, usadzovaním sa v morskom prostredí. Pôvodne išlo o piesčité a ílovité sedimenty, ktoré sa striedali v rôznych laviciach. Ide o tzv. flyšový vývoj, ktorý prebiehal počas tektonického nepokoja vertikálneho pohybu morského dna.

Druhohory

Na začiatku triasu more zaplavilo celú oblasť Západných Karpát, ktoré sa stali súčasťou geosynklinály Tethys. Vznikala na rôznych geologických jednotkách, čo sa prejavilo pri jej ďalšom vývoji v rozdielnom klesaní alebo zdvíhaní jednotlivých kryh a rozčlenení sa na sedimentárne pásma. More v triase malo subtropický charakter. Nerovnorodosť jeho dna sa však začala prejavovať členením geosynklinály na niekoľko pozdĺžnych pásiem s rozličnou hĺbkou a sedimentáciou.

Počas stredného triasu dochádzalo k zmene typu sedimentácie na uhličitanovú. Usádzali sa tmavé, šedé a svetlé vápence, rohovcové vápence a dolomity. V strednej kriede došlo k zvrásneniu druhohorných sedimentov, na vrásové štruktúry. Ich priebeh je oblúkovitý, t.j. na západe SV – JZ.

Vo vrchnej kriede došlo k zaplaveniu oblasti, kde sedimentovali zlepenice, pestré sliene a došlo k vzniku mladšej geosynklinály. Sedimentácia tu prebiehala za ustavičného nepokoja a prehlbovania panvy. Začali sa tak ukladať vrstvy pieskovcov, zlepenecov, striedajúcich sa s vrstvami ílovitých bridlíc. Tým vznikli hrubé, striedajúce sa vrstvy bridlíc a pieskovcov, nazývané flyš. Flyšová geosynklinála bola rozdelená na dve časti na vnútornú (magurskú) a vonkajšiu (Fusán, 1972).

Tret'ohory

Na rozhraní eocénu a oligocénu dochádza počas sávskej fázy vrásnenia k zániku flyšovej panvy. Dno geosynklinály sa vyzdvihlo a z jej jednotlivých častí vznikali príkrovy, z magurskej časti vznikol magurský príkrov.

Oblasti priliehajúce k bradlovému pásu boli v paleogéne zaplavené. Oblasť bradlového pásu sa v oligocéne znovu intenzívne vrásnila, čo viedlo k roztrhaniu pôvodných karbonátových horizontov príkrovov a k vzniku drobných telies - bradiel. Keďže bradlové pásmo sa intenzívne vrásnilo vo viacerých fázach, priestor medzi jednotlivými útvarmi je zároveň aj tektonickou hranicou. Na konci neogénu more ustúpilo úplne a začala sa formovať riečna sieť, ktorá naďalej formovala reliéf v období štvrtohôr (Fusán, 1972).

Štvrtohory

V období štvrtohôr sa na vzniku územia podieľala najmä erózna a denudačná činnosť. Vplyv na formovanie územia mali aj zmeny podnebia v období štvrtohôr. V chladných periódach sa dostávali zmývaním zo strání do koryta potoka úlomky hornín, uvoľnených mrazovým zvetrávaním. Zo splavovaného materiálu sa začali vytvárať náplavové kužele. Na vzniku terasových uloženín a nívnych náplavov sa uplatnila akumulácia činnosť (Fusán, 1972).

3.2 Morfogeografické pomery

3.2.1 Geomorfologická stavba a členenie

Územie obce Bošáca je tvorené dvoma geomorfologickými celkami (tab. č. 1) a to Bielymi Karpatami a Považským podolím (Mapa č.4).

Biele Karpaty majú dva výškovo i tvarovo rozdielne stupne reliéfu:

- hornatinová časť tvorená širokými a hladko modelovanými chrbátmi a hlbokými dolinami, s nadmorskou výškou 700 – 900 m n. m.,
- plochší reliéf s rozovretými dolinami a nadmorskými výškami okolo 600 m n. m.

Na sever územia Bošáče zasahujú dva podcelky Bielych Karpát a to Beštiny a Bošácke bradlá (Hazucha, 2004).

Vrcholové časti Beštín sú vo výškach 600 – 700 m n. m. Oddelujú ich od ostatných častí Bielych Karpát prielomové, nekaňonovité doliny potokov Bošáčky a Klanečnice.

Bošácke bradlá tvoria hrebene, ostré kužele a útesy, ktoré sa môžu vyskytovať samostatne alebo v skupinách. Dosahujú výšku od 400 – 740 m. n. m. Tvoria ich prevažne vápence pieninského vývoja strednej kriedy (Kuča, a i. 1992).

Juh územia tvorí **Považské podolie**, ktoré predstavuje sústavu kotlín a pahorkatinných znížení pozdĺž stredného toku Váhu. Severozápadná časť podolia - Bielokarpatské podhorie zasahuje na územie Bošáče. Je budované prevažne sedimentmi bradlového pásma, často prekrytými kvartérnymi svahovými uloženinami. Nadmorská výška stúpa od cca 200 m n. m do 400 m n. m. Reliéf je mierny, sklon svahov dosahuje od 0° do 7°. Na tvar reliéfu majú vplyv početné prejavy exogénnych geodynamických javov, ako napr. svahové deformácie, ronové, výmoľové a plošné erózie pôdy, bočné erózie vodných tokov, ako aj akumulčná činnosť a tvorba prolúviálnych kužeľov v pätách svahov (Ondrášik, 2005).

Tab. č.1: Geomorfologické členenie obce Bošáca

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko – himalájska sústava	Karpaty	Západné Karpaty	Vonkajšie Západné Karpaty	Slovensko – moravské Karpaty	Biele Karpaty	Beštiny
					Považské podolie	Bošácke bradlá
						Bielokarpatské podhorie

Zdroj: Mazúr, Lukniš, 1986

3.2.2 Geomorfologický vývoj

Vývoj reliéfu na území **Bielych Karpát** možno rozdeliť do troch etáp:

V prvej vývojovej etape sa vyvinula deštrukcia starého, bližšie neurčeného reliéfu, stredohorská roveň. Jej zvyšky sa zachovali vo výškach 490 – 600 m n. m. Vznikol tak erózný - denudačný reliéf charakterizovaný plytkými úvalinovitými dolinami a plochými rozvodnými chrbtami z ktorých vyčnievajú tvrdoše so strmými konkávnymi svahmi. Prvá vývojová etapa končí rhodanskou fázou.

V druhej fáze sa tektonickými pohybmi vytvorili základné makroformy - pohorie a nížina, ktoré boli predchodcami dnešných makroforiem. Zdvihom sa vyvolala hĺbková erózia vodných tokov, ktoré začali rozrušovať skupinu tvarov najstaršej vývojovej etapy, čoho výsledkom bol vznik dolín v tvare otvoreného V. Ku koncu tejto vývojovej etapy dochádza k zarovnaniu povrchu, ktorý sa vytvoril vo vrchnom pliocéne. Jeho zvyšky sa zachovali na okrajoch pohoria vo výške 350 - 440 m n. m.

Koncom vrchného pliocénu začína posledná vývojová etapa v dôsledku tektonických pohybov valašskej fázy. Vyzdvižením pohoria sa začala nová vlna eróznej činnosti a jej odpovedajúca akumulácia na úpätí pohoria, ktorá trvá dodnes. Výsledkom periglaciálnej modelácie počas pleistocénu je systém mohutných náplavových kužeľov, podsvahových delúvií, solifunkčne premiestnených blokov, periglaciálnych úvalín, úvalinovitých dolín, sutinových kužeľov a kamenitej sutiny. V holocéne dochádza k vytvoreniu menších náplavových kužeľov. Výrazným holocénnym činiteľom sú zosuvy (Kuča a i., 1992).

Na geomorfologickom vývoji **Považského podolia** sa podieľala najmä štvrtohorná periglaciálna modelácia a erózia, počas ktorej prevládala akumulčná činnosť nad odnosom.

Výrazným vplyvom sa na tvorbe reliéfu podieľali svahové pochody a to svahové prúdy a zosuvy (Šimeková a i., 2005). Dôležitým reliéfovým činiteľom bola eolická sedimentácia spraší, v jej dôsledku došlo k zarovnávaniu reliéfu sprašovými resp. sprašoidnými sedimentami, v ktorých sa vplyvom erózie vytvorili hĺbkové výmole rôzneho tvaru (Grenčíková, 2004).

3.3 Klímageografické pomery

3.3.1 Klimatické oblasti

Podľa Lapina a.i. (2001) sa Bošáca nachádza v teplej a mierne teplej klimatickej oblasti. Teplá oblasť sa vyznačuje počtom 50 a viac letných dní v roku, s denným maximom $\geq 25^{\circ}\text{C}$. Mierne teplá oblasť sa vyznačuje počtom letných dní v roku s denným maximom $\geq 25^{\circ}\text{C}$ menej ako 50.

3.3.2 Základné meteorologické prvky a ich charakteristika

Charakteristika meteorologickej stanice

V katastrálnom území obce Bošáca sa nachádza klimatologická zrážkomerná stanica (obr. č.1). Nachádza sa na $48^{\circ} 51' 25''$ severnej geografickej šírky a $17^{\circ} 50' 51''$ východnej geografickej dĺžky v nadmorskej výške 418 m n. m. Pozorovateľ raz denne ráno o 7 h odmeria množstvo spadnutých atmosférických zrážok v mm, ďalej druh zrážok, zrážkový jav,

Obr. č. 1: Klimatologická zrážkomerná stanica v Bošáci

výšku novej a výšku celkovej snehovej pokrývky a vodnú hodnotu snehovej pokrývky. Atmosférické zrážky sa merajú zrážkomerom s vodorovnou záchytnou plochou 500 cm^2 , pričom výška záchytnej plochy je 1 m nad terénom. Výška celkovej snehovej pokrývky sa meria snehomernou latou (SHMÚ, 2011).

Keďže klimatologická zrážkomerná stanica v Bošáci nemeria údaje o teplote vzduchu a prúdení vetra, tieto údaje sú spracované z najbližšej

meteorologickej stanice v Trenčíne. Meteorologická stanica v Trenčíne sa nachádza na $48^{\circ} 54' 15''$ severnej geografickej šírky a $17^{\circ} 59' 40''$ východnej geografickej dĺžky. Leží v nadmorskej výške 203 m n. m. Merania sa uskutočňujú vo výške 200 centimetrov nad zemským povrchom o 7. hod, 14. hod a 21. hod (SHMÚ, 2011).

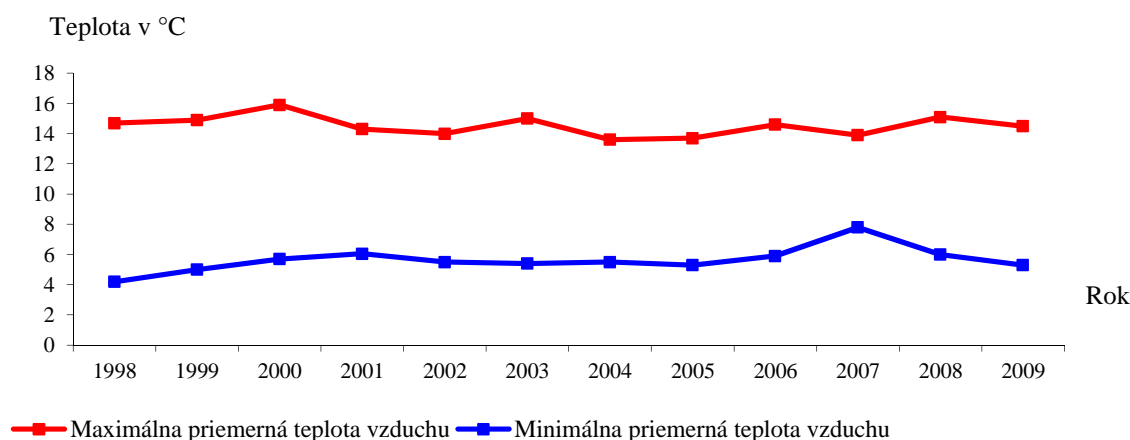
Teplota vzduchu

Medzi základné meteorologické prvky patrí teplota vzduchu. Je to meteorologický prvok udávajúci tepelný stav ovzdušia. Udáva sa najčastejšie v $^{\circ}\text{C}$ (Trizna, 2004).

Priemerná maximálna teplota za roky 1998 – 2007 bola 14,51 °C. Ako je vidieť v grafe č.1 najvyššie nameraná maximálna priemerná teplota vzduchu bola v roku 2000, kedy sa nameraná hodnota vyšplhala takmer na 16 °C, čo je o 1,49 °C viac ako priemerná teplota vzduchu za roky 1998 - 2009. Podobná hodnota bola nameraná aj v roku 2003 a 2008. Najnižšia hodnota bola nameraná v roku 2004 a to 13,6 °C, čo je 0,91 °C menej ako priemerná maximálna teplota vzduchu.

Priemerná minimálna teplota za sledované obdobie bola 5,63 °C. Túto hodnotu výrazne zvyšuje najmä rok 2007, kedy priemerná minimálna hodnota bola 7,8 °C. Rozdiel predstavuje 2,17 °C. Najnižšia priemerná minimálna hodnota bola nameraná v roku 1998 a to 4,2 °C, čo je o 1,43 °C menej ako priemer za roky 1998 – 2009 (graf č.1).

Graf č.1: Priemerné maximálne a minimálne ročné teploty vzduchu v °C v rokoch 1998 - 2009 (MS Trenčín)

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2011

Najvyššia nameraná priemerná teplota vzduchu bola v období rokov 1998 – 2007 nameraná v júli 2006 a to 22,9 °C. Najnižšia nameraná priemerná teplota vzduchu bola zaznamenaná v januári v roku 2004 a to -5,2 °C. Najteplejším mesiacom bol v rokoch 1998, 2000, 2001, 2003 a 2004 august. Počas ostatných rokov to bol mesiac júl. Najchladnejším mesiacom bol v rokoch 1998, 1999, 2001, 2002 a 2007 december, v roku 2003 február a pri ostatných rokoch to bol mesiac január (tabuľka č. 2).

Tab. č. 2: Priemerné mesačné teploty vzduchu v °C v rokoch 1998 – 2007 v Bošáci (MS Trenčín)

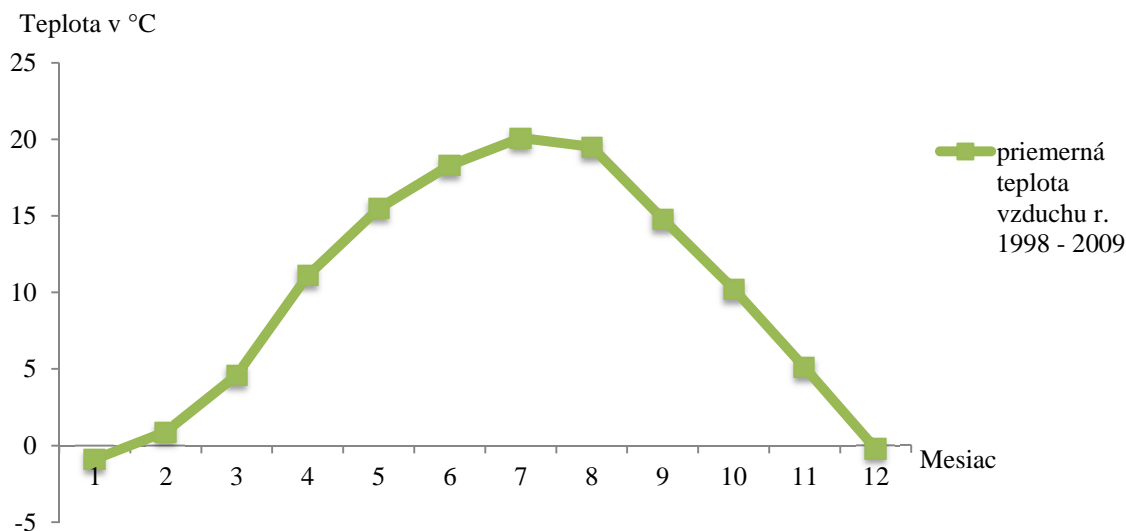
Rok \ Mesiac	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	spolu
	teplota vzduchu v °C												
január	1,3	-0,7	-2,7	1,1	-1,2	-1,9	-3,3	-0,5	-5,2	3,4	1,9	-2,9	-0,9
február	2,9	-0,8	2,1	2,2	3,7	-2,0	1,0	-2,8	-2,4	4,2	3,0	0,2	0,9
marec	3,0	6,1	4,6	6,1	6,5	5,0	4,2	2,0	1,9	7,4	4,7	4,2	4,6

apríl	11,0	10,8	12,7	9,4	9,8	9,3	11,0	11,0	11,0	12,0	10,5	14,4	11,1
máj	14,2	14,8	15,8	17,1	17,5	17,1	13,0	15,1	14,1	16,3	15,5	15,1	15,5
jún	18,7	18,1	19,1	16,7	18,4	20,9	17,0	17,3	18,6	19,4	19,3	16,8	18,3
júl	19,4	20,3	17,8	20,2	20,9	20,5	18,9	19,8	22,9	20,7	19,9	20,5	20,1
august	19,5	18,1	20,4	20,9	20,1	21,6	19,4	17,5	16,9	20,0	19,1	20,3	19,5
september	14,4	17,7	14,1	12,5	13,7	15,4	14,5	15,7	16,9	12,6	13,8	16,7	14,8
október	9,9	9,8	12,9	12,3	8,7	6,9	11,5	10,6	11,9	8,8	10,6	8,8	10,2
november	1,1	3,4	8,5	2,4	7,3	6,9	4,9	3,6	7,0	2,9	6,8	5,9	5,1
december	-2,8	-1,0	2,1	-4,3	-1,6	0,8	0,6	-0,3	2,8	-1,2	2,2	0,3	-0,2

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2011

Najchladnejšími mesiacmi za obdobie rokov 1998 – 2009 sú mesiace január a december, kedy priemerná teplota vzduchu dosahovala hodnotu pod 0 °C, v januári to bolo -0,9 °C a v decembri -0,2 °C. Najteplejšími mesiacmi sú za sledované obdobie mesiace júl a august. V júli priemerná teplota vzduchu bola 20,1 °C a v auguste 19,5 °C. Vysokú priemernú teplotu vzduchu počas rokov 1998 – 2009 mal aj mesiac jún a to 18,3 °C (Graf č. 2).

Graf č. 2: Priemerná mesačná teplota vzduchu v °C v rokoch 1998 – 2009 (MS Trenčín)

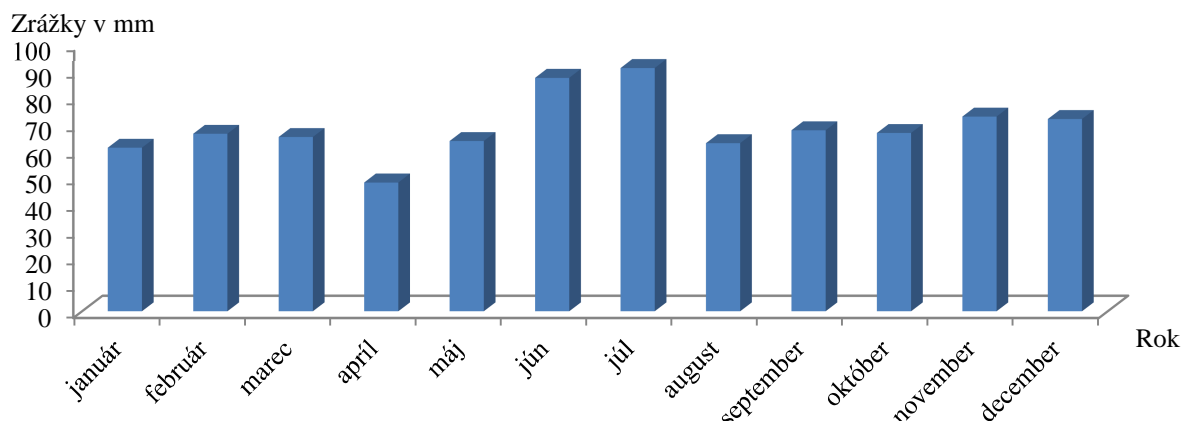
Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2011

Zrážky

Atmosférické zrážky sú produktom kondenzácie alebo sublimácie vodnej pary v ovzduší dopadajúcej na zemský povrch alebo na ňom vznikajúcej (Trizna, 2004).

V grafe č. 3 je znázornený priemerný mesačný úhrn atmosférických zrážok v rokoch 1998 - 2009. Najsuchším mesiacom počas sledovaného obdobia bol apríl, kedy priemerný úhrn atmosférických zrážok bol 48,0 mm. Najviac zrážok počas sledovaného obdobia spadlo na sledované územie v mesiacoch jún (87,6 mm) a júl (91,2 mm). V ostatných mesiacoch sa priemerný úhrn zrážok pohybuje v rozmedzí 61 - 73 mm.

Graf č. 3: Priemerný mesačný úhrn atmosférických zrážok v mm v rokoch 1998 – 2009 v Bošáci (MS Bošáca)

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2011

Najviac zrážok na územie Bošáce počas obdobia rokov 1998 – 2009 spadlo v septembri 1998 a to 202,8 mm. Viac ako 150 mm zrážok spadlo na sledované územie v júli 2001 (153,8 mm), decembri 2005 (160,8 mm), októbri 1998 (167,8 mm) a v júni 1999 (187,0 mm). Najmenej zrážok spadlo v Bošáci v júli 2006 a to 5,2 mm. Menej ako 10 mm zrážok spadlo na sledovanom území v septembri 2006 (7,0 mm), apríli 2007 (7,3 mm) a vo februári 1998 (7,7 mm) (tabuľka č. 3).

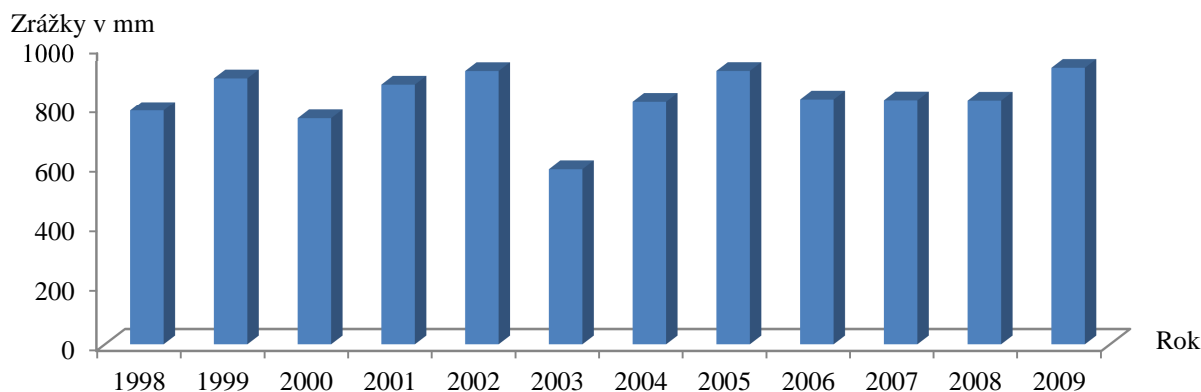
Tab. č. 3: Mesačné úhrny zrážok v rokoch 1998 – 2009 v Bošáci (MS Bošáca)

Mesiac Rok	január	február	marec	apríl	máj	jún	júl	august	september	október	november	december
	zrážky v mm											
1998	24,1	7,7	41,9	49,7	38,4	56,4	71,8	29,8	202,8	167,8	46,5	45,2
1999	21,8	98,2	41,7	92,9	49,8	187,0	128,6	37,8	46,9	48,3	62,0	76,1
2000	83,5	58,9	141,0	28,5	51,3	16,9	99,6	28,2	36,8	25,9	115,3	70,2
2001	25,2	55,2	89,0	63,1	57,2	51,0	153,8	69,2	128	12,6	72,6	93,5
2002	31,8	94,0	28,3	57,9	72,8	119,1	107,5	92,0	58,4	115,6	78,9	59,4
2003	69,4	11,3	10,6	35,1	58,9	42,2	94,9	16,8	35,5	97,1	36,2	80,2
2004	97,6	74,2	62,9	28,0	53,4	145,6	69,1	29,3	50,0	82,4	79,0	41,8
2005	97,7	98,6	34,4	88,4	59,9	30,4	117,4	109,8	30,5	19,7	68,4	160,8
2006	73,0	88,0	79,0	78,5	106,1	80,3	5,2	148,0	7,0	30,3	86,4	38,9
2007	93,2	52,2	84,9	7,3	77,4	77,0	51,8	51,0	130,1	54,3	95,6	43,0
2008	73,1	46,1	69,2	30,7	72,6	129,7	107,2	84,2	60,3	26,5	54,3	63,1
2009	44,7	113,9	100,4	15,8	68,1	115,5	88,2	59,1	27,5	121,0	80,1	92,0
priemerný úhrn zrážok	61,3	66,5	65,3	48,0	63,8	87,6	91,2	63,0	67,8	66,8	72,9	72,0

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2011

Najväčší ročný úhrn zrážok v obci Bošáca v rokoch 1998 – 2009 bol v roku 2009 a to 926,3 mm. Viac ako 900 mm spadnutých zrážok ročne bolo ešte v rokoch 2005 (916,0 mm) a 2002 (915,7 mm). Najmenej spadnutých zrážok na sledovanom území bolo v roku 2003 a to len 588,2 mm (graf č. 4).

Graf č. 4: Ročný úhrn zrážok v Bošáci v rokoch 1998 – 2009 (MS Bošáca)

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2011

Snehová pokrývka

Snehová pokrývka predstavuje vrstvu snehu na zemskom povrchu (Činčura a i., 1983).

Z tabuľky č. 4 vyplýva že najvyššia priemerná výška snehovej pokrývky bola v roku 2006 a to 28,3 cm. Najnižšia priemerná výška bola nameraná v roku 2008 a to 1,75 cm. Najväčšia výška snehovej pokrývky v období rokov 1998 – 2009 bola v mesiacoch január a február a v rokoch 2005 a 2006 aj v marci. Nízka výška snehovej pokrývky v mesiaci január bola v roku 1998 a to 2,0 cm. Vo februári bola najnižšia priemerná výška snehovej pokrývky v roku 2008 a to len 0,3 cm. V decembri bola najnižšia výška snehovej pokrývky v roku 2008 a to 1,0 cm.

Tab. č.4: Priemerná výška snehovej pokrývky (cm) v Bošáci v rokoch 1998 – 2009 (MS Bošáca)

Rok Mesiac	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	výška snehovej pokrývky v cm											
I.	2,0	3,4	38,3	3,6	48,6	7,0	25,3	10,3	50,7	4,2	4,6	9,2
II.	4,8	22,5	12,8	7,8	1,9	15,6	17,2	55,1	68,8	1,2	0,3	27,2
III.	1,8	5,0	3,8	8,6	0,6	0,9	17,6	48,2	46,4	0,3	0,85	7,1
IV.	0,5	-	-	1,2	-	2,5	-	-	0,5	-	-	-
X.	-	-	-	-	-	0,2	-	-	-	-	-	3,5
XI.	2,3	3,1	-	6,7	2,3	-	3,7	6,8	1,5	7,5	2,0	0,5
XII.	10,9	15,5	1,6	28,3	11,6	8,2	2,12	17,2	2,1	1,6	1,0	2,5

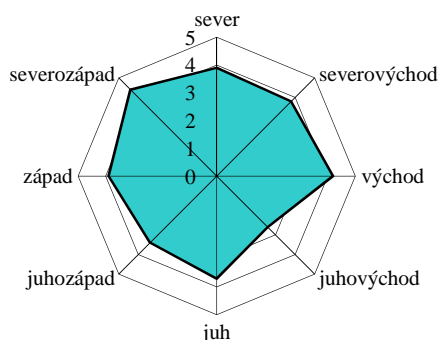
Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2011

Vietor

Prúdenie vzduchu- vietor, vzniká pri nerovnomernom rozložení tlaku vzduchu. Vyvoláva rozdiely tlaku prúdením z oblasti vyššieho, do oblasti nižšieho tlaku.

Z veternej ružice je vidieť, že na území Bošáce prevládajú severozápadné vetry. Najväčšia priemerná hodnota rýchlosti vetra bola 4,1 m/s, čo je podľa Beaufortovej stupnice sily vetra, mierny vietor. Najvyššia priemerná rýchlosť vetra bola nameraná 11.2 1999 a to 12m/s Podľa Beaufortovej stupnice sily vetra je to silný vietor (Trizna, 2004).

Graf č. 5:Smer a rýchlosť vetra v Bošáci v m/s v rokoch 1998 - 2009 (MS Trenčín)

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2008

3.4 Hydrogeografické pomery

3.4.1 Povrchové vodné toky

V katastrálnom území obce Bošáca sa nachádza potok Bošáčka (obr. č. 2). Je to

Obr. č. 2: Vodný tok Bošáčka

pravostranný prítok Váhu s dĺžkou 21,5 km, z toho 17 km preteká cez územie Slovenskej republiky. Pramení v Českej republike pod hlavným hrebeňom Lopeníckej vrchoviny v nadmorskej výške okolo 510 m n. m. Jej český názov je Březová. Preteká tu rovnomennou obcou, kde priberá pravostranný prítok Hrubár. Na naše územie vteká pri osade Šance. Na území Novej Bošáce priberá z ľavej strany Predpolomský potok. Ďalej preteká cez Bošácke bradlá, kde sa koryto Bošáčky viac rozširuje a vteká na územie obcí Zemianske

Podhradie a následne Bošáca. Pred obcou Trenčianske Bohuslavice napája malú vodnú nádrž. Za obcou sa juhovýchodne vlieva do najdlhšieho vodného toku na Slovensku - Váhu. (Bošáčka, 2011).

Podľa Šima a Zátka (2001) potok Bošáčka má dažďovo - snehový režim odtoku, ktorý je charakteristický výrazným podružným zvýšením vodnatosti koncom jesene a začiatkom

zimy, akumuláciou od decembra do februára a vysokou vodnatosťou v mesiacoch marec a apríl. Najväčší priemerný mesačný prietok je v marci a najnižší priemerný mesačný prietok je v októbri.

3.4.2 Podpovrchové vody

Výskyt podzemných vôd, ich množstvo, chemické a fyzikálne zloženie závisí predovšetkým od geologického zloženia územia, ale tiež od reliéfu a od doplňovania vodou zo zrážok a riek (Trizna, 2004).

Kataster obce Bošáca zasahuje do 2 hydrogeologických rajónov. Severná časť je tvorená paleogénom a mezozoikom bradlového pásma v časti Bielych Karpát a z časti Myjavskej pahorkatiny a južná časť tvorí mezozoikum Čachtických Karpát a z časti Bieelokarpatského podhoria (Slovenský hydrometeorologický ústav, 2008).

Z hydrogeologického hľadiska môžeme v Bošáci vyčleniť podzemné vody viazané na paleogén bielokarpatskej jednotky (flyš) a podzemné vody viazané na bradlové pásmo. Flyš má málo priepustný až nepriepustný charakter, predstavuje hydrogeologický izolátor. Podzemné vody sú viazané najmä na pieskovce, ktoré sa vyznačujú puklinovou priepustnosťou. Hydrogeologické pomery bradlového pásma podmieňuje tektonická a geologická stavba. Obeh podzemných vôd sa sústreďuje na vápencové bradlá, ktoré sa vyznačujú relatívne dobrou puklinovou resp. puklinovo – krasovou priepustnosťou (Žitňan, 1990).

V sledovanom území sa nenachádzajú v súčasnosti žiadne pozorovacie sondy hladiny podzemnej vody. Na SV od obce sa nachádza prameň č. 954 pri prítoku do potoka Bošáčka. Nachádza sa vo výške 270 m n. m. V rokoch 1986 – 1997 bola jedenkrát za týždeň pozorovaná výdatnosť prameňa. Od roku 1997 nie je SHMÚ pozorovaný a vodu odtiaľ odoberá Trenčianska vodohospodárska spol., a.s. Trenčín (Slovenský hydrometeorologický ústav, 2008).

Obr. č. 3: Minerálny prameň TE – 07 v Bošáci

Na území Bošáce sa nachádza minerálny prameň s označením TE - 07, pri osade Zabudišová (obr. č. 3). Prameň je chránený dreveným krytom, s dvierkami a drevenou ohrádkou. Odber vody je načretím a využíva sa na pitie výletníkmi a rekreantmi (Slovenská agentúra životného prostredia, 2011). Termálne pramene sa na sledovanom území nenachádzajú.

Zdroj: <http://www.sazp.sk/slovak/struktura/ceev/DPZ/pramene/nm/te-7.htm>

3.5 Pedogeografické pomery

3.5.1 Pôdne typy

Územie obce Bošáca tvoria fluvizeme, hnedozeme, kambizeme a rendziny (Mapa č.5).

Pozdĺž vodného toku Bošáčky, na fluviálnych sedimentoch, sa nachádzajú fluvizeme. **Fluvizeme** (nivné pôdy) patria do skupiny iniciálnych pôd, s pôdotvorným procesom, ktorý je tlmený či narúšaný rôznymi faktormi. Sú pôdnym typom, ktorý sa vyskytuje len na nivách vodných tokov, ktoré boli v nedávnej minulosti ovplyvňované záplavami alebo výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Ide o pôdu so svetlým humusovým horizontom. Z klimatického hľadiska sa jedná o azonálnu pôdu, lebo sa viaže na alúvia a náplavové kužele všetkých riečnych tokov. Využíva sa ako orná pôda.

Juh územia tvoria **hnedozeme**. Patria do skupiny pôd, ktoré vznikajú procesom ilimerizácie. Vznikli na sprašiach, sprašových a polygenetických hlinách, neogénnych sedimentov, v podmienkach periodicky premývaného vodného režimu, v doline potoka Bošáčka. Väčšinou neobsahujú skelet. Najčastejšie sa využívajú ako orná pôda.

Súvislý pás od severovýchodu na západ tvoria **kambizeme** (hnedé lesné pôdy). Vznikajú procesom sialitizácie na prevažne nekarbonátových sedimentoch paleogénu a neogénu. Nachádzajú sa vo všetkých pohoriach, výnimku tvoria len časti budované mezozoickými obalovými sériami (vápence, dolomity). Využívajú sa ako orná pôda a lokálne pasienky.

Na vápencoch a dolomitoch sa nachádzajú **rendziny**. Majú tmavý humusový horizont. Prevažne bývajú plytké, hlinité so skelatnosťou nad 30%. Vznikajú akumuláciou a stabilizáciou humusu. V prítomnosti karbonátov nedochádza k zvetrávacím a translokačným procesom. Pokrývajú ich lúky, pasienky, v niektorých prípadoch aj orná pôda (Bielek, Šurina 2000).

3.5.2 Pôdne druhy

Väčšina územia v obci Bošáca je tvorená **hlinitými pôdami** (Mapa č. 6), ktoré patria medzi stredne ťažké pôdy. Sú späté hlavne so sprašmi, hlinitými aluviálnymi náplavami, neogénymi usadeninami (piesočnaté vápence a sliene), materiálmi náplavových kužeľov s hlinitou jemnozemu. Neobsahujú skelet, alebo sú len slabo skeletnaté (Mičin, 1972). Obsahujú 30 - 45 % častíc menších ako 0,01mm a 40-45 % prachových častíc s veľkosťou 0,01-0,05 mm. Majú dostatočne vysokú hodnotu sorpčnej schopnosti, vodnej a vzdušnej kapacity, infiltrácie a vzlínivosti. Tieto vlastnosti vytvárajú najlepšie predpoklady na vysokú úrodnosť a s tým súvisiace využívanie pôdy ako ornej pôdy (Maretta, 2001).

Časť územia je tvorená **ílovitohlinitým** pôdnym druhom. Patria medzi ťažké pôdy. Viažu sa na sprašové hliny, ťažšie materiály náplavových kužeľov a zvetraliny mäkkých flyšových hornín s hojným obsahom alebo prevahou ílovitých bridlíc. Obsahujú 45 – 60% častíc väčších ako 0,01mm (Mičan, 1972). Nachádzajú sa pozdĺž vodného toku a v severovýchodnej časti územia.

3.6 Biogeografické pomery

3.6.1 Fytogografické pomery

3.6.1.1 Fyto geografické členenie

Podľa Plesníkovho (2001) fyto geografického - vegetačného členenia sa územie Bošáče nachádza v dvoch zónach a to v bukovej zóne vo flyšovej oblasti – Biele Karpaty (nebradlový podokres), a v dubovej zóne vo flyšovej oblasti – Myjavská pahorkatina (Bošácke bradlá).

3.6.1.2 Prirodzená potenciálna vegetácia

Prirodzená potenciálna vegetácia predstavuje takú vegetáciu, ktorá by sa na danom území vyvíjala keby do prírodného prostredia nezasahuje človek (Slovenská agentúra životného prostredia, 2003). Na území Bošáče by podľa Michalka (1986) boli zastúpené dubovo - hrabové lesy karpatské, lužné lesy podhorské - lužné vrbovo - topol'ové lesy, dubovo - cerové lesy, bukové lesy vápnomilné a bukové lesy kvetnaté (Mapa č. 7).

Dubovo hrabové lesy karpatské (*Carici pilosae - Carpinenion*) zaberajú väčšinu územia. Podrast tvoria trávinné spoločenstvá, najčastejšie zastúpenie má ostrica chlpatá (*Carex pilosa*). Prítomné sú tu mezofilné druhy, typické pre bučiny ako aj dubinové prvky, napr. hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), dub zimný (*Quercus petraea*), konvalinka voňavá (*Convallaria majalis*).

Lužné lesy podhorské - lužné vrbovo-topol'ové a jelšové lesy (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*) sú sústredené pozdĺž vodného toku. Dominantným druhovým zložením sú jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), topol' biely (*Populus alba*), vrba biela (*Salix alba*), pŕhl'ava dvojdomá (*Urtica dioica*), (Valachovič, a i. 2002).

Dubovo – cerové lesy (*Quercetum petraeae-cerris*) tvoria pás tiahnuci sa z východu na západ, prechádzajúc centrálnou časťou územia. Tvoria ich porasty dubov s prítomnosťou cera na kyslejších ílovitých pôdach, prípadne na sprašiach. Krovinné poschodie býva spravidla dobre vyvinuté a bylinný podrast tvoria druhy znášajúce zamokrenie a vysychanie pôd a kyslomilné druhy. Druhovo sem patrí dub cerový (*Quercus cerris*), dub letný (*Quercus robur*), javor poľný (*Acer campestre*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), nátržník biely (*Potentilla alba*) a lipnica hájna (*Poa nemoralis*).

Bukové lesy vápnomilné (*Cephalanthero-Fagion*) tvoria malé ostrovčeky na severe a východe územia. Patria sem porasty bučín na strmých svahoch. Geologické podložie tvoria karbonátové horniny. V porastoch prevláda buk lesný (*Fagus silvatica*), v ktorom sú primiešané smrek obyčajný (*Picea abies*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*). V bylinnej vrstve prevládajú druhy kvetnatých bučín: ostrica biela (*Carex alba*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*).

Bukové kvetnaté lesy podhorské (*Fagenion p. p., Dentario bulbiferae-Fagetum*) sa nachádzajú na severe územia, na ílovcoch, pieskovcoch a mikrokonglomerátoch. Sú to porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo bukových lesov. Často tu chýba krovinné podložie alebo je len veľmi málo zastúpené. Druhovo sem patria: buk lesný (*Fagus silvatica*),

javor horský (*Acer pseudoplatanus*), fialka lesná (*Viola reichenbachiana*), (Viceníková, Polák, 2003).

3.6.1.3 Reálna vegetácia

Charakteristické pre územie Bošáce je prelínanie teplomilnej flóry prenikajúcej z juhu a chladnomilnej prenikajúcej zo severu.

Najrozšírenejšou drevinou je buk lesný (*Fagus sylvatica*), ktorý vytvára v nižších polohách porastové zmesi s dubom zimným (*Quercus petraea*), hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*). Na území sa nachádza aj umelo vysadený smrek obyčajný (*Picea excelsa*) a borovica lesná (*Pinus sylvestris*.) Vo vyšších polohách v 4. a 5. vegetačnom lesnom stupni, vytvára kvalitné bukové porasty s prímесou smrekovca opadavého (*Larix decidua*), javorov (*Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*), bresta (*Ulmus*) a brezy previsnutej (*Betula pendula*).

V krovinatom poschodí na vápencoch sa nachádzajú vápnomilné kry, napr.: drieň obyčajný (*Cornus mas*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), skalník obyčajný (*Cotoneaster integerrimus*).

Kvetnaté lúky patria medzi charakteristický typ vegetácie Bielych Karpát. Typický je pre ne výskyt lúčnych, lemových a lesných druhov, ako aj druhov suchomilných, teplomilných i vlhkomilných. Vznikli kombináciou pôvodnej hájovej kveteny s prenikajúcimi stepnými prvkami. Nachádzajú sa tu napr. kosatec dvojfarebný (*Iris variegata*), hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*), hadí mor purpurový (*Scorzonera purpurea*) kozinec vicenčovitý (*Astragalus onobrychis*) (CHKO Biele Karpaty, 2007).

3.6.2 Zoogeografické pomery

Podľa Hensela a Krna (2001) sa územie Bošáce nachádza v Pontokaspickej provincii, v jej západoslovenskej časti Podunajského okresu. Geografická poloha, podnebie a rastlinné spoločenstvá, vytvárajú podmienky na pestrosť fauny sledovaného územia. Vyskytujú sa tu 4 živočíšne spoločenstvá.

Zo **živočíšneho spoločenstva hôr** sa tu nachádzajú napr. križiak obyčajný (*Araneus diadematus*), kliešť obyčajný (*Ixodes ricinus*), cifruša bezkrídla (*Pyrrhocoris apterus*), lienka sedembodková (*Coccinella septempunctata*), chrúst obyčajný (*Melolontha melolontha*), zmija obecná (*Vipera berus*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*), diviak lesný (*Sus scrofa*) a líška obyčajná (*Vulpes vulpes*),

Ďalším zo spoločenstiev je **živočíšne spoločenstvo polí a lúk**, z ktorých sa v obci vyskytuje napr. včela medonosná (*Apis mellifera*), babôčka pávooká (*Inachis io*), mlynárik kapustový (*Pieris brassicae*), d'ážd'ovka zemná (*Lumbricus terrestris*), jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), tchor stepný (*Mustela eversmanni*) a zajac poľný (*Lepus europaeus*),

Zo **živočíšneho spoločenstva ľudských sídlisk** sa v obci vyskytujú napr. vrabec domový (*Passer domesticus*), komár piskľavý (*Culex pipien*), kosec domový (*Opilio*

parietinus), krt obyčajný (*Talpa europea*), myš domová (*Mus musculus*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*),

Posledné zo spoločenstiev, ktoré sa nachádza v obci sú **živočíšne spoločenstvá vôd**, z ktorých sa v obci nachádza jalec obyčajný (*Leuciscus leuciscus*) pstruh obyčajný (*Salmo trutta*), štika obecná (*Esox lucius*), šidlo modré (*Aeschna Cyanea*) (Ferianc, Korbel, 1972).

3.7 Ochrana prírody

Základným legislatívnym dokumentom o ochrane prírody a krajiny Slovenskej republiky, je zákon NRSR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (2002).

Územnou ochranou prírody sa v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (2002) rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takých zásahov. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.

Na územie Bošáce zasahuje územie Chránenej krajinej oblasti – Biele Karpaty (CHKO Biele Karpaty), ktorá patrí do národnej sústavy chránených území a územie európskeho významu – Holubyho kopanice (Mapa č. 8).

3.7.1 Sústava chránených území národného významu

CHKO Biele Karpaty s rozlohou 44 568 ha bola zriadená Vyhláškou bývalého MK SSR č. 111/1979 Zb. zo dňa 12. júla 1979 v znení Zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. novelizovaná Vyhláškou MzP SR č. 396/2003 Z. z. zo dňa 28. augusta 2003, z dôvodu zachovania a zveľaďovania ukážkových častí rázovitej krajiny Bielych Karpát, klimatických, vodných, pôdných a lesných pomerov, zdravotne - rekreačných hodnôt, celkovej pestrosti flóry a fauny ako aj rozptýlených prírodných výtvorov a špecifických foriem historického osídlenia, osobitného vedeckého, kultúrno-výchovného a estetického významu a zabezpečenia ich optimálneho využitia (<http://www.sopsr.sk>). Medzi chránené rastlinné druhy patrí napr. päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), kosatec trávolistý (*Iris graminea*), hadivka obyčajná (*Ophioglossum vulgatum*), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*). Zo živočícho sú to užovka obyčajná (*Natrix natrix*), skokan štíhly (*Rana dalmatina*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*) a chrapkáč poľný (*Crex crex*) (CHKO Biele Karpaty, 2007).

3.7.2 Sústava chránených území európskeho významu

V rámci CHKO Biele Karpaty sa nachádza **územie európskeho významu Holubyho Kopanice**. Holubyho kopanice boli vyčlenené na základe NATURY 2000, ktorá predstavuje sústavu chránených území členských krajín Európskej únie a jej hlavným cieľom je vytvorenie a zachovanie prírodného dedičstva živočíchov a biotopov vyskytujúcich sa na území členských štátov. (Štátna ochrana prírody SR, 2011)

Rozloha Holubyho kopaníc predstavuje 3 933,05 ha. Z ochranárskeho hľadiska je dôležitý výskyt kyslomilných bukových lesov a teplomilných submediteránnych dubových

lesov. Z lúčnych druhov sa tu vyskytuje kosatec trávolistý (*Iris graminea*), horec krížatý (*Gentiana cruciata*), ruža galská (*Rosa gallica*) a mečík strechovitý (*Gladiolus imbricatus*). Zo živočíšnych druhov sa tu vyskytujú vzácne druhy modráčikov a to modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*) a modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*). V lesoch sa vyskytuje fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), na sutiach bradiel sa nachádza hrabavka (*Arachnospila luctuosa gibbomina*). Ďalšími vzácnymi živočíšnymi druhmi, ktoré sa tu vyskytujú sú užovka stromová (*Elaphe longissima*) a Žlna zelená (*Picus viridis*) (Štátna ochrana prírody SR, 2005).

4 Vývoj a osídlenie územia

4.1 Historický vývoj

4.1.1 Predhistorické obdobie

Z archeologického hľadiska je Bošáca významnou lokalitou. Podľa nej dostalo meno kultúrne zoskupenie z neskorej doby kamenej (eneolitu), bošácka skupina tzv. postbádenského obdobia. Pre príslušníkov tejto skupiny bola charakteristická výroba medených predmetov a stredoeurópsky známa keramika, najmä krčahovité nádoby - črpáky (Hulínek, 2003). Sídliisko sa rozprestieralo na západnom okraji obce na tzv. Pohančeništiach.

Na území Bošáce sa nachádzalo aj väčšie osídlenie z mladšej a neskorej doby bronzovej, keď sa tu nachádzali lokality lužickej kultúry. Situované boli na Pohančeništiach a Kopcoch.

Z raného stredoveku je zaujímavé Hradisko. Nachádza sa na území Bošáce a susedného Dolného Srnia. Ide o slovanské, výšinné sídliisko strážneho typu s opevnením, ktoré má svoj pôvod v období lužickej kultúry, z doby bronzovej (Hulínek, 2003).

4.1.2 Historické obdobie

Územie Bošáce sa administratívne vyvíjalo v zhode s celouhorským vývojom. V 10. - 13. storočí sa Uhorsko delilo na komitáty. Komitáty boli vyššie územno-správne celky hradného zriadenia, ktoré majetkom patrili priamo kráľovi a boli spravované úradníkmi dosadenými kráľom. Územie Bošáckej doliny patrilo do Trenčianskeho komitátu so sídlom na hrade Trenčín (Ochodnícky, Dzurák, 1994).

Prvá písomná zmienka o Bošáci je z roku 1380 s pôvodným názvom Bosah a z roku 1398 possessi Bosach. V ďalších dokumentoch z roku 1479 sa uvádza s názvom Besach villa Bsacz, z roku 1506 possessio Bosacz a z roku 1773 ako Bosacza. Maďarský názov obce bol Bosác (Ochodnícky, Dzurák, 1994). V priebehu 13. – 15. stor. sa komitáty v Uhorsku pretvorili na stolice. Bošáca patrila do Trenčianskej stolice. Táto stolica nadväzovala na Trenčiansky komitát. Centrum bolo na Trenčianskom hrade, kde pretrvalo do 1. pol. 17. storočia, potom sa sídlo presunulo do mesta Trenčín. Do 18. storočia sa stolica delila na štyri slúžnovské okresy: Záhorský, Dolný, Stredný, Horný slúžnovský okres. Bošáca patrila do Dolného slúžnovského okresu, ktorého centrum bolo v Trenčíne (Žudel, 1984).

V rokoch 1729 – 1733, bol postavený barokový rímsko – katolícky kostol Nanebevzatia. V roku 1789 bol prestavaný do klasicistického štýlu. V 19. storočí tu pôsobil aj rímsko - katolícky kňaz, publicista, Eduard Šándorfi Škrabánek.

V 18. – 19. storočí malo výrazný vplyv na život v obci hlavne ovocinárstvo. Sušené ovocie, najmä slivky a hrušky, a slivovica boli prepravované povozmi k Váhu, kde boli nakladané na plte a odvážané až do Budapešti (Ochodnícky, Dzurák, 1994). V 19. storočí sa v obci rozšírila drevárska výroba, boli postavené dve pily, závod na výrobu dyhy, pálenica a niekoľko mlynov (Büchler, 2009).

Vznik prvej samostatnej Slovenskej republiky a vypuknutie druhej svetovej vojny malo za následok v Bošáci, podobne ako aj v iných častiach Slovenska, výrazné prenasledovanie židovského obyvateľstva.

Boje druhej svetovej vojny sa dotkli aj územia Bošáče. V osade Španie, neďaleko Bošáče sa 8. marca 1945 odohral boj medzi Nemcami a Partizánmi. Nemci boli porazený a 26. marca 1945 po prelomení frontu ruskými vojakmi opustila nemecká posádka Bošácu a začala si vytvárať obrannú líniu pri Trenčianskych Bohuslaviciach, čo malo za následok evakuáciu obyvateľstva Bošáče do Bošáckych kopaníc. Nemcom sa podarilo preniknúť so severnej časti doliny, kde sa vytvoril front, na ktorom boje prebiehali viac ako dva týždne. Na vyhnutie nemeckých vojsk z kraja musela sovietska armáda spolu s rumunskou použiť legendárne „kaťuše“. Nemci opustili Bošácku dolinu 27. apríla 1945 počas generálneho útoku.

Po skončení druhej svetovej vojny sa v Bošáci konali prvé voľby. Rozhodujúci počet hlasov získala Demokratická strana. V roku 1948 sa však k moci dostala Komunistická strana (Ochodnícky, Dzurák, 1994). Administratívne sa územie Bošáče začlenilo do Bratislavského kraja - okresu Nové Mesto nad Váhom. V roku 1950 dochádza k odčleneniu sa kopaníc Bošáče a vzniká nová obec - Nová Bošáca. Odčlenenie tejto časti sa výrazne podpísalo na poklese počtu obyvateľov. Po roku 1960 sa územie Bošáče stalo súčasťou Západoslovenského kraja (Ochodnícky, Dzurák, 1994). Toto obdobie je charakteristické najmä zvýšenou investičnou výstavbou. Stavali sa nové rodinné domy, základná škola, knižnica, dom smútku, budovali sa nové cesty, chodníky. Po roku 1989 dochádza k miernemu stavebnému a kultúrnemu útlmu, ktorý bol spôsobený zmenou režimu (Ochodnícky, Dzurák, 1994). Spoločenské zmeny v roku 1989 poskytli občanom možnosť slobodného podnikania. V roku 1990 dochádza k odčleneniu obcí Haluzice a Zemianske Podhradie. Administratívne sa Bošáca začlenila do okresu Trenčín (Ochodnícky, Dzurák, 1994). V roku 1996 sa Bošáca stala súčasťou Trenčianskeho kraja, okresu Nové Mesto nad Váhom. Po roku 2000 dochádza v obci k obnove bytovej výstavby. V roku 2002 a 2005 boli postavené nové obytné domy. V súčasnosti Bošáca predstavuje zdravotnícke, kultúrne, športové a vzdelávacie centrum celej Bošáckej doliny.

Symboly obce

Erb, pečať a vlajka, predstavujú trojicu základných symbolov obce. Na tvorbu každého zo spomenutých symbolov sa vzťahujú heraldické pravidlá a zákonitosti, ktoré sú rešpektované pri tvorbe symbolov obce Bošáca. Symboly obce sú zapísané v heraldickom registri Slovenskej republiky pod signatúrou B – 102/98 (Obecný úrad Bošáca, 2011).

Erb

Erb obce tvorí neskorogotický štít modrej farby, na ktorom je znázornený medzi dvoma zlatými rastlinami, zlatovlasý biskup v zlatom plášti, so striebornou, zlato lemovanou mitrou, žehnajúcou pravicou, v ľavici so zlatou berlou (Obecný úrad Bošáca, 2011).

Pečať

Pečať obce Bošáca tvorí erb s kruhovým názvom OBEC BOŠÁCA

Vlajka

Vlajka obce vychádza z farieb erbu. Pozostáva zo šiestich pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej, modrej, žltej, modrej, žltej a modrej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu

4.2 Morfogenetický vývoj sídla

Svojou štruktúrou a stavbou sa obec radí k potočným radovým dedinám. Potok Bošáčka, ktorý cez ňu preteká má výrazný vplyv na rozloženie domov. Tie sú sústredené po obidvoch jej brehoch. Zastavaná plocha zaberá 97,3 ha (k 31.12. 2009), čo je 4,9 % z celkovej plochy obce. Sústreďuje sa v centre katastra pri vodnom toku - Bošáčke a zároveň na severovýchode územia, kde sa nachádza osada Zabudišová a na západe územia, kde sa nachádza malá osada Rolincová. Obe osady sú súčasťou obce.

Od roku 1880 až po roku 1930 sa počet domov v Bošáci neustále zvyšoval. Prudký pokles, ktorý nastal v roku 1950 je spôsobený odčlenením sa obce Nová Bošáca od Bošáče. Opačná situácia nastala v roku 1980, kedy bolo k obci pričlenené Zemianske Podhradie, čím došlo k opätovnému nárastu domového fondu. V roku 1990 sa Zemianske Podhradie spolu s Haluzicami odčlenili, čím došlo k ďalšiemu poklesu počtu domov v Bošáci. Pri poslednom sčítaní obyvateľov domov a bytov z roku 2001 sa v Bošáci nachádzalo 513 domov (tab. č. 5) z nich trvale obývaných je 383 (78,2 %). Prevažnú časť zástavby predstavujú rodinné domy. Najviac ich bolo postavených v rokoch 1946 – 1970 a to 167. V tomto období boli na území Bošáče postavené aj prvé bytové domy. V roku 2001 sa na území Bošáče nachádzali 4 bytové domy, v ktorých bolo 18 bytov, z ktorých 17 bolo trvale obývaných. V roku 2002 a 2005 boli v obci postavené nové obytné domy, v ktorých sa nachádza spolu 20 nových bytov.

Tab. č. 5: Vývoj počtu domov v obci Bošáca počas rokov 1869 – 2001

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet domov	-	446	460	617	671	598	795	670	515	521	713	453	513

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2008

V roku 2001 do I. kategórie bytov (s ústredným kúrením a s úplným alebo čiastočným základným príslušenstvom) patrilo 252 (61,2 %) domov, z toho je 93,3 % rodinných domov,

6% bytových domov a 0,8 % ostatných budov. Najviac domov z tejto kategórie bolo postavených v rokoch 1946 - 1970 a to 100 rodinných domov a 8 bytových domov.

Do II. kategórie bytov (byty bez ústredného vykurovania s úplným základným príslušenstvom alebo byty s ústredným vykurovaním bez základného príslušenstva) sa zaraďuje 61 domov (15,7 %). Z nich je 98,4 % rodinných domov a 1,6 % bytových domov. Podobne ako pri prvej kategórii aj tu bolo najviac domov postavených v rokoch 1946 – 1970 a to 27.

V III. kategórii bytov (bez ústredného vykurovania, ale len s kúpeľňou alebo len so splachovacím WC) je zastúpený najmenší počet domov (42). Z celkového počtu to predstavuje 11 %, z ktorých 97,7 % tvoria rodinné domy a 2,3 % ostatné budovy. V období rokov 1991 – 2001 do tejto kategórie nepribudli žiadne domy, najviac ich bolo postavených v rokoch 1946 – 1970 a to 23.

Z poslednej IV. kategórie (bez ústredného vykurovania a bez základného príslušenstva) bytov sa na území Bošáce nachádza 44 (11,5 %) domov, z toho 97,8 % predstavujú rodinné domy a 2,2 % bytové domy. V rokoch 1980 – 2001 sa z tejto kategórie na sledovanom území nevybudovali žiadne domy. Najviac, 17, ich pribudlo tak ako pri predchádzajúcich kategóriách v rokoch 1946 – 1970 (SODB, 2001).

5 Humánogeografická charakteristika

5.1 Demogeografické pomery

5.1.1 Vývoj obyvateľstva

Vývoj obyvateľstva v obci Bošáca môžeme rozdeliť do piatich vývojových etáp (graf č. 6).

V prvej vývojovej etape (1869 - 1880) bol počet obyvateľov vyrovnaný. V roku 1869 sa na sledovanom území uskutočnilo prvé sčítanie obyvateľstva.

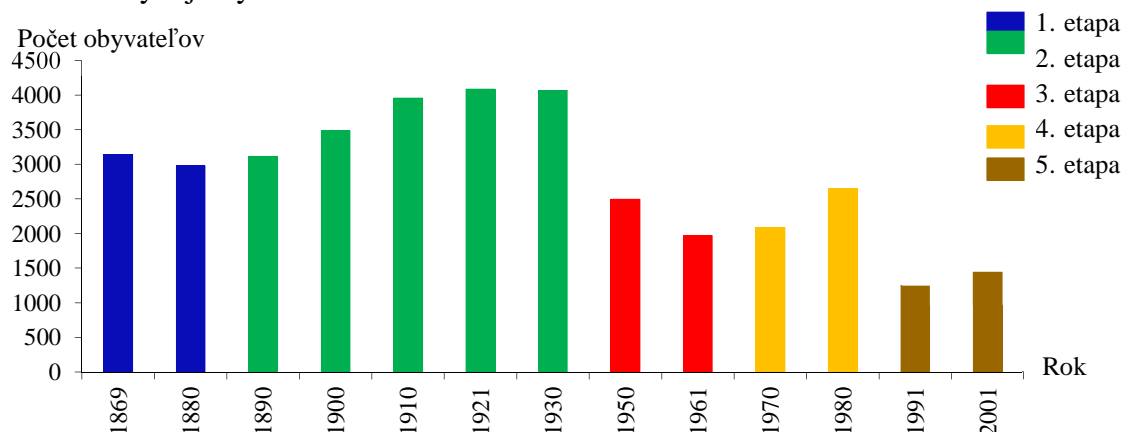
Druhá vývojová etapa (1880 - 1930) je charakteristická zvyšovaním počtu obyvateľov. V tomto období bol zaznamenaný aj najväčší počet obyvateľov v sledovanom území a to 4087. V porovnaní s rokom 1890, kedy bol počet obyvateľov 3115, je to zvýšenie o 972 obyvateľov.

V tretej vývojovej etape (1930 - 1961) dochádza k výrazným poklesom počtu obyvateľov. Po druhej svetovej vojne, v roku 1946, sa realizuje Presídľovacia vládna akcia, pri ktorej dochádza k presunom obyvateľstva z Bošáce do Limbachu a okolia Levíc. Výrazný pokles v počte obyvateľov, v roku 1950, je spôsobený aj odčlenením sa Novej Bošáce, ku ktorému došlo dňa 23.4. 1950. S poklesom z časti súviselo aj sťahovanie sa obyvateľstva do miest, či väčších priemyselných oblastí (Ochodnícky, Dzurák, 1994). Počet obyvateľov v roku 1950 predstavoval 2494 obyvateľov, čo je v porovnaní s rokom 1921 pokles o 1593.

Vo štvrtej vývojovej etape (1961 - 1980) narastal počet obyvateľov. Spôsobené je to najmä pričlenením sa obcí k Bošáci. V roku 1962 bola pričlenená obec Haluzice (Ochodnícky, Dzurák, 1994). Počet obyvateľov stúpol s 1971 na 2087. Rozdiel predstavuje 116 obyvateľov. V roku 1976 bola k Bošáci pričlenená obec Zemianske Podhradie, čím sa počet obyvateľov zvýšil o 563.

Pre piatu vývojovú etapu (1980 – 2001) je charakteristický pokles počtu obyvateľstva. Súvisí to s odčlenením sa Haluzíc a Zemianskeho Podhradia v roku 1990, ako aj so znižovaním pôrodnosti v obci. (Ochodnícky, Dzurák, 1994). Počet obyvateľov klesol o 1400, z 2650 na 1250. V roku 2001 došlo k miernemu k nárastu počtu obyvateľov o 203.

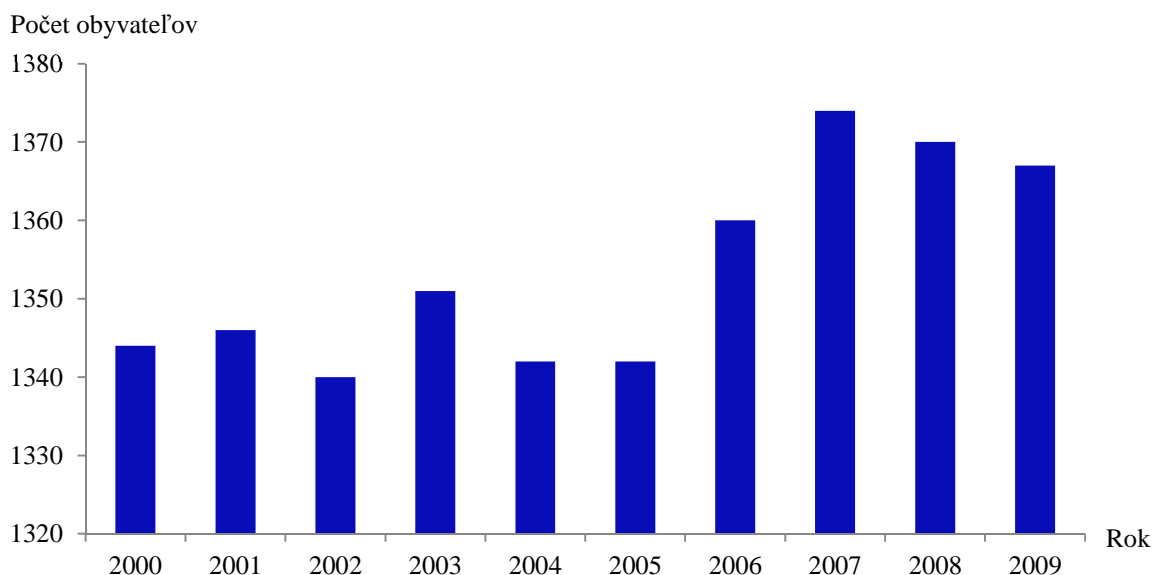
Graf č. 6: Vývoj obyvateľstva v obci Bošáca v rokoch 1869 – 2001

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2008

V súčasnosti sa počtom obyvateľov 1367 (k 31.12 2009) Bošáca radí medzi stredne veľké obce. Hustota obyvateľov je 69,7 obyvateľov/km². V rokoch 2000 - 2009 mal počet obyvateľov v obci kolísavý charakter (graf č. 7). Tento jav je spôsobený najmä prirodzeným a migračným prírastkom. Celkove sa však za sledované obdobie počet obyvateľov zvýšil o 1,7 %. Najvýraznejší nárast bol zaznamenaný v roku 2006, v dôsledku priaznivých hodnôt migračného salda.

Graf č. 7: Vývoj počtu obyvateľov v obci Bošáca v rokoch 2000 - 2009

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

5.1.2 Dynamika obyvateľstva

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický prvok, naopak neustále sa vyvíja a tento vývoj býva často dynamický. Základnými zložkami dynamiky obyvateľstva sú prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva (Mládek a i., 2006).

5.1.2.1 Prirodzený pohyb obyvateľstva

Prirodzený pohyb obyvateľstva zahŕňa populačné procesy, ktoré súvisia s rodením a umieraním obyvateľstva. Predstavuje rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých. (Mládek a i., 2006).

Natalita (pôrodnosť) predstavuje rodenie detí, chápané ako hromadný demografický jav. Ukazovateľom pôrodnosti je hrubá miera pôrodnosti. Udáva sa v promile a predstavuje počet živonarodených detí na 1000 obyvateľov daného územia (Mládek, a i. 2006).

Natalita v Bošáci dosiahla najväčšiu hodnotu v rokoch 2000 (11,9 ‰) a 2001 (12,6 ‰). V nasledujúcich rokoch došlo k znižovaniu pôrodnosti v obci. Najnižšia natalita v obci bola v roku 2004 a to len 5,2 ‰. Pri porovnaní so situáciou, ktorá bola v roku 2001 je

to pokles o 7,4 ‰. Od roku 2005 dochádza k opätovnému zvyšovaniu pôrodnosti v obci. V roku 2009 sa pohybovala na úrovni 10,2 ‰ (tab. č. 6).

Mortalita (úmrtnosť) predstavuje proces umierania určitej populácie, ktorá je sledovaná ako hromadný jav. Základným ukazovateľom mortality je hrubá miera úmrtnosti. Udáva sa v promile a predstavuje počet zomretých na 1000 obyvateľov sledovaného územia (Mládek a i., 2006).

Mortalita v obci Bošáci má za sledované obdobie (roky 2000 – 2009) kolísavý charakter. Od roku 2000 do roku 2004 úmrtnosť klesla o 5,2 ‰. V nasledujúcich dvoch rokoch začala opäť stúpať, až dosiahla v roku 2005 hodnotu 13,4 ‰, čo predstavuje v sledovanom období vrchol. Po roku 2005 dochádza k znižovaniu úmrtnosti na hodnotu 9,7 ‰. V rokoch 2008 a 2009 bola mortalita v Bošáci vyrovnaná, pohybovala sa na úrovni 11,6 ‰ respektíve 11,7 ‰ (tab. č. 6).

Dôležitým ukazovateľom pri určení dynamiky obyvateľstva je aj **vitálny index**, ktorý predstavuje podiel živonarodených a zomretých. Vitálnym indexom môžeme určiť, či na sledovanom území dochádza k stagnácii, prírastku alebo úbytku obyvateľstva (Mládek a i., 2006). V prípade Bošáče sa jedná o prirodzený úbytok obyvateľstva, pretože za sledované obdobie sa hodnota vitálneho indexu pohybovala vo väčšine rokov pod hodnotou 1 (tab. č. 6).

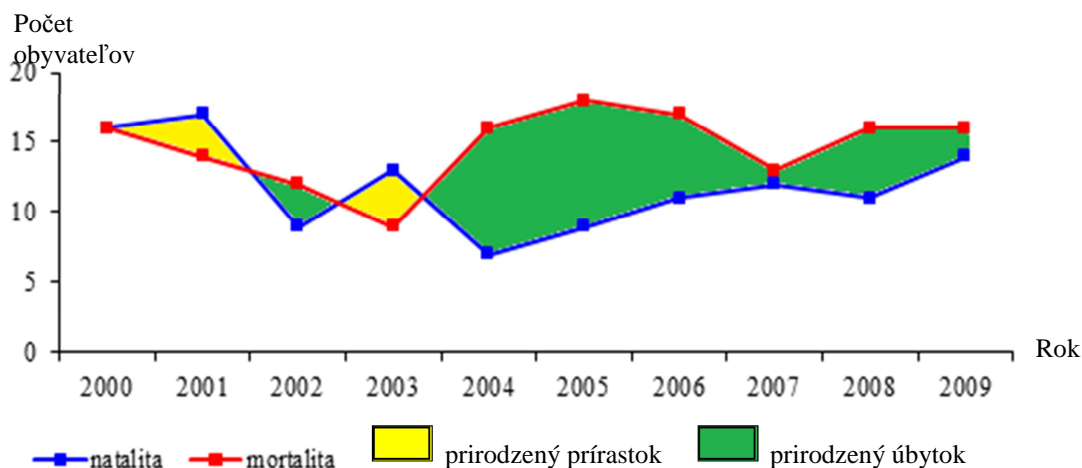
Tab. č. 6: Vývoj natality mortality a prirodzeného pohybu v obci Bošáca v rokoch 2000 - 2009

Rok	Natalita		Mortalita		Prir. prírastok/úbytok		Vitálny index
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	
2000	16	11,9	16	11,9	0	0	1,0
2001	17	12,6	14	10,4	3	2,2	1,2
2002	9	6,7	12	8,9	-3	-2,2	0,75
2003	13	9,7	9	6,7	4	3,0	1,44
2004	7	5,2	16	11,9	-9	-6,7	0,47
2005	9	6,7	18	13,4	-9	-6,7	0,5
2006	11	8,2	17	12,7	-6	-4,5	0,65
2007	12	8,8	13	9,5	-1	-0,7	0,92
2008	11	8,0	16	11,6	-5	-3,6	0,69
2009	14	10,2	16	11,7	-2	-1,5	0,88

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Vývoj prirodzeného prírastku na sledovanom území má negatívny trend. Úmrtnosť dlhodobo prevažuje nad pôrodnosťou. Prirodzený prírastok bol naposledy v obci Bošáca zaznamenaný v roku 2003 a to 3,0 ‰. Od tohto roku dochádza k prirodzenému úbytku obyvateľstva. Najväčší prirodzený úbytok bol v obci zaznamenaný v rokoch 2004 a 2005 a to 6,7 ‰ (graf č. 8).

Graf. č. 8: Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva v obci Bošáca v rokoch 2000 – 2009

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Sobášnosť a rozvodovosť predstavujú uzatváranie sobášov respektíve rozvody manželstiev na báze zákonom daných podmienok. Hrubá miera sobášnosti resp. rozvodovosti predstavuje počet uzatvorených sobášov resp. rozvodov na 1000 obyvateľov daného územia. Obe hodnoty sa udávajú v promile (Mládek a i., 2006).

V Bošáci počet sobášov prevyšuje počet rozvodov, výnimkou je iba rok 2005, kedy je táto hodnota rovnaká. Najviac sobášov bolo uzatvorených v roku 2006 a to 22 (16,1 ‰), najmenej, 9 (6,7 ‰), v roku 2005. Rozdiel medzi týmito dvoma rokmi predstavuje 9,4 ‰. V roku 2004 boli na území Bošáce rozvedené 3 (2,2 ‰) manželstvá, čo za sledované obdobie predstavuje najmenší počet. Najviac manželstiev bolo rozvedených v roku 2005 a to 9 (6,7 ‰). Rozdiel medzi oboma rokmi predstavuje 4,5 ‰ (tab. č. 7)

Tab. č. 7: Vývoj sobášností a rozvodovosti v obci Bošáca v rokoch 2000 - 2009

Rok	Sobášnosť		Rozvodovosť	
	abs.	‰	abs.	‰
2000	12	8,9	5	3,7
2001	11	8,1	4	2,9
2002	12	8,9	3	2,2
2003	10	7,4	3	2,2
2004	16	11,9	5	3,7
2005	9	6,7	9	6,7
2006	22	16,1	4	2,9
2007	16	11,6	7	5,1
2008	17	12,7	4	2,9
2009	15	10,9	8	5,8

Zdroj: Obecný úrad Bošáca, 2011

5.1.2.2 Migračný pohyb obyvateľstva

Priestorový pohyb obyvateľstva zahŕňa trvalé zmeny v rozmiestnení obyvateľstva (migrácie), dochádzku do zamestnania, škôl ako aj nepravidelný priestorový pohyb (cestovný

ruch, služobné cesty). Migračný pohyb obyvateľstva predstavuje súhrn počtu prisťahovaných (imigrácia) a odsťahovaných (emigrácia) na určitom území, za zvolené časové obdobie - najčastejšie jeden rok. Zahŕňa trvalé zmeny v rozmiestnení obyvateľstva (Mládek a i., 2006).

Počet prisťahovaných - **imigrácia** na území Bošáce dosiahla vrchol v rokoch 2006 a 2007, kedy sa do obce prisťahovalo 50 (37,6 ‰) respektíve 36 (26,3 ‰) obyvateľov. Tento nárast je spôsobený výstavbou nových bytových domov. Najnižšia imigrácia bola v obci zaznamenaná v rokoch 2000 a 2009 a to iba 9,7 ‰ (tab. č. 8).

V roku 2000 **emigrácia** v obci Bošáca predstavovala 27 obyvateľov (20,1 ‰), čo je najviac za sledované obdobie. V nasledujúcich rokoch sa emigrácia obyvateľov z obce postupne znižovala. V roku 2004 klesla až na úroveň 11,2 ‰. Oproti roku 2000 je to pokles o 8,9 ‰. V roku 2005 a 2006 sa emigrácia v obci zvýšila na 19,5 ‰. V súčasnosti opäť dochádza k poklesu emigrácie, v roku 2009 predstavovala len 10,2 ‰, čo predstavuje za sledované obdobie minimum (tab. č. 8).

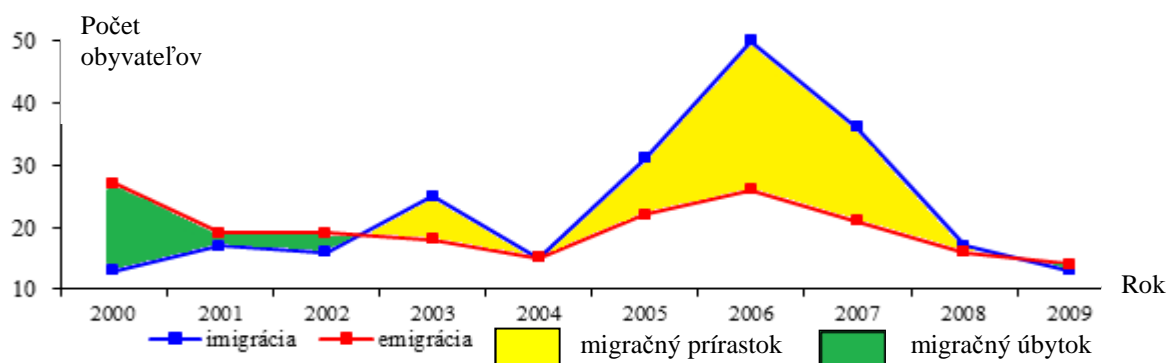
Tab. č. 8: Vývoj imigrácie emigrácie a migračného pohybu v obci Bošáca v rokoch 2000 - 2009

Rok	Imigrácia		Emigrácia		Migr. prírastok/úbytok	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
2000	13	9,7	27	20,1	-14	-10,4
2001	17	12,6	19	14,1	-2	-1,5
2002	16	11,9	19	14,2	-3	-2,3
2003	25	18,6	18	13,4	7	5,2
2004	15	11,2	15	11,2	0	0
2005	31	23,1	22	16,4	9	6,7
2006	50	37,6	26	19,5	24	18,1
2007	36	26,3	21	15,3	15	11,0
2008	17	12,4	16	11,7	1	0,7
2009	13	9,5	14	10,2	-1	-0,7

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

V Bošáci sa migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2000 – 2002 pohyboval v mínusových hodnotách. Najväčší migračný úbytok bol v roku 2000 a to -10,4 ‰. V rokoch 2003 - 2008 sa migračný pohyb obyvateľstva pohyboval v plusových hodnotách. Výnimku tvorí len v rok 2004, kedy nebol zaznamenaný žiadny prírastok ani úbytok. Najväčšia migrácia obyvateľov bola zaznamenaná v roku 2006, kedy počet prisťahovaných obyvateľov prevýšil počet vystťahovaných o 24 (18,1‰). V roku 2007 došlo k poklesu migračného prírastku a to o 7,1 ‰. V nasledujúcom roku migračný prírastok prudko klesol o 10,3 ‰. V roku 2009 už bol opäť zaznamenaný v obci migračný úbytok a to -0,7 ‰ (graf č. 9).

Graf č. 9: Vývoj migračného pohybu obyvateľstva v obci Bošáca v rokoch 2000 – 2009

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

5.1.2.3 Celkový pohyb obyvateľstva

Celkový pohyb obyvateľstva predstavuje výsledok prirodzeného a migračného prírastku/úbytku obyvateľstva (Mládek a i., 2006).

V období rokov 2000 - 2009 bol na území Bošáce zaznamenaný najvýraznejší celkový úbytok obyvateľstva v roku 2000 (- 10,4 ‰). V roku 2005 nebol zaznamenaný žiadny prírastok ani úbytok. Najvýraznejší celkový prírastok nastal na sledovanom území v roku 2006 a to 13,6 ‰ Celkový prírastok obyvateľstva v rokoch 2006 a 2007 je daný najmä výrazným zvýšením migračného prírastku. Spôsobené je to najmä výstavbou nových bytových domov v obci a polohou obce v blízkosti miest Nové Mesto nad Váhom (10 km) a Trenčín (23 km), čím vlastne nevznikajú väčšie problémy pri dochádzke do zamestnania a škôl.

Tab. č. 9: Vývoj celkového pohybu obyvateľstva v obci Bošáca v rokoch 2000 - 2009

Rok	Prir. prírastok/úbytok		Migr. prírastok/úbytok		Celkový prírastok/úbytok	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
2000	0	0	-14	-10,4	-14	-10,4
2001	3	2,2	-2	-1,5	1	0,7
2002	-3	-2,2	-3	-2,3	-6	-4,5
2003	4	3,0	7	5,2	11	8,2
2004	-9	-6,7	0	0,0	-9	-6,7
2005	-9	-6,7	9	6,7	0	0
2006	-6	-4,5	24	18,1	18	13,6
2007	-1	-0,7	15	11,0	14	10,3
2008	-5	-3,6	1	0,7	-4	-2,9
2009	-2	-1,5	-1	-0,7	-3	-2,2

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Z tabuľky č. 9 vyplýva, že v súčasnej dobe je možné s výraznejším rastom obyvateľstva počítať len v súvislosti so zvýšením migrácie do obce. V prípade naplnenia migračného potenciálu, ktorý obec má, hlavne v prípade mladých rodín, by mohlo dôjsť k zlepšeniu demografického vývoja v obci a k zabezpečeniu dlhodobého rastu obyvateľstva.

5.1.3 Štruktúra obyvateľstva

Štruktúra obyvateľstva predstavuje jednu z najdôležitejších demografických charakteristík. Podľa dominantných znakov sa delí na tri skupiny: štruktúra podľa biologických znakov, ekonomických znakov a kultúrnych znakov (Mládek a i., 2006).

5.1.3.1 Štruktúra obyvateľstva podľa biologických znakov

Vek a pohlavie obyvateľstva predstavujú jedny zo základných demografických znakov. Na základe štruktúry podľa pohlavia a veku sa zostavujú špecifické ukazovatele pre viacero procesov: úmrtnosť, plodnosť, sobášnosť, rozvodovosť atď. a používajú sa i pri konštrukcii zložitejších mier reprodukcie obyvateľstva, úmrtnostných tabuliek a ďalších demografických modelov (Mládek a i., 2006).

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia

Najčastejšie sa vyjadruje dvoma ukazovateľmi, indexom maskulinity resp. feminity. Vyjadruje počet mužov/žien na 1000 obyvateľov opačného pohlavia (Mládek a i., 2006).

Z tab. č. 10 vyplýva, že v obci Bošáca prevažujú ženy nad mužmi, čo sa prejavilo aj v pozitívnej feminite. Výnimku tvorí iba rok 2003, kedy počet mužov prevýšil počet žien o 3 osoby. Index maskulinity bol 1004 ‰. V roku 2000 bolo v obci o 20 žien viac ako mužov. V tomto roku index feminity dosiahol najväčšiu hodnotu a to 1030 ‰. Percentuálne najnižšie zastúpenie, mali muži v roku 2000, kedy ich v obci bolo 49,2 % a najvyššie v roku 2003, kedy tvorili 50,1 % z celkového počtu obyvateľov. U žien bolo najnižšie percentuálne zastúpenie v roku 2003 a to 49,9 % a najvyššie v roku 2000 (50,8%).

Tab. č. 10: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia v obci Bošáca v rokoch 2000 - 2009

Rok	Muži		Ženy		Index maskulinity ‰	Index feminity ‰
	abs.	%	abs.	%		
2000	662	49,2	682	50,8	970	1030
2001	664	49,3	682	50,7	973	1027
2002	666	49,7	674	50,3	988	1012
2003	677	50,1	674	49,9	1005	995
2004	667	49,7	675	50,3	988	1012
2005	665	49,5	677	50,5	982	1018
2006	675	49,6	685	50,3	985	1015
2007	682	49,6	692	50,4	985	1015
2008	680	49,6	690	50,4	985	1015
2009	678	49,5	689	50,5	984	1016

Zdroj : Štatistický úrad SR, 2011

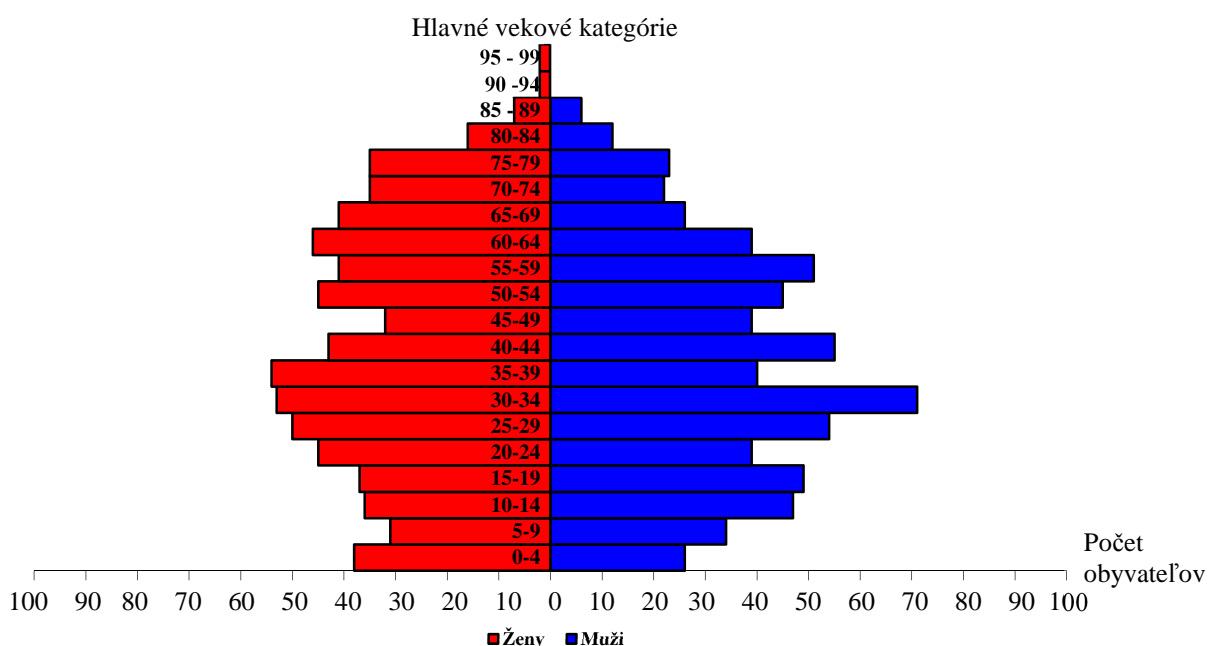
Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín

Pre interpretáciu vekovej štruktúry obyvateľstva sa najčastejšie využíva **veková pyramída**.

Pre Bošácu je charakteristická zvýšená početnosť vo vekových kategóriách obyvateľstva poproduktívneho veku a predstavuje regresívny typ populácie. Zvláštnosťou pri vekovej pyramíde na sledovanom území sú veľké výkyvy pri početnosti mužov v jednotlivých vekových kategóriách. Vo vekovej kategórii 30 - 34 rokov je 71 mužov, pričom v nasledujúcej vekovej kategórii je tento počet len 40, čo predstavuje rozdiel 31 mužov. V mladších vekových kategóriách prevažuje počet mužov nad ženami, u starších prevažujú ženy nad mužmi.

K najpočetnejším vekovým kategóriám patria kategórie 30 - 34 rokov (124 obyvateľov), 25 - 29 rokov (104 obyvateľov) a 55 - 59 rokov (91 obyvateľov). Zvýšená početnosť vo vekovej kategórii 55 - 59 rokov je spojená so zvýšením životnej úrovne a sociálnej starostlivosti obyvateľov po druhej svetovej vojne. Čím došlo k zvyšovaniu prirodzeného prírastku v 50. rokoch 20. storočia. Tento jav sa pozitívne odrazil aj vo zvyšovaní prirodzeného prírastku v 70. a začiatkom 80. rokov 20. storočia, keďže početná populácia z 50. rokov sa dostala do reprodukčného veku. Tým došlo k zvýšeniu počtu obyvateľov vo vekových kategóriách 25 - 29 a 30 - 34 rokov. Najmenej zastúpené sú vekové kategórie 80 - 84 rokov, 85 - 89, rokov, 90 - 94 rokov a 95 - 99 rokov. Posledné dve vekové kategórie sú zastúpené len ženami a to dvoma (graf č. 10).

Graf č. 10: Veková pyramída obyvateľstva v obci Bošáca v roku 2009

Zdroj: Štatistický úrad, 2011

K ukazovateľom vekovej štruktúry obyvateľstva patrí aj delenie na **produktívne vekové skupiny**, ktoré sú vymedzené na základe vzťahu obyvateľstva k ekonomickým aktivitám. Delia sa na predproduktívnu: 0-14 rokov, produktívnu: muži 15-59 rokov, ženy 15-54 rokov a poproduktívnu: muži 60 rokov a viac, ženy 55 rokov a viac (Mládek a i., 2006).

Na území obce Bošáca sa počet obyvateľov, patriaci k predproduktívnej vekovej skupine pohybuje v priemere okolo 220 obyvateľov. Z celkového počtu obyvateľov to

predstavuje približne 16 %. Od roku 2000 do roku 2009, počet obyvateľov patriacich k predproduktívnej skupine postupne klesol o 2,28 %. Najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia patriaci k produktívnej vekovej skupine. Z celkového počtu obyvateľov obce predstavujú približne 57 %. K poproduktívnej vekovej skupine patrí približne 27 % obyvateľov (tab. č. 11). Ich počet na rozdiel od obyvateľov patriacich k predproduktívnej skupine stúpa. Od roku 2000 stúpol o 1,54 %.

Index starnutia vyjadruje pomer medzi poproduktívnou a predproduktívnou zložkou obyvateľstva. Ako nepriaznivý pomer sa hodnotí index starnutia vyšší ako 100 (Mládek a i., 2006). Na 100 obyvateľov patriacich k predproduktívnej skupine pripadá v priemere 156,1 obyvateľov patriacich k poproduktívnej vekovej skupine (tab. č. 11).

Tab. č. 11: Vývoj štruktúry obyvateľstva v obci Bošáca podľa produktívnych vekových skupín v rokoch 2000 - 2009

Rok	Predproduktívny		Produktívny vek		Poproduktívny vek		Index starnutia
	abs.	%	abs.	%	abs	%	
2000	239	17,78	776	57,73	329	24,49	137,7
2001	232	17,23	784	58,24	330	24,53	142,2
2002	225	16,79	780	58,20	335	25,01	148,9
2003	223	16,51	784	58,03	344	25,46	154,2
2004	221	16,47	772	57,53	349	26,01	157,9
2005	220	16,39	777	57,9	345	25,71	156,8
2006	222	16,32	792	58,24	346	25,44	155,8
2007	222	16,16	806	58,66	346	25,18	155,8
2008	207	15,10	816	59,56	347	25,34	167,6
2009	212	15,50	802	58,66	353	25,84	166,5

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

5.1.3.2 Ekonomické znaky

Ekonomicky aktívna zložka obyvateľstva (EAO) predstavuje jeden z najdôležitejších faktorov pre ďalší ekonomický rozvoj obce. V Bošáci bolo v roku 2001 evidovaných 682 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Z celkového počtu obyvateľov to predstavuje takmer 51 %, z toho 370 bolo mužov a 312 žien.

Najviac obyvateľov pracuje v priemyselnej výrobe, čo z celkového počtu predstavuje 24,7 %. V poľnohospodárstve, poľovníctve a súvisiacich službách pracuje 13,0 % obyvateľov. Viac ako 10 % ľudí je zamestnaných v stavebníctve (10,4%) a vo veľkoobchode a maloobchode, oprave motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru (10,8%). Najmenej ľudí je zamestnaných v odvetví lesníctva, ťažby dreva a súvisiacich služieb (0,8 %), výrobe a rozvoze elektriny, plynu a vody (1,0 %), v peňažníctve a poisťovníctve (1,3 %) a v ostatných verejných sociálnych a osobných službách (10,6 %). V oblasti rybolovu a ťažby nerastných surovín, nepracujú žiadni obyvatelia. 8,3 % ekonomicky aktívnych obyvateľov neudalo žiadne odvetvie hospodárstva (tab. č. 12).

Do zamestnania dochádza takmer 56 % z ekonomicky aktívnych obyvateľov Bošáče. Najčastejšie je to do Nového Mesta nad Váhom a okolitých dedín.

Tab. č. 12: EAO obce Bošáca v jednotlivých odvetviach hospodárstva v roku 2001

odvetvie hospodárstva	muži	ženy	spolu		z toho dochádza do zamestnania
			abs.	%	
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	58	31	89	13,0	11
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	6	0	6	0,8	6
Priemyselná výroba	81	87	168	24,7	103
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	6	1	7	1,0	7
Stavebníctvo	61	10	71	10,4	57
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	36	38	74	10,8	42
Hotely a reštaurácie	4	6	10	1,5	5
Doprava, skladovanie a spoje	21	10	31	4,5	19
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	7	9	1,3	6
Nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	15	5	20	2,9	18
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	25	31	56	8,3	39
Školstvo	8	22	30	4,4	13
Zdravotníctvo a sociálna	5	39	44	6,5	33
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	9	2	11	1,6	4
<i>EAO bez udania odvetví</i>	<i>33</i>	<i>23</i>	<i>56</i>	<i>8,3</i>	<i>17</i>

Zdroj: SODB, 2001

Nezamestnanosť je sociálno – ekonomický jav, ktorý je spojený s existenciou trhu práce. Hrubá miera nezamestnanosti predstavuje percento ľudí, ktorí by boli radi zamestnaní, ale nemôžu si nájsť prácu (Holúbek, Serenčák, 2005).

Od roku 2003 do roku 2007 nezamestnanosť na území Bošáce klesla z 11,6 % na 2,4 %. Rozdiel predstavuje 9,2 %. Výrazný pokles nezamestnanosti je daný vybudovaním nových priemyselných podnikov v Novom Meste nad Váhom (tab. č. 13). Viac nezamestnaných na sledovanom území predstavujú muži. Výnimku tvorí len rok 2007, kedy počet nezamestnaných žien prevýšil počet mužov o 3 osoby. Od roku 2008 došlo k opätovnému nárastu miery nezamestnanosti v obci na 7,8 %. Tento nárast je spôsobený najmä prepúšťaním zamestnancov vo veľkých priemyselných podnikoch v Novom meste nad Váhom, ktoré bolo spôsobené ako dôsledok hospodárskej krízy.

Tab. č. 13: Vývoj nezamestnanosti podľa pohlavia v obci Bošáca v rokoch 2000 -2009

Rok	Muži	Ženy	Spolu	Miera nezamestnanosti %
2000	42	44	86	11,1
2001	37	50	87	11,1
2002	51	40	91	11,6
2003	52	39	91	11,6
2004	34	26	60	7,7
2005	26	17	43	5,5
2006	11	10	21	2,5
2007	8	11	19	2,4
2008	17	8	25	3,1
2009	37	26	63	7,8

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

5.1.3.3 Štruktúra obyvateľstva podľa kultúrnych znakov

Kultúrne znaky zahŕňajú vzdelanostnú, náboženskú a národnostnú štruktúru obyvateľstva.

Vzdelanostná štruktúra je odrazom stupňa rozvoja spoločnosti, jeho ekonomickej a sociálnej vyspelosti (Mládek a i., 2006).

Dokončené primárne vzdelanie (základné a učňovské bez maturity) má v Bošáci viac ako 45,2 % obyvateľov (608). Z nich 48,6 % má dokončené iba základné vzdelanie a 51,4 % má ukončené učňovské vzdelanie bez maturity.

Sekundárne vzdelanie (stredné odborné, úplné stredné učňovské, úplné stredné odborné, úplné stredné všeobecné s maturitou, vyššie) má na sledovanom území dokončených 31,6 % obyvateľov. Z tohto počtu obyvateľov má stredné odborné vzdelanie bez maturity ukončených 22,4 % obyvateľov, úplné stredné učňovské s maturitou 18,1 %, úplné stredné odborné s maturitou 47,8 %, úplné stredné všeobecné 10,6 % a vyššie vzdelanie 1,1 % obyvateľov.

Terciérne vzdelanie (vysokoškolské bakalárske, vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské, vysokoškolské doktorandské) má v Bošáci ukončených 5,0 % obyvateľov. Z nich vysokoškolské bakalárske štúdium majú ukončené 3,0 %, vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské 95,5 % a vysokoškolské doktorandské 1,5 % obyvateľov.

Bez vzdelania je v Bošáci 0,1 % obyvateľov a bez udania dosiahnutého vzdelania je 0,07 % obyvateľov. Deti do 16 rokov predstavujú na sledovanom území 18,1 % obyvateľov (tab. č. 14).

Tab. č. 14: Štruktúra obyvateľstva v Bošáci v roku 2001 podľa dokončeného vzdelania

Dosiahnuté vzdelanie	Muži		Ženy		Spolu	
	abs	%	abs	%	abs.	%
Základné	97	32,7	199	62,3	296	22,00
Učňovské (bez maturity)	20	65,1	109	34,9	312	23,20
Stredné odborné (bez maturity)	49	51,6	46	48,4	95	7,10
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	41	53,2	36	46,8	77	5,70

Úplné stredné odborné (s maturitou)	85	41,9	118	58,1	203	15,1
Úplné stredné všeobecné	16	35,5	29	64,5	45	3,30
Vyššie	4	80	1	20	5	0,40
Vysokoškolské bakalárske	0	0	2	100	2	0,10
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	36	56,3	28	43,7	64	4,80
Vysokoškolské doktorandské	1	100	0	0	1	0,07
Bez udania	1	100	0	0	1	0,07
Bez vzdelania	0	0	2	100	2	0,10
Deti do 16 rokov	12	52,9	114	47,1	242	18,15
Spolu	66	49,1	684	50,9	1345	100

Zdroj: SODB, 2001

Národnostná štruktúra je výsledkom dlhodobého vývoja. Na formovaní etnickej štruktúry sa podieľa celý rad faktorov: demografické, historickogeografické, spoločenské, subjektívne ako aj štatistické faktory (Mládek a i., 2006).

Výrazne dominantnou národnosťou na území Bošáče je národnosť slovenská, ku ktorej sa hlási 1350 obyvateľov. Aj napriek tomu, že sledované územie sa nachádza pri hraniciach s Českou republikou, k tejto národnosti sa prihlásilo iba deväť obyvateľov. K ukrajinskej a rakúskej národnosti sa hlásia dvaja občania (tab. č. 15).

Tab. č. 15: Národnostná štruktúra v obci Bošáca v roku 2009

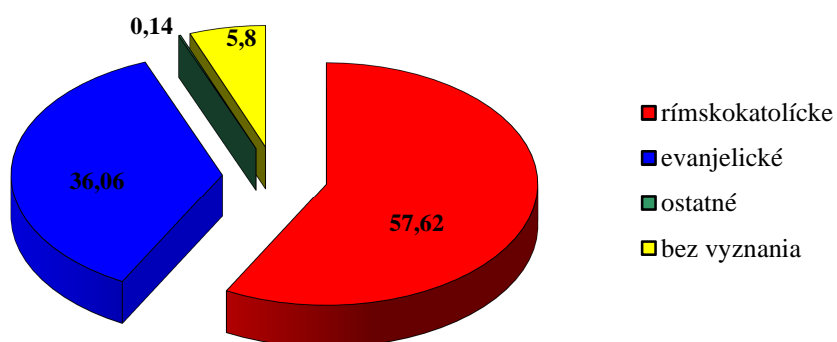
Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel v %
slovenská	1350	98,75
česká	9	0,66
ukrajinská	2	0,14
rakúska	2	0,14
iná, neudaná	4	0,31
spolu	1367	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Náboženská (religiózna) štruktúra obyvateľstva je dôležitým kultúrnym znakom spoločnosti. Pri analýze náboženskej štruktúry je dôležité uvedomiť si jej prelínanie s národnostnou štruktúrou. Ich spájanie má korene v minulosti, kedy historický vývoj spôsobil, že mnohé národy sú charakteristické určitým vierovyznaním (Mládek a i., 2006).

Z hľadiska vierovyznania sa v Bošáci vyskytujú 4 náboženstvá, z ktorých dominantné postavenie má rímsko - katolícke náboženstvo. Pri poslednom sčítaní obyvateľstva sa k nemu prihlásilo 775 obyvateľov. K evanjelickému náboženstvu sa prihlásilo 485 obyvateľov. K pravoslávne a gréckokatolíckemu vierovyznaniu sa prihlásil jeden obyvateľ. Bez vyznania je na sledovanom území 78 občanov (graf č. 11).

Graf č. 11: Štruktúra obyvateľstva v Bošáci podľa vierovyznania v % v roku 2001

Zdroj: SODB, 2001

5.2 Hospodárske pomery

5.2.1 Výrobná sféra

5.2.1.1 Poľnohospodárstvo

Obec Bošáca má rozlohu 19,6 km² (k 31. 12. 2009). Poľnohospodárska pôda zaberá 1 158,3 ha, čo je 59,1 % z celkovej plochy. Väčšia časť sa nachádza na juhu územia. Menšia časť zasahuje aj na severovýchod územia. Zastavaná plocha zaberá 97,3 ha, čo je 4,9 % z celkovej plochy. Lesná pôda zaberá 670,7 ha, čo z celkovej výmery predstavuje 34,2 %. Väčšia časť lesnej plochy je sústredená na severe územia, menšie plochy sú aj na západe, juhovýchode a východe územia. Vodná plocha zaberá 11,1 ha, čo je 0,6 % z celkovej rozlohy a ostatné plochy zaberajú 22,2 ha, čo predstavuje 1,2 % z celkovej rozlohy obce (Štatistický úrad, 2011).

Poľnohospodárska výroba je v obci zastúpená Poľnohospodárskym družstvom Bošáca (obr. č. 4), ktorého produkcia je zameraná na rastlinnú a živočíšnu výrobu. Obhospodaruje 1362,61 ha (k 31. 12. 2010) poľnohospodárskej pôdy. Časť poľnohospodárskej výroby je sústredená aj v katastrálnych územiach obcí Zemianske Podhradie a Haluzice. Územie Bošáce sa nachádza v repárskej a zemiakarskej výrobnej oblasti.

Obr. č. 4: Areál Poľnohospodárskeho družstva Bošáca

Zdroj: Hulínková, 2009

Rastlinná výroba predstavuje najdôležitejšiu výrobnú súčasť Poľnohospodárskeho družstva v Bošáci. Rozloha ornej pôdy (obr. č. 5) je 794,70 ha, čo predstavuje 58 % z celkovej plochy poľnohospodárskej pôdy. Trvalé kultúry (vinice, chmeľnice, záhrady, ovocné sady) zaberajú 0,47 ha, čo je 0,03 % z rozlohy poľnohospodárskej pôdy a trvalé trávnaté porasty zaberajú 567,44 ha čo predstavuje 41,97 %. V katastrálnom území obce Bošáca sa pestujú obilniny, olejiny, cukrová repa, jednoročné krmoviny a viacročné krmoviny. Extraktívne plodiny predstavujú obilniny, ktoré zaberajú 430,14 ha, čiže 54,1 % z celkovej výmery ornej pôdy. Medzi štruktúrotrvorné plodiny patria jednoročné krmoviny a viacročné krmoviny, ktoré zaberajú 143,23 ha, čo z celkovej výmery ornej pôdy predstavuje

18,0 %. Z intenzifikačných plodín sa na území Bošáce pestuje cukrová repa a olejniný, ktoré zaberajú 221,3 ha, čo predstavuje 27,9 % z celkovej výmery ornej pôdy.

Obr. č. 5: Orná pôda v Bošáci s pestovaním repky olejnej a obilnín

Zdroj: Hulínková, 2010

Živočišná výroba je zastúpená chovom hovädzieho dobytku a ošípaných. V poľnohospodárskom družstve Bošáca sa chová 510 (238 kráv) kusov hovädzieho dobytku, čo predstavuje 510 dobytčích jednotiek. Ošípaných sa chová 1043 (65 prasníc) kusov, čo predstavuje 314 dobytčích jednotiek. Spolu je to 824 DJ. Hovädzí dobytok predstavuje 61,9 % a ošípané 38,1 % z celkového počtu DJ (Poľnohospodárske družstvo Bošáca, 2011).

5.2.1.2 Priemysel

Potravinársky priemysel je zastúpený firmami Bošácka pálenica s.r.o. Bošáca, Mäsovýroba HUBERT HARTHAUSER BOŠÁCA, s.r.o.,

Bošácka pálenica s.r.o. so sídlom v Bošáci (obr. č. 6) sa zameriava na výrobu a destiláciu alkoholických nápojov. Počet zamestnancov je jeden stály a piati externý. Výroba je založená na dlhoročnej tradícii a destilácií sliviek, jabĺk a marhúľ v obci. Bošácka slivovica je ako jedna z mála tradičných slovenských výrobkov chránená ochrannou značkou Európskej únie, na základe historicky potvrdeného miesta pôvodu (Bošácka pálenica s.r.o., 2006).

Zdroj: Hulínková, 2011

Mäsovýroba HUBERT HARTHAUSER BOŠÁCA, s.r.o. je zameraná na výrobu a spracovanie mäsa a mäsových výrobkov, vrátane hydínových. Taktiež sa zameriava na konzervovanie mäsa. (Obchodný register slovenskej republiky, 2011).

Kovospracujúci priemysel je v Bošáci zastúpený firmou Saver Manufacturing, s.r.o (Príloha č. 2).

Saver Manufacturing, s.r.o. (obr. č. 7) sa zameriava na výrobu, opravu a úpravu transportnej a fixačnej techniky a pomôcok a výrobu, opravu, úpravu a montáž zdravotníckych pomôcok. Firma vznikla v roku 2001. Po poľnohospodárskom družstve Bošáca predstavuje druhého najväčšieho zamestnávateľa v obci (Obchodný register Slovenskej republiky, 2011).

Obr. č. 7: Saver Manufacturing s.r.o.

Zdroj: Hulínková, 2011

5.2.2 Nevýrobná sféra

5.2.2.1 Infraštruktúra

5.2.2.1.1 Technická infraštruktúra

Dopravná infraštruktúra

Vzhľadom na to, že okresom Nové Mesto nad Váhom prechádzajú všetky významné komunikácie Považia, z dopravného hľadiska má obec Bošáca výhodné postavenie. Vo vzdialenosti 5 km od Bošáca sa nachádza cesta I. triedy I/61 Bratislava - Trenčín – Žilina. Sledované územie sa rozprestiera 10 km od okresného mesta a 23 km od krajského mesta, kde sa dá napojiť na diaľnicu (D1) spájajúcu Bratislavu a Žilinu. Cesta D1 je súčasťou medzinárodného koridoru Venice -Trieste/Koper - Ljubljana - Užgorod -Lvov. D1 je súčasťou vetvy A Bratislava - Žilina - Užgorod. Obcou Bošáca prechádzajú tiež cesty III. triedy - Trenčianske Bohuslavice - Bošáca - Nová Bošáca s dĺžkou 4,4 km, III/05420- smer Dolné Srnie - Bošáca s dĺžkou 2,9 km, III/06127- Haluzice -Bošáca s dĺžkou 1,8 km a III/06168 – Bošáca - osada Zabudišová, ktorej dĺžka je 4,5 km. Vo vzdialenosti 9 km od

Bošáca sa nachádza hraničný prechod s Českou republikou (Správa ciest Trenčianskeho samosprávneho kraja, Stredisko údržby Trenčín, 2011). V obci sa nachádzajú 4 mosty pre osobné a nákladné autá a dva mosty len pre chodcov a cyklistov. V obci sú vybudované chodníky. Technický stav vozoviek nie je príliš dobrý a vyžadujú si rekonštrukciu.

Železničná sieť v obci Bošáca nie je zastúpená. Nenachádza sa tu žiadna železničná trať. Najbližšia vlaková stanica sú v obci Trenčianske Bohuslavice, v Novom Meste nad Váhom a v Trenčíne. Tu sa dá napojiť na hlavnú železničnú trať č. 120 spájajúcu Bratislavu a Košice.

Energetická infraštruktúra

Zásobovanie plynom je v obci Bošáca zabezpečené stredotlakovým plynovodom s tlakom 300 kPa. Celá obec je napojená z regulačnej stanice plynu VTL - STL v obci Trenčianske Bohuslavice (Slovenský plynárenský priemysel, 2011). Plynovodné potrubie bolo vybudované v roku 1989. Hlavné prírodné potrubie je vedené po ľavej strane cesty III/06124. Cez obec Bošáca prechádza v dvoch hlavných vetvách, ktoré sú medzi sebou pripojené z hľadiska vyrovnania tlakov. V roku 2001 bolo na plynovú sieť napojených 80 % obyvateľov. Plyn nie je zavedený v osadách Rolincová a Zabudišová. Ročne sa odoberie približne 1 800 000 m³ plynu.

Celé územie Bošáca je napojené na **elektrickú sieť** z linky VN 295. V severnej časti územia sa nachádza kiosková transformačná stanica TS 4-105 o výkone 400kVA. Južnú časť obce zásobuje elektrickou energiou stožiarová TS 4-101 o výkone 250kVA. Elektrické vedenie je vedené pozdĺž ciest a jeho súčasťou je aj verejné osvetlenie.

Environmentálna infraštruktúra

Územie obce Bošáca má vybudovanú **vodovodnú sieť**. Zdrojom pitnej vody sú pramene Horný a Dolný, ktoré sú situované na severovýchodnom okraji územia. Zachytené boli v roku 1955. Voda z oboch prameňov je zavedená do záchytky, odkiaľ je vedená do vodojemu, ktorý bol vybudovaný v roku 1963. V roku 2005 došlo k jeho rekonštrukcii na podzemný dvojnádržový 2 x 150 m³ monolitický vodojem. Maximálna hladina je 263,0 m n. m a minimálna hladina je 259,3 m n. m. Zároveň tu bolo osadené chlórovacie zariadenie Prominent. Rozvodná sieť pozostáva z prírodného potrubia VDJ Bošáca a samotnej rozvodnej siete. V dôsledku nedostatku zrážok, stratili pramene svoju výdatnosť, preto bolo potrebné dobudovať prírodné potrubie z Trenčianskych Bohuslavíc, ktoré dotuje rozvodnú sieť v prípade nedostatku vody prameňov Horný a Dolný alebo opačne. Na rozvodnú sieť nie je napojená osada Rolincová. Dĺžka rozvodnej siete je 10 580 m.

Kanalizácia na sledovanom území bola vybudovaná v 50 rokoch 20 storočia, ale len pre odpad s odtokov. Odpad bol kanalizačnými rúrami vedený do potoka Bošáčka. V súčasnosti nevyhovuje podmienkam stanovených Európskou úniou a preto je nevyhnutné v budúcnosti postaviť čističku odpadových vôd. Jednotlivé subjekty musia byť odkanalizované do vlastných žump a septikov. Tieto žumpy sú vyprázdňované podľa potreby občanov a dovážané do Poľnohospodárskeho družstva Bošáca.

Informačná infraštruktúra

V obci Bošáca sa nachádza pošta, ktorá je dodacím miestom aj pre obce Zemianske Podhradie, Haluzice a Trenčianske Bohuslavice. Budova pošty bola vybudovaná v roku 1972.

Telekomunikačné pripojenie zabezpečujú spoločnosti O2, Orange, T-Com a T-Mobile a internetové T-Com, Orange a T-Mobile. Spoločnosť T-Com zabezpečuje telefónne pripojenie pomocou pevnej linky.

Televízny signál je na územie prenášaný pomocou analógového vysielania a súkromných spoločností Digi TV, UPC, T-Com, Orange.

Súčasťou obce je aj miestny rozhlas, ktorý informuje občanov o dianí v obci.

5.2.2.1.2 Sociálna infraštruktúra

V Bošáci sa nachádzajú dva typy **vzdelávacích zariadení** - materská škola (obr. č. 9) a základná škola (obr. č. 8). S výstavbou budovy základnej školy sa začalo 24.6.1958, otvorená bola 11. 10.1959. Škola je dvojstupňová. V roku 2009 získala pri príležitosti 50. výročia otvorenia školy čestný názov Základná škola s materskou školou Ľudovíta Vladimíra Riznera. V súčasnosti školu navštevuje 175 žiakov z Bošáce, Zemianskeho Podhradia, Trenčianskych Bohuslavíc a Haluzíc. Súčasťou základnej školy je aj materská škola, ktorú navštevuje 53 detí.

Obr. č. 8: Základná škola v Bošáci

Zdroj: Hulínková, 2011

Obr. č. 9: Materská škola v Bošáci

Zdroj: Hulínková, 2011

Z **kultúrnych zariadení** sa v obci Bošáca nachádza budova kultúrneho domu (obr. č. 10), ktorá bola postavená v roku 1965. Kultúrny dom (Príloha č. 2) v Bošáci slúži na uspokojovanie kultúrnych potrieb obyvateľov Bošáce a okolitých dedín. Organizujú sa tu rôzne schôdze, besedy, prednášky z oblasti kultúry, vzdelania, techniky a zdravia, výstavy, spoločenské akcie ako tanečné zábavy a plesy. Kultúrny dom tiež slúži na stretnutia klubu dôchodcov, Slovenského Červeného krížu Bošáca, Slovenského zväzu chovateľov, Obecného športového klubu Bošáca a Dobrovoľného hasičského zboru. Priestory kultúrneho domu v Bošáci využíva na svoju činnosť miestny divadelný súbor, dedinský folklórny súbor Parta a

dychová hudba Bošáčanka. Súčasťou kultúrneho domu je aj Miestna ľudová knižnica Bošáca, ktorá bola otvorená v roku 1966.

Obr. č. 10: Kultúrny dom v Bošáci

V obci sa nachádza rímsko - katolícky kostol Nanebevzatia Panny Márie, múzeum Bošáckej doliny, fara a malá kaplnka, dom smútku (Ochodnícky, Dzurák, 1994) (Mapa č. 9).

Zariadenia zdravotnej starostlivosti sa nachádzajú v budove Obecného úradu. Pre obyvateľov obce je zabezpečená základná zdravotná starostlivosť v podobe praktického lekára pre dospelých, praktického lekára pre deti a neštátnej zubnej ambulancie. Činnosť praktického lekára je rozšírená aj o zabezpečenie ošetrovateľskej služby pre starých alebo nevládných ľudí. Nemocničná starostlivosť je zabezpečovaná v mestách Trenčín a Nové Mesto nad Váhom.

Na sledovanom území je vybudovaná lekáreň. Otvorená je každý pracovný deň a zamestnáva jedného pracovníka.

Zo **športových zariadení** sa v obci nachádza futbalové ihrisko (obr. č. 11) a multifunkčné ihrisko (obr. č. 12). V roku 1925 a 1926, boli postavené budovy Orolne a Sokolovne. Obe boli vybavené telocvičným náradím. Už predtým v roku 1920 však svoju činnosť začala Telocvičná jednota Sokol. S jej vznikom sa v Bošáci začína rozvíjať stolný tenis, volejbal, ale najmä futbal. Po 2. sv. vojne bolo v obci vybudované futbalové ihrisko. Pri budove Sokolovne bolo postavené volejbalové ihrisko, ktoré bolo koncom osemdesiatich rokov 20. storočia rozšírené o tenisový kurt (Ochodnícky, Dzurák, 1994). V súčasnej dobe je tenisový kurt zničený a jeho plocha sa v zimných mesiacoch využíva ako klzisko.

Obr. č. 11: Futbalové ihrisko v Bošáci

Obr. č. 12: Multifunkčné ihrisko v Bošáci

Maloobchodnú sieť v obci Bošáca zastupuje 9 obchodov: potraviny COOP Jednota, potraviny Bala, potraviny PEKO, kvetinárstvo FLOREKO, kvetinárstvo Jarmila Ivičicová, drogéria Farby - laky, obuv, textil- DALUBRA, textil D. CH, mäsiarstvo Bubnár. V prevažnej miere sú situované v centre obce (Živnostenský register Slovenskej republiky, 2011).

Zo **služieb** sa v Bošáci nachádza čerpacia stanica, kovovýroba Mihala, spoločnosť JINA, ktorá vykonáva čistiace a upratovacie práce, dve stolárstva a firma Jurčáková s.r.o., ktorá sa zameriava na zemné práce, uskutočňovanie jednoduchých stavieb, drobných stavieb a ich zmien a prípravné práce pre stavbu (Živnostenský register Slovenskej republiky, 2011).

Zo **stravovacích zariadení** sa v kultúrnom dome nachádza Bošácka reštaurácia, s kapacitou 40 osôb. Ďalšími stravovacími zariadeniami sú pohostinstvo Marcus, bar Tornádo a bar Čaba.

Zo **zariadení verejnej správy** sa v centre obce nachádza budova obecného úradu ktorého súčasťou je aj matrika.

Obr. č. 13: Obecný úrad v Bošáci

5.2.2.2 Cestovný ruch

Potenciál rozvoja cestovného ruchu určujú lokalizačné a realizačné predpoklady.

Lokalizačné predpoklady

Lokalizačné predpoklady určujú miesta potencionálneho vzniku cestovného ruchu. Obec Bošáca ako centrum mikroregiónu Bošáčka ponúka široké možnosti cestovného ruchu najmä vo svojom okolí.

Prírodné predpoklady

Prírodné podmienky predurčujú obec najmä na cykloturistiku. Obcou Bošáca prechádzajú cyklotrasy Nové Mesto n/V - Dolné Srnie - Bošáca - Zemianske Podhradie - Nová Bošáca, cez hraničný prechod na Moravu a Trenčianske Bohuslavice - Haluzice - Bošáca - Zemianske Podhradie - Nová Bošáca, hraničný prechod Březová na Moravu. Vo veľkej miere je prírodné prostredie využívané na lety rogalom. Sklon svahov Bielych

Karpát je tiež vhodný na vybudovanie lyžiarskych vlekov. Lákadlom pre návštevníkov môže byť aj CHKO Biele Karpaty, kde sa nachádza množstvo chránených živočíšnych a rastlinných druhov.

Kultúrno - správne predpoklady

So sakrálnych pamiatok pri vstupe do obce upúta pozornosť barokový rímsko -katolícky kostol Nanebevzatia Panny Márie (obr. č. 14). Vybudovaný bol v rokoch 1729 - 1733 v

Obr. č. 14: Kostol Nanebevzatia Panny Márie v Bošáci

neskorobarokovom slohu ako jednolod'ový, so svätyňou trojbokého záveru a predstavenou vežou. V roku 1789 bol prestavaný do klasicistického štýlu. Na strope jednolod'ového priestoru je nástenná maľba od J. Hanulu z roku 1906. Pozostáva zo štyroch hlavných výjavov: Prvým výjavom je Najsvätejšia Trojica. na druhom výjave je znázornená skupina svätcov - sv. Andrej, Svorad a Benedikt, Vojtech, Augustín, Cyril a Metod. Na treťom výjave je sv. Štefan uhorský kráľ so svojou

manželkou Gizelou, synom Imrich, ktorý zahynul ako mladý 24 ročný, nitrianske knieža a neskorší uhorský kráľ Ladislav I., Alžbeta, Margita. Na poslednom výjave je Panna Mária s Božským dieťaťom, anjeli oslavujúci Boha a iné symboly a nápisy napr. Venite ad me omnes, et ego reficiam vos Hlavný oltár stĺpovej architektúry je tirolská drevorezba z roku 1928. Je bohato zdobený a zlátený s farebnými plastikami. Uprostred je výjav Nanebovzatej Panny Márie, po stranách sú sochy sv. Augustína a sv. Mikuláša, na vrchole pod korunkou Boh-Otec (Farnosť Bošáca, 2011). Kostol je súčasťou tzv. Hradnej cesty. Cieľom Hradnej cesty je spoznávanie hradov, zámkov, kaštieľov, miest a prírodných zaujímavostí (Čo je to Hradná cesta, 2011).

Na ceste medzi Trenčianskymi Bohuslavcami a Bošácou sa nachádza malá kaplnka.

Medzi významné pamiatky Bošáce patrila určite aj synagóga, ktorá bola počas druhej svetovej vojny spustošená a po jej skončení celkom zničená.

V Bošáci sa nachádza múzeum Bošáckej doliny skanzenovitého typu (obr. č. 15). Múzeum je umiestnené v starom sedliackom dome s dvorom. Nachádzajú sa tu exponáty, ktoré poskytujú návštevníkovi predstavu o živote a práci ľudu na kopaniciach. Návštevníci si môžu obzrieť také unikáty ako napr. posteľ zo slamy, drevené práčky, sústruh na drevo, ale tiež množstvo iných zaujímavých exponátov (obr. č. 16). Návštevu je potrebné vopred ohlásiť.

Obr. č. 15: Múzeum Bošáckej doliny

Obr. č. 16: Interiér múzea v Bošáci

Zdroj: <http://www.sronline.sk>

Obr. č. 16: Pamätník vojakom SNP

V obci sa nachádzajú pamätne tabule Jána Kusenda, por. Adam Adamovica a gen. Štefan Jurecha, ktoré sú umiestnené na Obecnom úrade. Na budove bývalej hudobnej školy je umiestnená pamätná tabuľa rímsko - katolíckeho kňaza Eduarda Šándorfiho Škrabánka. Pri Základnej škole v Bošáci sa nachádza pamätník vojakov SNP.

Pestovanie ovocia má v obci dlhoročnú tradíciu. Bošácka slivovica predstavuje najvýznamnejší produkt pestovania ovocia v obci. Známa je nielen v regióne, ale aj za hranicami Slovenska. Jedinečná chuť Bošáckej slivovice je daná najmä vďaka charakteru krajiny, kombináciou pôdných a klimatických podmienok. Je vyrobená alkoholovou fermentáciou z čerstvých sliviek. Nie je umelo dochucovaná a do destilátu sa nepridáva sušené ovocie. Vyznačuje sa typickou arómou slivkového charakteru, kvetnatou vôňou, nevýraznou mandľovo-muškatovou chuťou a vôňou. Má jemné buketové látky i arómu nasladnutého charakteru (Nariadenie európskeho parlamentu a rady č. 110/2008, 2008). Ďalšími produktmi, ktorých destilácia má v obci dlhoročnú tradíciu sú hruškovica, jablčkovica. Z ľudových tradícií sa podáva, že ešte v 19. storočí bola popri slivovici známa najmä Bošácka borovička. Táto tradícia sa však v obci nezachovala.

Z vypestovaného ovocia sa vyrábali aj rôzne potravinárske produkty- lekváry, džemy, ovocie sa sušilo.

Obec je známa aj vďaka variantu typu západoslovenského ľudového odevu, ktorý je aj podľa obce pomenovaný.

Realizačné predpoklady

Realizačné predpoklady zabezpečujú fungovanie cestovného ruchu, ale nie sú v obci v dostatočnej miere vybudované. Cestné komunikácie sú na zlej technickej úrovni a nenachádzajú sa tu žiadne ubytovacie zariadenia. Zo stravovacích zariadení sa tu nachádzajú reštaurácia, pohostinstvo, bary.

5.2.2.3 Kultúrno – spolková činnosť v obci Bošáca

V obci Bošáca pôsobí viacero dobrovoľných, spoločenských, kultúrnych a športových organizácií.

Z dobrovoľných organizácií je v Bošáci Dobrovoľný hasičský zbor Bošáca. Dobrovoľníci svojou prácou zvyšujú kvalitu a bezpečnosť života v obci. Vykonávajú požiarny dozor pri rôznych kultúrnych, cirkevných, športových a ďalších akciách obce.

Zo športových organizácií Obecný športový klub Bošáca momentálne zastrešuje najmä futbalové tímy žiakov, dorastu a mužov. Okrem športových podujatí organizuje rôzne spoločensko – kultúrne podujatia.

Z kultúrnych organizácií je v obci divadelný a folklórny súbor a dychová hudba. Ochotnícke divadlo v Bošáci v roku 2010 oslávilo 100 rokov svojej existencie. Od svojho prvého divadelného predstavenie Kamenný chodníček, našťudovali množstvo známych aj menej známych divadelných hier.

Folklórny súbor Parta sa zameriava na prezentáciu ľudových zvykov a tradícií regiónu Bošáckej doliny (Obecný úrad Bošáca, 2011).

Dychová hudba Bošáčanka funguje od roku 1978. V programe Bošáčanky sú v prevahe ľudové piesne z regiónu pod Javorinou a Lopeníkom. (Bošáčanka, 2004).

Zo spoločenských organizácií sa v obci Bošáca nachádza Slovenský zväz chovateľov, klub dôchodcov, Slovenský červený kríž Bošáca, Slovenský zväz záhradkárov Bošáca, Slovenský zväz včelárov Bošáca.

6 Environmentálnogeografické pomery

Podľa Zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí sa životným prostredím rozumie všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy. Znečisťovanie životného prostredia je vnášanie takých fyzikálnych, chemických alebo biologických činiteľov do životného prostredia v dôsledku ľudskej činnosti, ktoré sú svojou podstatou alebo množstvom cudzorodé pre dané prostredie. Poškodzovanie životného prostredia je zhoršovanie jeho stavu znečisťovaním alebo inou ľudskou činnosťou nad mieru ustanovenú osobitnými predpismi.

Územie Bošáce sa nenachádza v oblasti, ktorá si z hľadiska **ochrany ovzdušia** vyžaduje osobitnú ochranu. Menšie problémy so stavom ovzdušia sa môžu vyskytovať v jesenných mesiacoch v dôsledku zvýšenej výroby v Bošáckej pálenici. K ohrozeniu ovzdušia v Bošáci môže dôjsť najmä vďaka priemyselným podnikom v Novom Meste nad Váhom. Keďže sa od neho nachádza len 10 km. Najväčší problém produkcie v priemyselných podnikoch v Novom meste nad Váhom predstavujú oxidy dusíka NO₂, ktorých bolo v roku 2009 vyprodukovaných 37,9 t a organické látky - organický uhlík, ktorého bolo vyprodukované 41,06 t (Emisie zo stacionárnych zdrojov, 2011).

Bošáca nie je zaťažovaná nadmerným **hlukom**. Najvýznamnejším zdrojom hluku sú cestné komunikácie, najmä cesta III/06124. Vyťaženosť cesty predstavuje 95,4 osobných áut za hodinu (v čase od 7.00 – 20.00) a 9,2 nákladných áut (Správa ciest Trenčianskeho samosprávneho kraja, Stredisko údržby Trenčín, 2011).

Povrchové vody sú na sledovanom území ohrozované najmä v dôsledku vypúšťania odpadov z domácností a odnosu chemických postrekov z ornej pôdy. Z hľadiska záplav Bošáci nehrozí veľké nebezpečenstvo, keďže v sedemdesiatich rokoch 20. storočia došlo k regulácii vodného toku s možnosťou zdvihnutia hladiny na úroveň 2,5 m.

Podpovrchové vody sú na základe výsledkov analýz z odobratých troch vrtov podzemných vôd pri Poľnohospodárskom družstve Bošáca hodnotené dva ako nevyhovujúce po chemickej a biologickej stránke. Zistilo sa zvýšené množstvo amónnych iónov (82,2 mg/l), dusičnanov (62,3 mg/l) koliformných baktérií (721 KTJ/ml). Dôležité je preto prijať opatrenia na odstránenie tohto problému (Horváth, 2007).

Pôdna erózia je proces prejavujúci sa ireverzibilnými zmenami fyzikálnych, chemických a biologických vlastností pôdy. Dochádza k odnosu častíc pôdnej hmoty vplyvom rôznych vonkajších činiteľov ako sú dážď, vietor atď.

Na území Bošáce sa priemerná ročná strata pôdy pohybuje v rovinatej časti územia od 4 - 10 t/ha, čo predstavuje strednú erodovateľnosť a v hornatejšej od 10 - 30 t/ha, čo je vysoká erodovateľnosť (VUPOP, 2011).

Biota v Bošáci nie je v súčasnej dobe výrazne ohrozovaná. Menšie problémy predstavujú nelegálne skládky odpadu.

Odpady sú v obci odstraňované v zmysle zákona č.223/2001 Zb. o odpadoch a vyhlášok MŽP SR č. 228/2001 Zz. a MŽP SR č.409/2002 Zz.

V roku 2010 bolo v obci vyprodukovaných 296, 37 ton odpadu.

Komunálny odpad je zberaný do 110 l nádob, ktoré sú umiestnené pred každým domom a vyprázdňované sú každé dva týždne (v roku 2010 to bolo 189,7 t). V obci sú umiestnené tri objemové kontajnery, ktoré sa vyprázdňujú po naplnení (v roku 2010 to bolo 73,32 t). V obci je zavedený separovaný zber plastov do určených modrých vriec, ktoré sú odovzdávané občanom. Plasty sa zberajú každý mesiac (v roku 2010 to bolo 16,24 t). Na sklo sú v území obce špeciálne kontajnery (v roku 2010 to bolo 6,14 t), ktoré sa vyprázdňujú po naplnení. Zber šatstva, kovov, papiera a lepenky, elektrických spotrebičov je vykonávaný po výzve 2-3 krát do roka (v roku 2010 to bolo 17,11 t).

Komunálny odpad je technickými službami mesta prevážaný do Kopaničiarskej odpadovej spoločnosti, kde je zneškodnený. Odstránenie nebezpečných odpadov a plastov zabezpečuje firma Marius Pedersen, textílie odstraňuje Diakonie – Broumov, papier Zberne druhotných surovín s.r.o. a sklo Vetropack Nemšová s.r.o. (Obecný úrad Bošáca, 2011). Aj napriek tomu je veľkým problémom vznik nelegálnych skládok, najmä v lesnom prostredí. Dochádza tak k devastácii prostredia a ohrozeniu chránených rastlinných a živočíšnych druhov.

V Bošáci sa nachádzala skládka interného odpadu v lokalite Kabačkeh Jarek, ktorej prevádzka bola ukončená 30.7.2000.

7 Analýza percepčného prieskumu regionálneho rozvoja v obci Bošáci

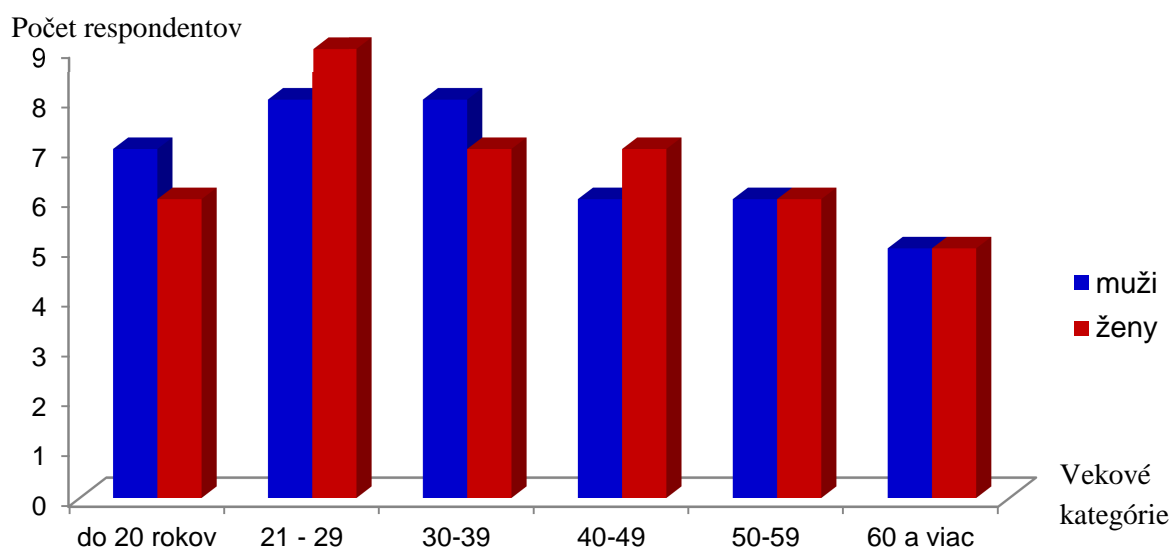
Rozvoj obce je možné realizovať len v súčinnosti s názormi a potrebami obyvateľov obce. Pre realizáciu prieskumu názorov bol zvolený dotazníkový prieskum. Medzi obyvateľov bol odoslaný v elektronickej alebo písomnej forme. Počet vyplnených dotazníkov bol 91, z nich bolo vybraných 80 respondentov, ktorých tvorilo 40 mužov a 40 žien. Výsledky dotazníkového prieskumu predstavujú podklad pre tvorbu SWOT analýzy, pre určenie problémových oblastí rozvoja, rozvojových príležitostí a formovanie stratégie rozvoja.

Dotazník sa skladá z dvoch častí. Prvá časť je zameraná na charakteristiku respondenta, jeho pohlavie, vek, vzdelanie, ekonomickú aktivitu a záujem o dianie v obci.

Prvá otázka v dotazníku rozdeľuje **respondentov podľa pohlavia**. V našom prípade je to 40 mužov a 40 žien.

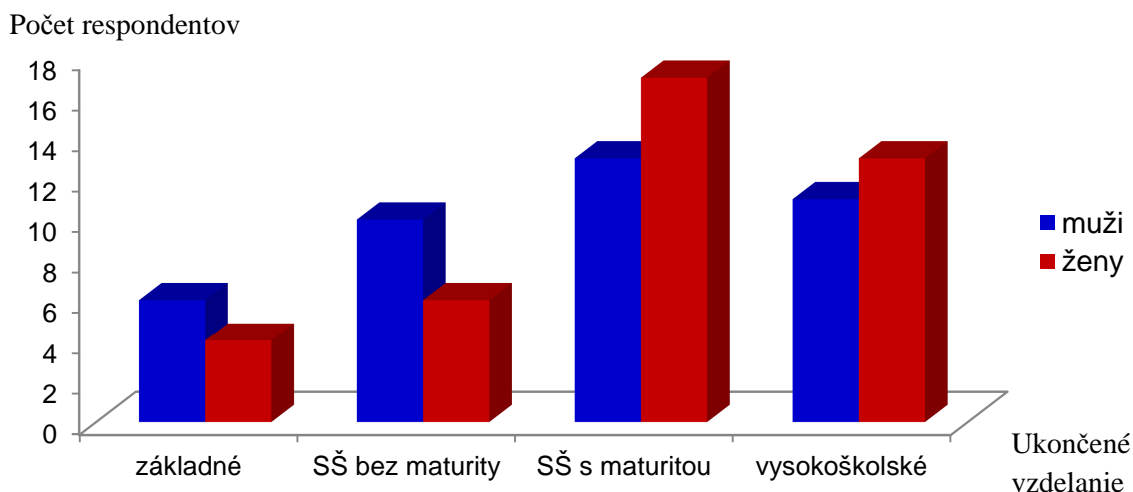
V ďalšej otázke (č. 2) boli **respondenti rozdelení do vekových skupín**. Najviac respondentov u mužov je vo vekovej kategórii 21 – 29 rokov (20 %) a 30 – 39 rokov (20 %). Najmenej je vo vekovej kategórii 60 a viac rokov (12,5 %). U žien je to rovnaké, najviac respondentov je vo vekovej kategórii 21 – 29 rokov (22,5 %) a najmenej v kategórii 60 a viac (12,5 %) rokov (graf č. 12).

Graf č. 12: Štruktúra respondentov v obci Bošáca podľa veku (r. 2011)

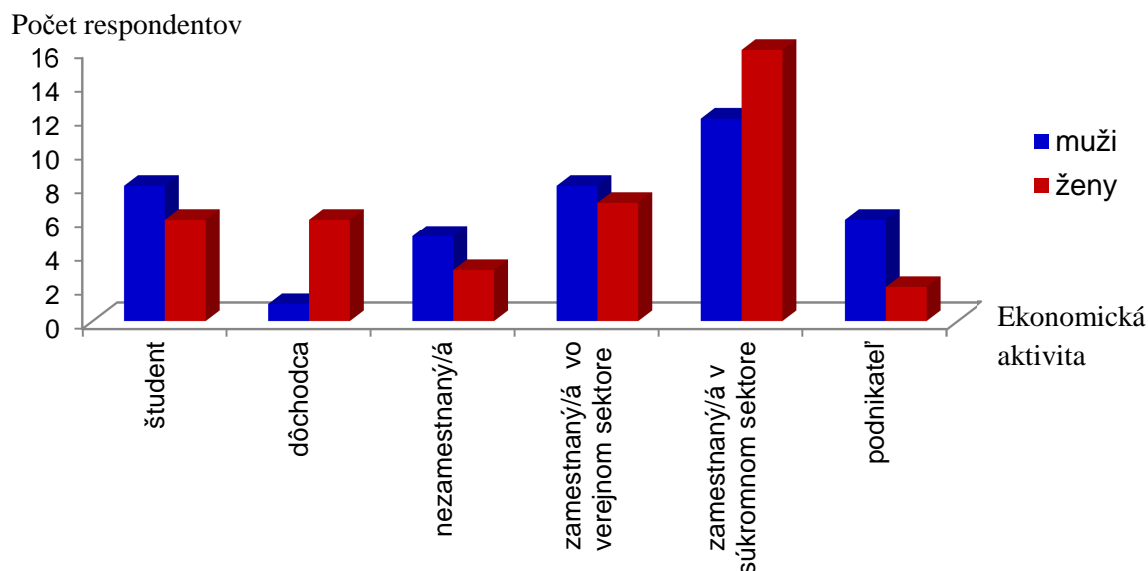
Čo sa týka úrovne **dosiahnutého vzdelania** (otázka č. 3), najviac respondentov má dokončené stredoškolské vzdelanie s maturitou. U mužov to predstavuje 32,5 % a u žien 42,5 %. Relatívne vysoký podiel majú aj občania s dokončeným vysokoškolským vzdelaním. U žien je to 32,5 % a u mužov 27,5 % respondentov. Vďaka dotazníkovému prieskumu sme zistili, že vzdelanostná úroveň obyvateľov Bošáce má stúpajúci charakter, keďže väčšina odpovedajúcich s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním je vo vekovej kategórii 21 – 29 rokov. Najmenej respondentov, a to 15 % mužov a 10 % žien má ukončenú základnú školu. Stredoškolské vzdelanie bez maturity má ukončených 25 % mužov a 15 % žien (graf č. 13).

Graf č. 13: Úroveň dosiahnutého vzdelania respondentov obce Bošáca (r. 2011)

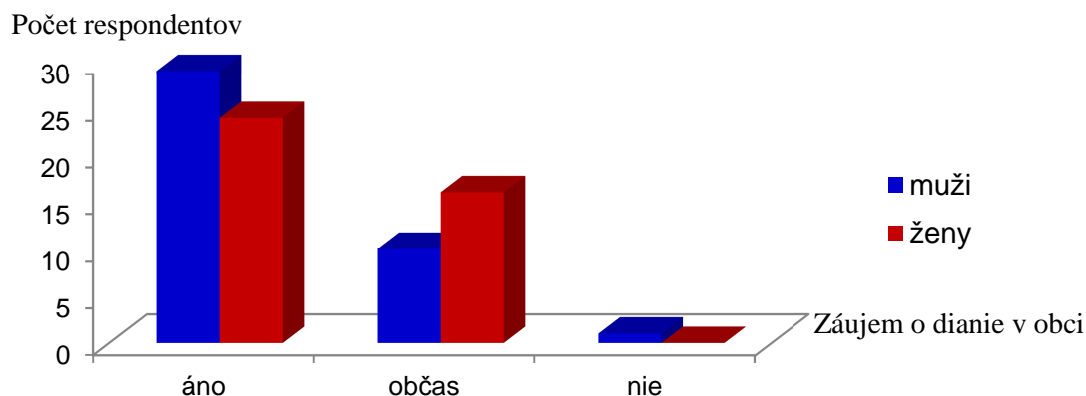
Ďalšia otázka (č. 4) v dotazníku sa zameriava na **ekonomickú aktivitu** respondentov. Najviac zamestnaných mužov (30 %) a žien (40 %) je v súkromnom sektore. Vo verejnom sektore je zamestnaných 20 % mužov a 17,5 % žien. Podnikateľskú činnosť vykonáva 15 % mužov a 5 % žien. Z celkového počtu respondentov u mužov je nezamestnaných 12,5 % a z celkového počtu respondentov u žien je nezamestnaných 7,5 %. Dôchodcovia predstavujú u mužov 2,5 % a u žien 15 %. Respondentov, ktorí ešte nedokončili štúdium, je u mužov 20 % a u žien je to 15 % (graf č. 14).

Graf č. 14: Ekonomická aktivita respondentov obce Bošáca (r. 2011)

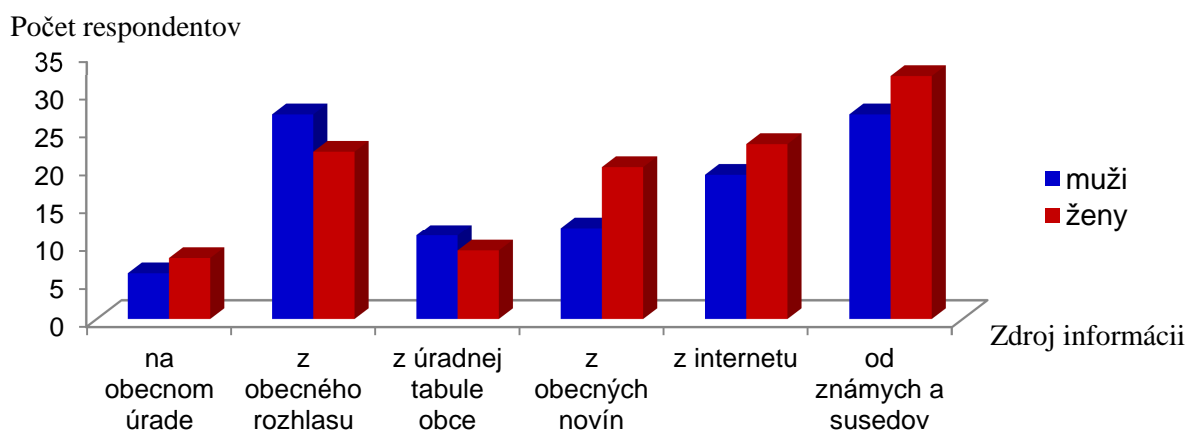
Ďalšia otázka (č. 5) bola zameraná na **zistenie záujmu obyvateľov o dianie a život v obci**. Z prieskumu vyplýva, že o dianie v obci majú väčší záujem muži, keďže odpoveď áno uviedlo 72,5 % mužov, u žien to bolo 60 %. Odpoveď občas uviedlo 25 % mužov a 40 % žien. O dianie v obci sa nezaujíma len jeden respondent (graf č. 15).

Graf č. 15: Záujem respondentov obce Bošáca o dianie a život v obci (r. 2011)

Ďalšia otázka (č. 6) bola zameraná na zistenie, **odkiaľ obyvatelia získavajú informácie o dianí v obci**. Pri tejto otázke mohli respondenti zvoliť viacero možností. Najviac respondentov u žien (80 %) získava informácie od známych a susedov. Ďalším výrazným zdrojom informácií u žien je internet (57,5 %) a obecný rozhlas (55 %). Z obecných novín sa o dianí v obci dozvedá 50 % žien. Najmenej využívaným informačným zdrojom predstavuje úradná tabuľa obce (22,5 % žien) a informácie získané priamo na obecnom úrade využíva 20 % žien. U mužov je najviac využívaným informačným zdrojom obecný rozhlas a informácie získané od známych a susedov. Takýmito spôsobmi sa o dianí v obci dozvedá 67,5 % respondentov. Nasledujúce zdroje informácií využíva menej ako 50 % opýtaných mužov. Ide o informácie z internetu (47,5 % z celkového počtu mužov), z obecných novín (30 % z celkového počtu mužov), z úradnej tabule obce (27,5 % z celkového počtu mužov). Najmenej využívaným zdrojom informácii u mužov, sú podobne ako u žien, informácie získané priamo na obecnom úrade. Tento spôsob využíva 15 % opýtaných mužov (graf č. 16).

Graf č. 16: Spôsob získavania informácii o dianí v obci podľa respondentov v obci Bošáca (r. 2011)

Druhá časť dotazníka bola zameraná na vyjadrenie názorov obyvateľov o výhodách a nevýhodách života v obci, o stave infraštruktúry a služieb a o možnostiach rozvoja obce.

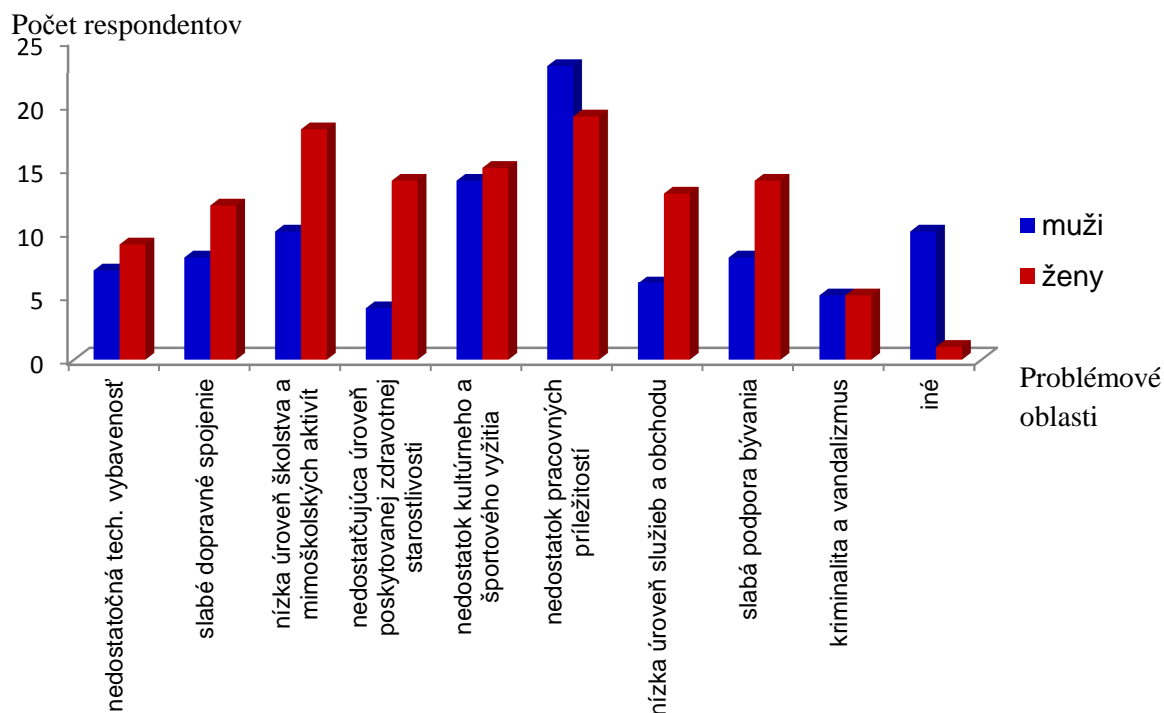
Otázka č. 7 bola zameraná na zistenie **výhod bývania v obci**. Keďže pri tejto otázke neboli uvedené možnosti, neodpovedalo na ňu 100 % respondentov. Odpoveď napísalo 85 %

mužov a 80 % žien. V dotazníku sa vyskytlo množstvo zaujímavých odpovedí, napr. u mužov to bolo: „*Nachádza sa na Západnom Slovensku, kde je lepšia možnosť nájsť si prácu, bezpečie čo sa týka povodní, pekné prostredie.*“ U žien ako príklad uvádzame: „*Dobrá poloha vzhľadom na okolité mestá - dostatok práce, tiché prostredie, relatívna samostatnosť obce (tovar všetkých druhov)*“ alebo „*V blízkosti sú archeologické lokality, turistika, strategické umiestnenie lokality (v blízkosti väčších miest).*“ U mužov sa najčastejšie vyskytovala ako odpoveď okolitá príroda a prostredie Bošáckej doliny, ktorú uviedlo 47 % odpovedajúcich (16 respondentov). Pokoj ako výhodu bývania v obci uviedlo 23,5 % mužov (8 respondentov). Jednou z výhod, ktorú opýtaní uviedli v dotazníku bolo aj to, že Bošáca je ich rodná obec. Túto odpoveď napísalo 14,7 % mužov (5 respondentov). Rodinu a priateľov ako výhodu uviedlo 11,7 % mužov (4 respondenti) a rovnaký počet respondentov uviedol, že v obci sú milí a priateľskí ľudia a že sa tu nachádza pálenica a páli sa slivovica. Ďalšími odpoveďami, ktoré respondenti uviedli v dotazníku ako výhodu, boli čistý vzduch v obci, športové aktivity (miestny obecný športový klub, možnosti turistiky a cykloturistiky), miestne pohostinstvá, vybavenosť obce, vzdialenosť od okresného a krajského mesta a nové stavebné pozemky. Podobne ako u mužov, aj ženy považujú za najväčšiu výhodu bývania v obci prírodné prostredie. Túto odpoveď uviedlo 56,2 % odpovedajúcich (18 respondentov). Druhá najčastejšie sa vyskytujúca odpoveď bola vzdialenosť Bošáce od Nového Mesta nad Váhom a od Trenčína, ktorú uviedlo 21,8 % žien (7 respondentov). Blízkosť priateľov a rodiny ako výhodu uviedlo 15,6 % žien (5 respondentov). Ďalšie odpovede, ktoré sa vyskytli v dotazníku ako výhoda bolo: rodisko, vybavenosť obce, pokoj, čistý vzduch, kultúrne podujatia, počasie, pracovné možnosti, pálenie slivovice, miestne pohostinstvá, dedinské prostredie a zmena starostu. Z 32 opýtaných 2 respondentky uviedli, že bývanie v Bošáci nemá žiadne výhody.

V nasledujúcej otázke (č. 8) mali respondenti uviesť **3 najväčšie problémy v obci**. Nedostatok pracovných príležitostí považuje za najväčší problém v obci 57,5 % mužov. Za druhý najväčší problém uviedli muži nedostatok kultúrneho a športového vyžitia. Túto odpoveď označilo v dotazníku 35 % respondentov. Ďalšie odpovede v dotazníku označilo menej ako 25 % respondentov. Za najmenší problém v obci považujú muži poskytovanú zdravotnú starostlivosť, ktorú v odpovediach označilo 10 % opýtaných. Možnosť iné označilo 25 % opýtaných. V dotazníku sa pri možnosti iné vyskytli odpovede ako „*prezentácia obce*“, „*nekomunikácia obce cez internet*“, „*chýbajúca čistička odpadových vôd*“, „*komunikácia a tolerancia názorov*“, „*knižnica*“, „*klebety*“, „*opilci*“, „*problém kúpiť slivovicu v obchode*“ a „*máme nového starostu tak žiadne*“. Jeden z respondentov považoval všetky možnosti za problém.

U žien podobne ako u mužov je za najväčší problém považovaný nedostatok pracovných príležitostí, ktorú v odpovediach označilo 47,5 % žien. Ako druhý najväčší problém uviedli ženy (45 %) nízku úroveň školstva a mimoškolských aktivít. Za výrazný problém ženy považujú aj nedostatok kultúrneho a športového vyžitia, ktorú označilo 37,5 % odpovedajúcich. Na rozdiel od mužov poskytovanú zdravotnú starostlivosť považuje za výrazný problém v obci 35 % opýtaných. Rovnaký počet respondentiek označilo ako problém aj možnosť slabá podpora bývania. Za najmenší problém v obci považujú ženy kriminalitu a vandalizmus, ktorú označilo 12,5 % opýtaných. Možnosť iné – nedostatok parkovacích miest, uviedla v dotazníku len jedna respondentka (graf č. 17).

Graf č. 17: Najväčšie problémy v obci podľa respondentov dotazníkového prieskumu v obci Bošáca (r. 2011)

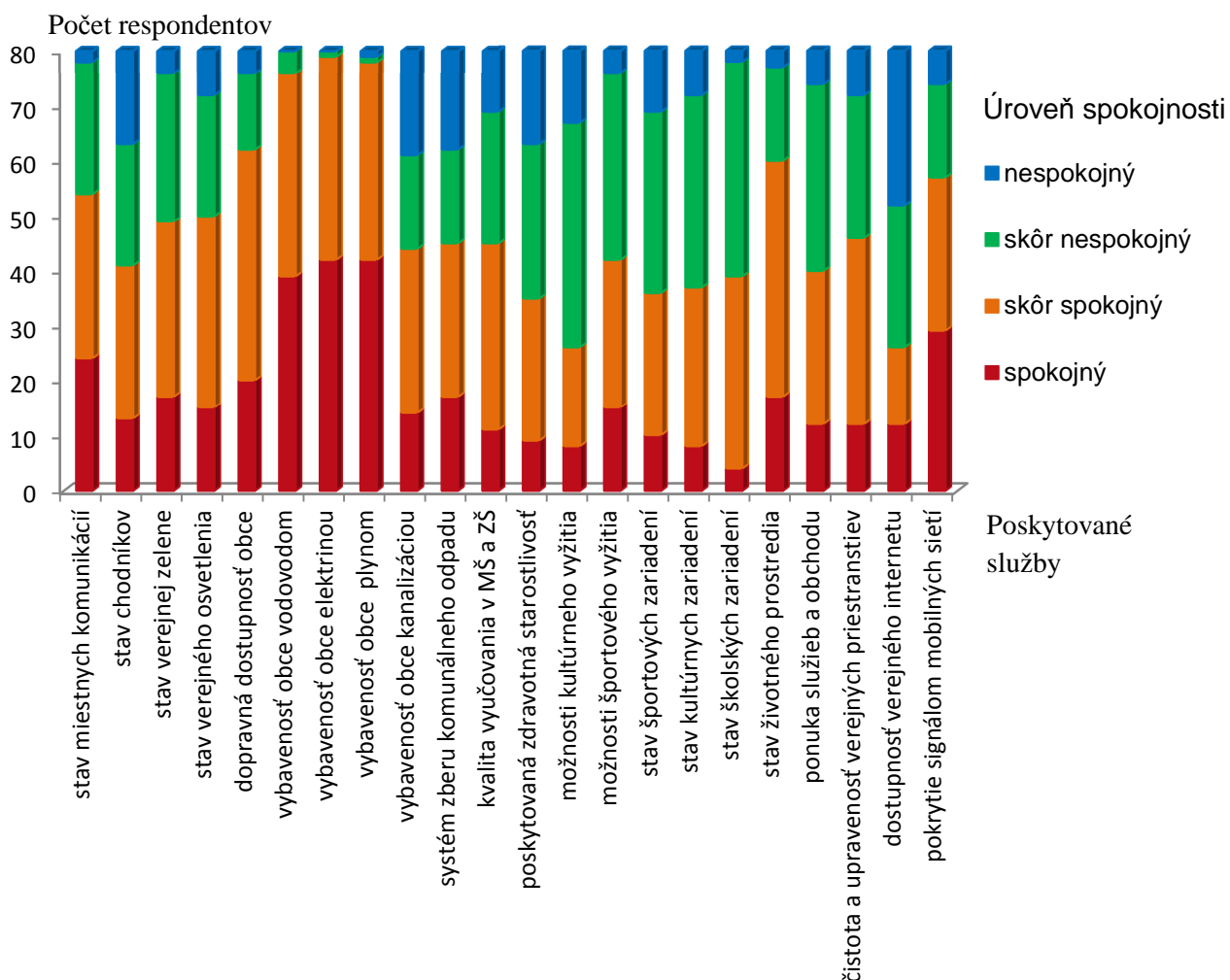

V nasledujúcej otázke (č. 9) sme sa snažili zistiť **úroveň spokojnosti respondentov s poskytovanými službami v obci**. Najväčšiu spokojnosť respondenti vyjadrili s existujúcou infraštruktúrou obce. Spokojnosť s vybavenosťou obce elektrinou uviedlo vo svojich odpovediach 52,5 % opýtaných, skôr spokojných je 46,25 % opýtaných, skôr nespokojný je iba jeden respondent a možnosť nespokojný neoznačil nikto. Podobnú spokojnosť vyjadrili občania aj pri vybavenosti obce plynom. Spokojných je 52,5 % opýtaných, skôr spokojných je 45 % opýtaných, možnosť skôr nespokojný resp. nespokojný označili dvaja respondenti. Spokojnosť vyjadrili respondenti aj s vybavenosťou obce vodovodom. Možnosť spokojný označilo 48,75 % opýtaných, skôr spokojných je 46,25 % respondentov, skôr nespokojný sú štyria respondenti (5 %). Aj napriek tomu, že v obci nie je v dostatočnej miere vybudovaná kanalizácia, možnosť spokojný resp. skôr spokojný označilo v odpovediach až 55 % respondentov. Možnosť skôr nespokojný označilo 21,25 % a možnosť nespokojný 23,75 % opýtaných. Vysokú spokojnosť respondenti vyjadrili aj pri dopravnej dostupnosti obce, kedy možnosť spokojný alebo skôr spokojný označilo 77,5 % respondentov a so stavom životného prostredia je spokojných alebo skôr spokojných 75 % opýtaných. S pokrytím signálom mobilných sietí je spokojných alebo skôr spokojných 71,25 % odpovedajúcich. Viac ako 67 % odpovedajúcich je aj napriek zlému technickému stavu, spokojných alebo skôr spokojných so stavom miestnych komunikácií. Viac ako 50 % spokojnosť vyjadrili respondenti so stavom verejného osvetlenia (62,5 %), verejnej zelene (61,25 %), s čistotou a upravenosťou verejných priestranstiev (57,5 %), so systémom zberu komunálneho odpadu (56,25 %), kvalitou vyučovania na základnej a materskej škole (56,25 %), možnosťami športového vyžitia (52,5 %) a so stavom chodníkov (51,25 %).

Na druhej strane najväčšiu nespokojnosť vyjadrili respondenti s možnosťami kultúrneho vyžitia, ako aj so stavom kultúrnych a športových zariadení, dostupnosťou

verejného internetu a s poskytovanou zdravotnou starostlivosťou. Nespokojných s možnosťami kultúrneho vyžitia je 16,25 % opýtaných, skôr nespokojných je 51,25 % opýtaných, skôr spokojných alebo spokojných je 32,5 % respondentov. So stavom kultúrnych zariadení je nespokojných 10 % opýtaných, skôr nespokojných je 43,75 % opýtaných, možnosť spokojný alebo skôr spokojný označilo 46,25 % respondentov. Podobne je to aj so stavom športových zariadení. Nespokojných je 13,75 % opýtaných, skôr nespokojných je 41,25 % opýtaných. Spokojných alebo skôr spokojných je 45 % respondentov. Vysoká nespokojnosť je aj s dostupnosťou verejného internetu. Možnosť nespokojný označilo 35 % opýtaných, skôr nespokojných je 32,5 % opýtaných, spokojných alebo skôr spokojných je 32,5 % respondentov. S poskytovanou zdravotnou starostlivosťou je nespokojných 21,25 % odpovedajúcich, skôr nespokojných je 35 % opýtaných. Viac ako 50 % nespokojnosť vyjadrili respondenti so stavom školských zariadení, možnosť nespokojný alebo skôr nespokojný označilo vo svojich odpovediach 41 respondentov. Pri možnosti ponuka služieb a obchodu 50 % opýtaných označilo, že je spokojných alebo skôr spokojných resp. skôr nespokojný alebo nespokojný (graf č. 18).

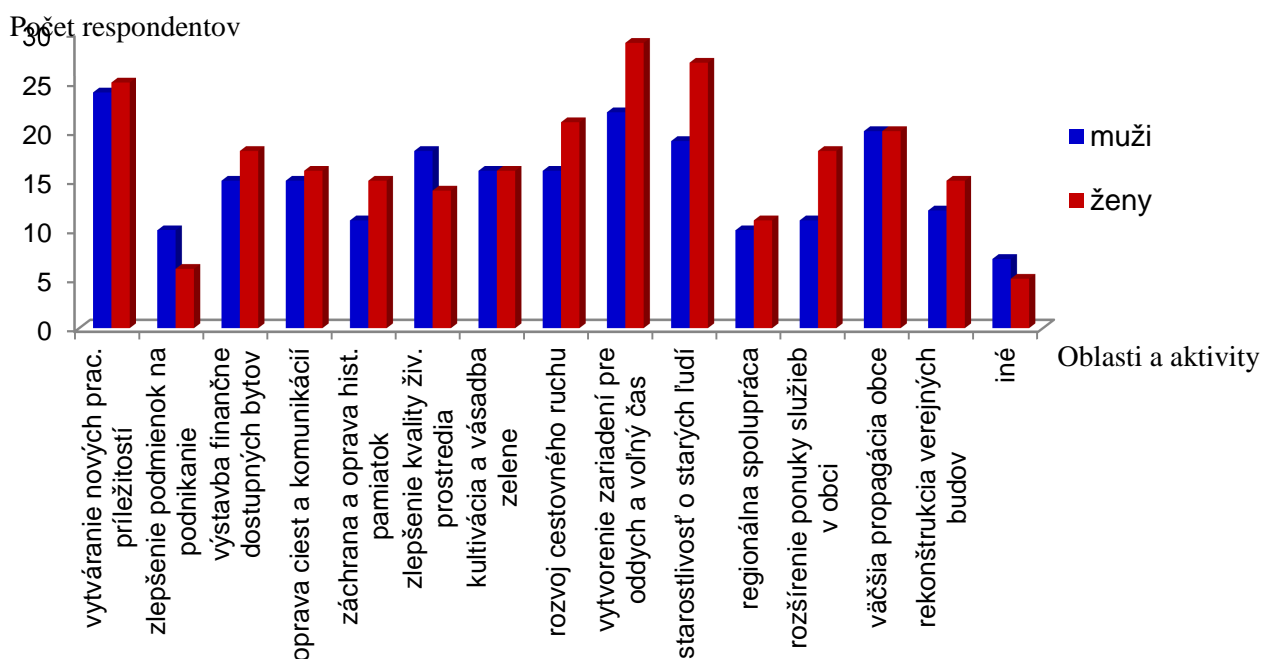
Graf č. 18: Úroveň spokojnosti respondentov dotazníkového prieskumu s poskytovanými službami v obci Bošáca (r. 2011)

Ďalšia otázka (č. 10) bola zameraná na **určenie oblastí a aktivít, na ktoré by sa mal v budúcnosti sústrediť rozvoj obce**. Respondenti mohli v dotazníkoch vyznačiť viacero oblastí a aktivít. Najčastejšie sa vyskytujúcou odpoveďou u mužov bolo vytvorenie pracovných príležitostí, ktorú označilo 57,5 % opýtaných. Druhou najčastejšie sa vyskytujúcou odpoveďou bolo vytvorenie zariadení pre oddych a voľný čas, ktorú označilo v dotazníku 55 % respondentov. Väčšiu propagáciu obce vo svojich dotazníkoch uviedlo 50 % mužov. Najmenej respondentov 25 % označilo možnosť zlepšenie podmienok na podnikanie a regionálnu spoluprácu. Možnosť iné označilo 17,5 % odpovedajúcich, ktorí za oblasti a aktivity na ktoré by sa mal v budúcnosti smerovať regionálny rozvoj považujú vybudovanie kanalizácie, zlepšenie školstva (2 respondenti), vytvorenie kvalitnejšej internetovej stránky, namalovanie krajín, zlepšiť fungovanie Obecného športového klubu a zachovávanie tradícií.

U žien najčastejšou vyskytujúcou sa odpoveďou bolo vytváranie zariadení pre oddych a voľný čas, ktorú vo svojich odpovediach uviedlo 72,5 % opýtaných. Jednou z najčastejšie sa vyskytujúcich odpovedí bola aj možnosť starostlivosť o ľudí, ktorú uviedlo 67,5 % žien a možnosť vytváranie nových pracovných príležitostí, ktorú uviedlo 62,5 % opýtaných žien. Rozvoj cestovného ruchu považuje za dôležitú oblasť rozvoja uviedlo 52,5 % respondentov. Rovnako ako muži aj ženy, za najmenej dôležitú oblasť rozvoju považujú vytváranie lepších podmienok na podnikanie. Túto odpoveď v dotazníkoch uviedlo len 15 % opýtaných. Možnosť iné uviedlo v odpovediach 12,5 % respondentov. Podľa nich oblasti na ktoré by sa mal sústrediť rozvoj obce sú vytvorenie miest pre trávenie voľného času detí, mládeže - športové centrum, stavebné pozemky, najmä pre mladých, zaviesť osvetlenie na cintorín a pri bytovkách (graf č. 19).

Graf č. 19: Oblasti a aktivity rozvoja obce Bošáca podľa respondentov dotazníkového prieskumu (r. 2011)

Vlastné návrhy na kvalitu a zlepšenie života v obci mohli respondenti vyjadriť v poslednej otázke (č. 11). Na túto otázku odpovedalo 77,5 % mužov a 82,5 % žien. U mužov sa najčastejšie vyskytla odpoveď, že kvalita života v obci je dobrá. V dotazníkoch ju uviedlo 41,9 % z odpovedajúcich respondentov. Za celkom dobrú považujú kvalitu života v obci 5 respondenti (16,1 %). 9,6 % respondentov uviedlo, že treba zlepšenie po každej stránke. Nespokojnosť s doktorkou vyjadrilo 6,4 % opýtaných. Rovnaký počet mužov odpovedal, že kvalita života v obci by mohla byť lepšia. Kvalitu života v obci za dobrú považuje 29,4 % žien. Za celkom dobrú ju považuje 14,7 % opýtaných. Za priemernú ju označilo 8,8 % respondentov. V druhej časti otázky mali respondenti možnosť vyjadriť vlastné návrhy na zlepšenie života v obci. Jednou z najčastejších odpovedí, ktorá sa vyskytovala v dotazníku bolo vybudovať zariadenia pre oddych a voľný čas, najmä pre mladých ľudí. Niekoľko respondentov vyjadrilo nespokojnosť so situáciou v materskej a základnej škole. Jednou z často sa vyskytujúcich odpovedí bolo aj zlepšenie stavu životného prostredia, najmä odstránenie nelegálnych skládok v obci. Za dôležité pre skvalitnenie života v obci považovali respondenti aj väčšiu aktivizáciu obyvateľov do vecí verejných, skvalitnenie internetovej stránky obce, úprava chodníkov, vybudovanie domu dôchodcov. Ako príklad uvádzame citácie niektorých návrhov od respondentov:

„Celkovo kvalitu života v obci vnímam pozitívne. Avšak tá samozrejme závisí predovšetkým od finančného príjmu obyvateľov. Zameriavala by som sa na vytváranie rôznych environmentálnych aktivít mládeže a nielen mládeže. V okrajových častiach Bošáce je veľa odpadových skládok (často s toxickými zložkami), ktoré je nevyhnutné odstrániť. Taktiež by som sa zamerala na vytváranie projektov, kde by bolo umožnené občanom sa spoluzúčastňovať: napr. pri rekonštrukcii námestia, ktorú považujem za veľmi dôležitú reprezentatívnu časť obce. V obci sa nachádza veľa talentovaných ľudí, ktorí by mohli dobrovoľne prispieť svojimi návrhmi, či už technickými alebo estetickými. Takisto je potrebné vypracovať projekty pre získanie dotácií z eurofondov, či už na recykláciu odpadov, zdravotnícke služby a infraštruktúru obce.“

„Kvalita života v obci je porovnateľná s inými rozvíjajúcimi sa obcami. Zlepšil by som starostlivosť o životné prostredie, vyvodzovať zodpovednosť za vytváranie čiernych skládok odpadu, aktivizovať ľudí obce, aby sa zapájali vo väčšom množstve do vecí verejných a v záujmoch obce a spoločenských organizácií. Vytvoriť podmienky na príchod podnikateľov do našej obce, či už podporiť vybudovanie priemyselného parku, resp. vytvorením takých podmienok, aby podnikatelia mali v obci zabezpečené podmienky na svoj rozvoj, čo by malo za následok nové pracovné príležitosti pre občanov a v neposlednom rade príjmy obce by sa zvýšili, čo by sa dalo využiť na ďalší rozvoj. Doriešiť kanalizáciu v obci a čističku odpadových vôd.“

„Nedostatočná informovanosť o práci orgánov samosprávy, chýbajúca propagácia obce Obecným úradom, internetová stránka na amatérskej úrovni.“

„Kvalita života v obci je podľa mňa na dobrej úrovni, ale predsa len by som zlepšila starostlivosť o životné prostredie a hlavne komunitný život v obci. Páčilo by sa mi podporovanie miestnych organizácií a spolupráca obce pri realizácii podujatí. Ale to je pravdepodobne na jednotlivých občanoch. Ďalej je dôležité vytváranie pracovných príležitostí, aby mladí ľudia neodchádzali z prácou. Dôležitá je aj výstavba zberného dvora a

vyššie nároky na separáciu odpadov, aby ľudia nepálili odpad a nevypúšťali splašky do potoka.“

Z analýzy predloženého dotazníka vyplýva, že rozvoj obce Bošáca, by sa mal v budúcnosti sústreďovať najmä na rozvoj športových a kultúrnych aktivít v obci, prilákať do obce nových investorov a tým vytvárať nové pracovné príležitosti pre obyvateľov, dobudovať technickú infraštruktúru obce, zvýšiť atraktivnosť obce z hľadiska cestovného ruchu, zvýšiť kvalitu životného prostredia najmä odstránením nelegálnych skládok a zabezpečiť starostlivosť o starých ľudí v obci.

8 SWOT analýza obce Bošáca

SWOT (z anglického Strength Weaknesses Opportunities Threats) analýza predstavuje nástroj strategického plánovania. Pri analýze sa hodnotia slabé a silné stránky, príležitosti a ohrozenia sledovaného územia.

Analýza silných a slabých stránok sleduje súčasný stav obce z hľadiska vnútorných faktorov. Silné stránky predstavujú akékoľvek dispozície, ktoré poskytujú obci konkurenčnú výhodu. Slabé stránky zase naopak poukazujú na problémy, ktoré obec znevýhodňujú oproti ostatným obciam.

Analýza príležitostí a ohrození sa zameriava na budúci rozvoj obce z hľadiska vonkajších faktorov. Určuje s akými možnosťami a rizikami môžeme v budúcnosti rátať. Príležitosti predstavujú pozitívne smery, ktoré môžu byť impulzom pre rozvoj obce a naopak ohrozenia sú negatívne smery, ktoré môžu prípadnému rozvoju zabrániť.

SWOT analýza umožňuje získať rýchly prehľad o tom, v akej východiskovej situácii sa dané územie nachádza predtým než dôjde k formulácii stratégie (Klamár, 2006).

SWOT analýza obce Bošáca je zameraná na štyri prioritné oblasti: ľudské zdroje, priemysel, poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, infraštruktúra a životné prostredie.

8.1 SWOT analýza ľudské zdroje

Ľudský kapitál predstavujú znalostné zručnosti kompetencie a atribúty zakotvené v jednotlivcoch, ktorí napomáhajú vytváraniu osobnej, sociálnej a ekonomickej prosperity. Teória ľudského kapitálu je spojená s teóriou rozvoja ľudských zdrojov. Teória ľudského kapitálu tvrdí, že vzdelávanie a tréning vybavujú ľudské zdroje vedomosťami, znalosťami a postojmi, ktoré ich robia produktívnejšími v prospech organizácií, komunity a spoločnosti, vrátane regiónu (Urbančíková, 2007).

Tab. č. 16: SWOT analýza ľudských zdrojov v obci Bošáca

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> nízka miera nezamestnanosti, vysoká miera ekonomicky aktívnych žien, prevaha obyvateľov v produktívnom veku, vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva, dostatok kvalifikovanej pracovnej sily pre priemyselne zamerané podniky, aktivizácia nezamestnaných do verejno – prospešných prác, migračný prírastok obyvateľstva, 	<ul style="list-style-type: none"> vysoký podiel pracujúcich s učňovským vzdelaním, nedostatok vzdelaných ľudí v oblasti služieb, starnutie populácie, nedostatok poradenských a informačných služieb na trhu práce, vysoká dochádzka obyvateľstva za zamestnaním, nízka ponuka pracovných príležitostí v obci, nedostatočné zapájanie obyvateľov do

<ul style="list-style-type: none"> • existencia divadelného a folklórneho súboru, • existencia Obecného športového klubu Bošáca, • existencia Dobrovoľného hasičského zboru, • dostatočná ponuka pozemkov pre bytovú výstavbu 	<p>vecí verejných,</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná kvantita a pestrosť voľnočasových aktivít,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • potenciál nových zdrojov zamestnanosti v oblasti služieb, stredného a malého podnikania, • vytvorenie informačného systému-poradenstvo, zamestnanie a ďalšie vzdelávanie, • podpora vzdelávania v oblastiach cestovného ruchu a turistiky, • podpora počítačovej a jazykovej gramotnosti obyvateľov, • stúpajúci počet vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva. • rozvoj kultúrnych a športových aktivít • výstavba nových rodinných domov a nájomných bytov v obci, • organizovanie väčšieho množstva kultúrnych podujatí, 	<ul style="list-style-type: none"> • odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia, • odchod ľudí s vyšším vzdelaním do ekonomicky silnejších miest, • nedostatočné uplatnenie absolventov škôl v praxi, • pokles pôrodnosti, postupné starnutie obyvateľstva, • nedostatok financií na bytovú výstavbu, • nízky záujem občanov o aktívnu prácu v kultúrnych a športových spolkoch.

Spracovala: Hulínková, 2011

SWOT analýza ľudských zdrojov v obci Bošáca ukázala, že silnými stránkami obce sú najmä zvyšujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva a existencia dobrovoľných organizácií a spolkov. Naopak slabou stránkou obce okrem iného je starnutie populácie, nízka ponuka pracovných príležitostí v obci a nedostatočné poradenské a informačné služby na trhu práce a nedostatočné zapájanie obyvateľov do vecí verejných a taktiež nedostatočná kvantita a pestrosť voľnočasových aktivít. Nová bytová výstavba a rozvoj vzdelávania obyvateľstva v oblasti cestovného ruchu, služieb, počítačových a jazykových znalostí predstavujú príležitosti rozvoja obce. Ohrozením pri rozvoji môže byť nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu a odchod mladých ľudí z obce (tab. č. 16).

8.2 SWOT analýza priemysel

Priemysel predstavuje z hľadiska zamestnanosti a podielu na tvorbe HDP výrobné odvetvie, ktoré sa výraznou mierou podieľa na tvorbe materiálnych hodnôt. Ako jediný

producent výrobných prostriedkov má vplyv na rozvoj celého hospodárstva. Modernizácia spoločnosti je daná modernizáciou priemyselnej produkcie. Priemysel je hospodárskou činnosťou, ktorá dnes výraznou mierou ovplyvňuje prírodné prostredie, podieľa sa na tvorbe novej kultúrnej krajiny a tak vytvára životné podmienky pre značnú časť svetovej populácie (Geografia priemyslu, 2011).

Z hľadiska priemyselnej výroby je silnou stránkou obce najmä geografická poloha obce v blízkosti hlavných dopravných ťahov, a dlhoročná tradícia pestovania ovocia. Slabými stránkami priemyselnej výroby v obci sú hlavne nízky podiel zahraničných investícií a nedostatočná podpora malého a stredného podnikania. Zvýšenie produkcie potravín charakteristických pre obec a podpora podnikania v obci sú jednou z príležitostí rozvoja obce. Ohrozením pre rozvoj priemyselnej výroby v obci by mohli byť nedostatok kapitálu a zánik miestnych podnikov a technologické zaostávanie (tab. č. 17).

Tab. č. 17: SWOT analýza priemyslu v obci Bošáca

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> výhodná geografická poloha (v blízkosti hlavných dopravných ťahov), existencia voľných plôch pre prípadnú výstavbu priemyselného parku, využite potenciálu cestovného ruchu pre rozvoj podnikania v obci, existencia podnikateľských subjektov pôsobiacich v oblasti obchodu, výroby a služieb, zastúpenie viacerých druhov priemyslu v obci (potravinársky, kovospracujúci) dlhoročná tradícia pestovania ovocia a následná výroba alkoholu, 	<ul style="list-style-type: none"> nízke zastúpenie podnikateľov na financovaní rozvojových projektov obce, nízky podiel zahraničných investícií, nedostatok investičného kapitálu, nedostatočná podpora malého a stredného podnikania, nedoriešené niektoré vlastnícke vzťahy k pozemkom, nedostatočné využívanie finančných zdrojov poskytnutých Európskou úniou,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> zvýšiť produkciu potravín charakteristických pre obec (bošácka slivovica, jablčkovica), rozšírenie existujúcej priemyselnej produkcie, podpora živnostenského a remeselného podnikania v obci, vstup domácich alebo zahraničných investorov, potenciál pre vybudovanie priemyselného parku, potenciál pre rozvoj drevospracujúceho 	<ul style="list-style-type: none"> slabá inovácia podnikov, technologické zaostávanie, rastúca konkurencia na trhu, nedostatok kapitálu na zabezpečenie rastu a konkurencieschopnosti podnikov, zánik významných miestnych podnikov.

<p>priemyslu v obci,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie prístupu k financiam pre malých a stredných podnikateľov, 	
--	--

Spracovala: Hulínková, 2011

8.3 SWOT analýza poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Poľnohospodárska výroba predstavuje základnú hospodársku činnosť človeka. Predstavuje vedomé a systematické využívanie prírodných síl a zdrojov, ktoré využívajú biologické vlastnosti niektorých rastlín a živočíchov k zabezpečeniu potravy a ďalších surovín potrebných na uspokojenie základných existenčných potrieb človeka (Spišiak, 2000). Poľnohospodárska výroba predstavuje historický fenomén, od ktorého sa odvíjajú špecifické črty vidieka. Teória vidieckeho priestoru sa v súčasnosti opiera o potenciál krajiny, sociálno - ekonomické väzby, tradície v architektúre, ľudovej kultúre atď. (Balková, Vernanec, 2007).

SWOT analýza poľnohospodárstva a rozvoja vidieka ukázala, že silnou stránkou obce sú prírodné podmienky vhodné na rozvoj agroturistiky a cestovného ruchu a optimálna štruktúra pôdneho fondu. Slabými stránkami sú najmä nedostatočná propagácia obce a ponuka služieb. Z hľadiska príležitostí má obec veľký potenciál najmä v rozvíjaní služieb spojených s agroturistikou a cestovným ruchom a vytvorenie informačného systému o obci a zvýšená propagácia obce, čím by sa zvýšila atraktivita v regióne. Ohrozenia v prípade rozvoja vidieka predstavuje najmä nedostatok financií na tvorbu aktivít spojených s rozvojom poľnohospodárskej výroby, služieb a cestovného ruchu (tab. č. 18).

Tab. č. 18: SWOT analýza poľnohospodárstva a rozvoja vidieka v obci Bošáca

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • optimálne zastúpenie poľnohos. a ornej pôdy, • vysoký podiel lesnej pôdy v obci, • členitý a turisticky atraktívny reliéf vhodný najmä na turistiku, cykloturistiku, • časť územia spadá pod chránené oblasti (CHKO Biele Karpaty, územie európskeho významu - Holubyho kopanice, • začlenenie rímskokatolíckeho kostola do Hradnej cesty (spoznávanie slovenských hradov, zámkov, kaštieľov a kostolov), 	<ul style="list-style-type: none"> • chátranie niektorých poľnohospodárskych objektov, • nízka technická vybavenosť strojného parku v poľ. družstve, • žiadna ponuka ubytovacích zariadení, • nedostatočná propagácia obce, • nedostatočné využitie prírodného potenciálu v cestovnom ruchu, • slabá kvalita značenia existujúcich turistických chodníkov a cyklotrás,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmodernizovanie strojného parku poľnohospodárskeho družstva, • zlepšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárskej produkcie, 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok financií na obnovenie strojného parku poľnohospodárskeho družstva, • konkurencia poľnohospodárskych

<ul style="list-style-type: none"> • možnosť pestovania ekologických poľnohospodárskych produktov, • využitie prírodného potenciálu obce na rozvíjanie jazdy na koni, bežeckého a zjazdového lyžovania a netradičných druhov športu (skijering, snowkiting), • zachovanie charakteristického vzhľadu krajiny typického pre daný región, zachovanie jeho charakteristického krajinného rázu a identity, • nárast záujmu o vidiecky turizmus, využitie potenciálu pre rozvoj vidieckeho turizmu, • možnosť vybudovania ekologických fariem, • využitie miestnych zvyklostí na podporu rozvoja remesiel, • rozšírenie ponuky ubytovacích a stravovacích zariadení, • vybudovanie ďalších cyklotrás a náučných chodníkov, • propagácia obce a jej pamiatok, a zaujímavostí prostredníctvom informačných tabúl, internetových stránok, knižných publikácií..., • programová podpora rozvoja vidieka, • vyškolenie odborníkov zameraných na marketing cestovného ruchu, • webové stránky obce v cudzom jazyku, 	<p>produktov zahraničnými produktmi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • riziko veternej erózie, • nedostatočný záujem miestnych obyvateľov o podnikanie v cestovnom ruchu, • rýchlejší rozvoj aktivít v oblasti cestovného ruchu v okolitých obciach a mestách, • stagnovanie a zhoršovanie celkového vzhľadu obce, • nedostatok financií na rozvoj aktivít v oblasti cestovného ruchu.
--	--

Spracovala. Hulínková, 2011

8.4 SWOT analýza infraštruktúra a životné prostredie

Infraštruktúra vytvára podmienky pre efektívnu prácu v rôznych odvetviach, pre život obyvateľstva a rozmiestnenie pracovných síl. Infraštruktúra sa vnútorne člení na technickú (dopravná, environmentálna, energetická, informačná) a sociálnu.

V oblasti infraštruktúry je silnou stránkou Bošáce vybudovaná energetická infraštruktúra, vlastný zdroj pitnej vody a zariadenia sociálnej infraštruktúry. Slabou stránkou je hlavne zlý technický stav zariadení sociálnej infraštruktúry, absencia kanalizácie a čističky odpadových vôd a vznikanie nelegálnych skládok v obci. Príležitosťami obce sú rekonštrukcia ciest a chodníkov a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry dobudovaním kanalizácie a čističky odpadových vôd a vybudovaním zberného dvora. Ohrozenia v prípade

rozvoja Bošáce sú najmä v neustálom znečisťovaní životného prostredia občanmi a nedostatkom financií na budovanie infraštruktúry (tab.č. 19).

Tab. č. 19: SWOT analýza infraštruktúry a životného prostredia v obci Bošáca

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> malá vzdialenosť od okresného mesta, kde sa dá napojiť na hlavné železničné a cestné spojenia, plynofikácia obce, elektrifikácia obce, vlastný zdroj pitnej vody, upravené koryto potoka Bošáčka (protipovodňová ochrana), existencia základných zdravotných (praktický lekár pre dospelých, deti, stomatológ, lekáreň) a školských (materská a základná škola) zariadení, existencia futbalového a multifunkčného ihriska, existencia kultúrneho domu, existencia knižnice, pobočka Slovenskej pošty v obci, kvalitné životné prostredie, vysoký podiel zelene v obci a v okolí, výskyt vzácnych druhov flóry, zavedený separovaný zber komunálneho odpadu, 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatočne rozvinutý sektor služieb, zlý stav miestnych komunikácií a chodníkov, chýbajúca kanalizácia a čistička odpadových vôd, chýbajúci bankomat, nevyhovujúca internetová stránka obce po obsahovej a technickej stránke, nedostatočné využívanie športového areálu základnej školy verejnosťou, nedostatok zariadení poskytujúcich sociálnu starostlivosť pre starých ľudí, zlý stav nehnuteľného majetku obce: športové zariadenia, školské zariadenia, kultúrny dom, existencia nelegálnych skládok, nízky počet kontajnerov na separovaný odpad,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> rekonštrukcia miestnych ciest a chodníkov, vybudovanie kanalizácie a ČOV, vybudovanie zberného dvora, vybudovanie domova dôchodcov zmodernizovanie športových, kultúrnych a školských objektov, zmodernizovanie miestnej knižnice a zavedenie verejného internetu, zamedzenie vzniku nelegálnych skládok zvýšenou kontrolou, 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatok financií na údržbu a opravu miestnych komunikácií, nedostatok financií na výstavbu a rekonštrukciu kultúrnych a športových zariadení, znečisťovanie vodného toku občanmi nelegálne vyrubovanie stromov, nedostatok financií na vybudovanie kanalizácie a ČOV, zvýšené znečisťovanie životného prostredia odpadmi.

Spracovala. Hulínková, 2011

9 Stratégia rozvoja obce Bošáca

Stratégia rozvoja obce vychádza z komplexnej geografickej analýzy obce Bošáca, zo SWOT analýzy a z výsledkov prieskumu. Bola vypracovaná v súlade s národnými a regionálnymi programami regionálneho rozvoja. Obsahom strategického rozvoja je súbor priorít, opatrení a aktivít, ktoré sú zamerané na naplnenie stanovených cieľov. Cieľom je vytvorenie sociálnej, ekonomickej a environmentálne príťažlivej obce v súlade s trvalo udržateľným rozvojom.

9.1 Strategická vízia obce Bošáca

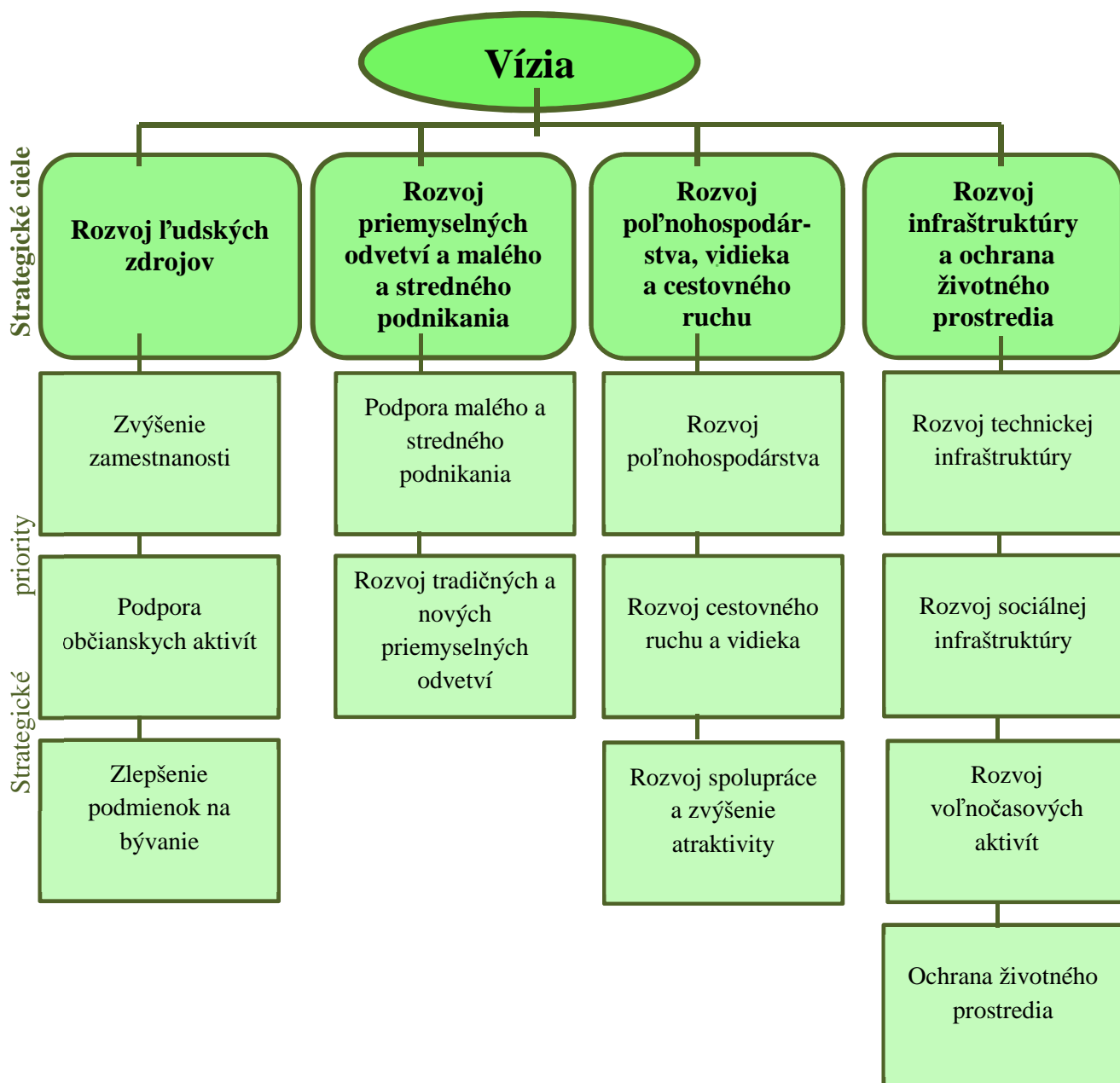
„Obec Bošáca bude atraktívnou a modernou obcou, s dostatkom pracovných príležitostí, s kvalitným životným prostredím, s dostatočne vybudovanou technickou a sociálnou infraštruktúrou a bude poskytovať výborné podmienky pre šport, relax, kultúru a spoločenský život obyvateľov. Obec bude významným strediskom cestovného ruchu. Bude sa snažiť, čo najlepšie prezentovať svoje kultúrne tradície a históriu aj za hranicami regiónu. Obec vytvorí vhodné podmienky na rozvoj tradičných výrobných a nevýrobných aktivít, čím sa zvýši jej konkurencieschopnosť v regióne. Obec bude efektívne využívať prírodné prostredie za účelom jej ekonomického zveľadovania a pri zachovaní trvalo udržateľného rozvoja.“

9.2 Strategické ciele a opatrenia

Komplexná analýza obce spolu s dotazníkovým prieskumom a SWOT analýzou poukázala na množstvo problémov, ktoré treba riešiť. Odstránenie týchto problémov a naplnenie vízie je možné dosiahnuť len cez stanovenie a plnenie strategických cieľov rozvoja, priorít, opatrení a aktivít (obr. č. 18). Pre naplnenie vízie boli stanovené strategické ciele v nasledujúcich oblastiach:

1. ľudské zdroje,
2. priemysel,
3. poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,
4. infraštruktúra a životné prostredie.

Obr. č. 18: Strategické ciele a priority regionálneho rozvoja v obci Bošáca

9.2.1 Strategická oblasť ľudské zdroje

Strategickým zámerom rozvoja ľudských zdrojov je podporovať činnosť miestnych spolkov a organizácií, zvýšiť zamestnanosť v obci, podporovať vzdelanostný rast obyvateľstva, zlepšiť participáciu obyvateľov vo veciach verejných, zabrániť odchodu mladých ľudí a podporovať migráciu obyvateľov do obce prostredníctvom výstavby nových bytov a domov.

Strategický cieľ: Rozvoj ľudských zdrojov

Priorita 1: Zvýšenie zamestnanosti

Obec Bošáca bola obcou, ktorá patrila medzi obce s najnižšou nezamestnanosťou v okrese. V dôsledku zhoršujúcej sa ekonomickej situácie v regióne, sa však podiel nezamestnaných v obci zvýšil. Preto je nevyhnutné prijať také opatrenia, ktoré by zabránili ďalšiemu zvyšovaniu podielu nezamestnaných v obci. Dôležitou súčasťou tohto procesu je aj zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily, čím by stúpila hodnota obyvateľov na trhu práce a zvýšila sa ich možnosť uplatnenia. Cieľom ďalšieho vzdelávania a rekvalifikácie obyvateľov je zvýšiť ich hodnotu na pracovnom trhu, ponukou kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sily s dostatočnou úrovňou jazykových, odborných a počítačových znalostí, čo sa odrazí aj na znížení nezamestnanosti v obci.

Opatrenie 1.1 Rozvoj aktívnej politiky trhu práce

- Aktivity:
- Organizovanie kurzov v rámci celoživotného vzdelávania i pre zamestnaných občanov s nižším stupňom vzdelania
 - Organizovanie školení a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných
 - Spolupráca samosprávy s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny
 - Podpora využívania aktívnej činnosti, absolventskej praxe
 - Podpora zamestnávania občanov s telesným postihnutím

Opatrenie 1.2 Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily

- Aktivity:
- Podpora vzdelávania v oblasti jazykových a informačných technológií
 - Podpora vzdelávania v oblasti cestovného ruchu a služieb
 - Podpora vzdelávania v oblasti malého podnikania
 - Podpora odborného vzdelávania pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia
 - Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov obce

Priorita 2: Podpora občianskych aktivít v obci

Vo všeobecnosti je možné konštatovať nízku mieru zapojenia občanov do diania samosprávy. Tento jav je spôsobený nedostatočnou informovanosťou o tom, ako sa podieľať na rozhodovaní o veciach verejných. Keďže pre rozvoj obce je nevyhnutná spolupráca obyvateľov obce so samosprávou a ich aktívne podieľanie sa na jej činnosti, je dôležité prijať také opatrenia, ktoré by zvýšili informovanosť obyvateľov o veciach verejných, čím by sa zvýšil aj ich záujem a aktivita. Participácia občanov by sa mala opierať o pravdivé informácie, korektnú diskusiu a následné akceptovanie názorov verejnosti. Dôležitou súčasťou života v obci je aj zapájanie sa občanov do rôznych spolkov a organizácií, ktorých v Bošáci funguje niekoľko. Podpora činnosti a prezentácie týchto spolkov je dôležitá z hľadiska toho, že vedie obyvateľov k zmysluplnému tráveniu voľného času. Ďalším dôležitým faktorom rozvoja obce je zvýšiť kvalitu vzdelávania v materskej a základnej škole. Zavádzanie nových metód do výučby alebo modernizácia školských zariadení má ponúknuť deťom kvalitné a dostupné vzdelanie a tým zvýšiť ich šancu uplatniť sa v budúcnosti. Podpora mimoškolských aktivít má ešte viac posilniť všestranný rozvoj detí. Kvalitu života v značnej miere ovplyvňuje aj možnosť trávenia voľného času, ktorú obec ponúka svojim obyvateľom. Práve nedostatok voľnočasových aktivít je jedným z problémov, ktoré sa obec snaží odstrániť. Rozvoj športových aktivít umožní aktívne a zmysluplné trávenie voľného

času, nielen deťom a mládeži ale aj ostatným obyvateľom obce. Organizovaním kultúrnych podujatí dôjde k zvýšeniu záujmu o obec v celom regióne a prispeje tak k vytvoreniu istého imidžu a zvýšeniu atraktivity obce.

Opatrenie 2.1 Podpora činnosti záujmových spolkov a občianskych združení

- Aktivita: • Podpora prezentácie záujmových spolkov a klubov
• Podpora dobrovoľného združovania občanov
• Podpora činnosti existujúcich spolkov a organizácií

Opatrenie 2.2 Aktivizácia obyvateľov vo veciach verejných

- Aktivita: • Zvyšovanie informovanosti obyvateľov o rozvojových aktivitách obce
• Participácia občanov na rozvojových aktivitách obce
• Posilnenie vplyvu verejnosti na rozhodovaní verejnej správy

Opatrenie 2.3 Rozvoj vzdelávania

- Aktivita: • Zavedenie a využívanie komunikačných a informačných technológií vo vzdelávacom procese
• Podpora zavádzania alternatívnych metód do vyučovacieho procesu
• Podpora organizovania športových, záujmových a vedomostných súťaží
• Rozvoj a podpora mimoškolských aktivít – krúžky a klubová činnosť
• Sprístupnenie školských ihrísk a internetu deťom a dospelým aj mimo vyučovania

Opatrenie 2.4 Podpora a rozvoj voľnočasových aktivít v obci

- Aktivita: • Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu
• Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií
• Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí
• Propagácia kultúry a tradícií na internete a prostredníctvom informačných bulletinov

Priorita 3: Zlepšenie podmienok na bývanie

Aj napriek tomu, že v obci Bošáca sa v posledných rokoch problematika bývania o niečo vylepšila, dopyt po bytoch v obci je stále väčší než ponuka. Jednou z dôležitých rozvojových stratégií obce je preto, vybudovanie a podpora všetkých druhov bývania. Práve to, aby si každá skupina obyvateľov našla v obci primerané podmienky na bývanie, je jeden z dôležitých faktorov rozvoja do budúcnosti. Bytová výstavba by sa mala sústrediť najmä na podporu znevýhodnených skupín, či už ide o sociálne slabšie rodiny, mladé rodiny alebo starších obyvateľov obce. Samozrejme dôležitou súčasťou bytovej politiky obce, by mala byť aj podpora individuálnej bytovej výstavby. V súvislosti s bytovou výstavbou je dôležité urobiť doplnky k územnoplánovacej dokumentácii, zabezpečiť pozemky pre výstavbu a technickú infraštruktúru nevyhnutnú na bývanie. Prostredníctvom výstavby nových bytov, môže obec zlepšiť aj svoj demografický vývoj.

Opatrenie 3.1 Výstavba nových bytových domov

- Aktivita: • Výstavba sociálnych bytov

- Podpora výstavby individuálnych bytov
- Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny
- Výstavba nájomných bytov pre starých ľudí
- Aktualizácia Územnoplánovacej dokumentácie pre predpokladané nové plochy na bývanie
- Výstavba technickej infraštruktúry do novovybudovaných obytných častí

9.2.2 Strategická oblasť priemysel

Strategickým zámerom rozvoja priemyslu je zvýšiť podiel podnikateľských aktivít v obci, rozvíjať tradičné priemyselné odvetvia a vytváranie priaznivých podmienok na rozvoj nových priemyselných odvetví v obci.

Strategický cieľ: Rozvoj priemyselných odvetví a malého a stredného podnikania

Priorita 1: Podpora malého a stredného podnikania

Rozvoj podnikateľských aktivít je dôležitou oblasťou, ktorá prispieva k celkovému rozvoju obce. Rozvoj malého a stredného podnikania zohráva v ekonomike dôležitú úlohu. Práve v malých a stredných podnikoch vzniká dostatok nových pracovných miest, zvyšuje sa prílev financií do rozpočtu obce a nezanedbateľnú funkciu plnia aj pri rozvoji cestovného ruchu. Bez prístupu k informáciám o vhodných investičných možnostiach v obci, nie je rozvoj podnikateľskej činnosti možný. Nie každá podnikateľská činnosť sa dá realizovať v objektoch záujemcu, je dôležité vybudovať informačný systém, ktorý by obsahoval všetky údaje o možných priestoroch a plochách vhodných na podnikanie. Dôležitým krokom pri podpore podnikateľskej činnosti v obci bude aj podpora živnostníkov. S ich rozvojom by sa zvýšila aj úroveň poskytovaných služieb nielen v Bošáci, ale aj v okolitých obciach. Jedným z problémov rozvoja podnikateľskej činnosti v obci, je nedostatok poradenských služieb, ale i priamych a nepriamych nástrojov na podporu nových podnikateľov. Na základe týchto faktov je rozvoj podnikateľskej činnosti zameraný najmä na podporu propagácie a prezentácie, využívanie kvalitného poradenského systému, zmodernizovanie a rekonštrukciu existujúcich priestorov.

Opatrenie 1.1 Podpora rozvoja nových podnikateľských subjektov

- Aktivity:
- Spracovanie stratégie rozvoja podnikania a zlepšenie informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VÚC a štátu
 - Zakladanie podnikov s majetkovou účasťou obce
 - Podpora zavádzania nových technologických postupov do výroby
 - Podpora tradičných remesiel
 - Podpora živnostníkov
 - Podpora propagácie podnikateľov
 - Vytvorenie informačného systému o možnostiach podnikaníach v obci a blízkom okolí

Opatrenie 1.2 Príprava priestorov pre vstup nových podnikateľských subjektov

- Aktivity:
- Rekonštrukcia a modernizácia existujúcich priestorov pre vstup nových podnikateľských subjektov
 - Príprava pozemkov pre vstup nových podnikateľských subjektov
 - Vybudovanie potrebnej infraštruktúry pre vstup nových podnikov

Priorita 2: Rozvoj tradičných a nových priemyselných odvetví v obci

Priemyselná výroba v obci je založená najmä na tradícii pestovania a pálenia ovocia. Bošacká slivovica je ako jeden z mála slovenských produktov pod ochranou známky Európskej únie na základe nariadenie európskeho parlamentu č. 110/2008. Práve podpora tradičných priemyselných odvetví a najmä väčšia propagácia výrobkov je dôležitým faktorom rozvoja, ktorým by sa obec mala riadiť. Výrazné zastúpenie v obci má aj kovospracujúci priemysel. Dôležité pre rozvoj je, aby sa konkurencieschopnosť priemyselných podnikov zvýšila a to je možné dosiahnuť zavádzaním nových technológií a postupov do výrobného procesu. Ďalším z cieľov je rozšírenie priemyselnej výroby v obci, čo by malo za následok zvýšenie zamestnanosti v obci. Vytváranie vhodných podmienok pre vstup nových investorov do obce je preto jedným z dôležitých opatrení v stratégii rozvoja obce.

Opatrenie 2.1 Podpora existujúcich priemyselných odvetví

- Aktivity:
- Podpora priemyselných odvetví, ktoré majú v regióne tradíciu (potravinársky priemysel)
 - Zavádzanie nových technologických postupov do výroby
 - Modernizácia technológií
 - Podpora výrobcov, ktorí využívajú surovinové zdroje obce
 - Podpora propagácie domácich výrobkov

Opatrenie 2.2 Podpora nových priemyselných odvetví

- Aktivity:
- Vytvorenie podmienok pre vstup domácich a zahraničných investorov
 - Poskytnutie prázdnych obecných objektov potencionálnym investorom
 - Vybudovanie priemyselnej zóny

9.2.3 Strategická oblasť poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Strategickým cieľom rozvoja poľnohospodárstva a vidieka je a zmodernizovanie poľnohospodárskej výroby v obci. Dosiahnuť to, aby sa obec stala centrom cestovného ruchu v Bošackej doline, aby v dostatočnej miere využila prírodný potenciál ktorý má, čím by sa zvýšila propagácia obce a atraktivita.

Strategický cieľ: Rozvoj poľnohospodárstva, vidieka a cestovného ruchu

Priorita 1: Rozvoj poľnohospodárstva

Poľnohospodárska výroba má v obci dlhoročnú tradíciu a výrazne vplýva na jej život. Väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva je zamestnaná v poľnohospodárstve a zároveň je

poľnohospodárske družstvo výrazným užívateľom podstatnej časti pôdy. Poľnohospodárska technika, ktorú družstvo v súčasnosti využíva na obrábanie pôdy je zastaraná, preto je pre skvalitnenie prác dôležité zakúpiť novú vysokovýkonnú techniku. Dôležitým faktorom rozvoja poľnohospodárstva je zavádzanie aj moderných spôsobov pestovania rastlín, vo forme ekologického poľnohospodárstva, ktoré prispieva k udržaniu vyváženej kultúrnej krajiny a prispieva k rozvoju vidieka. Časť poľnohospodárskej produkcie obce je zameraná aj na živočíšnu výrobu. Na zvýšenie produkcie je dôležité zmodernizovať a zrekonštruovať ustajňovacie priestory zvierat.

Opatrenie 1.1 Rekonštrukcia areálu poľnohospodárskeho družstva

- Aktivity:
- Rekonštrukcia budov a hál v areály poľnohospodárskeho družstva
 - Modernizácia strojného parku

Opatrenie 1.2 Zavádzanie nových technologických metód do poľnohospodárskej produkcie

- Aktivity:
- Zavádzanie nových metód pestovania plodín
 - Podpora ekologického spôsobu pestovania plodín
 - Podpora modernizácie a rekonštrukcie ustajňovacích priestorov pre chov hospodárskych zvierat

Priorita 2: Rozvoj cestovného ruchu a vidieka v obci

Dopad cestovného ruchu na ekonomiku obce je v prípade jeho rozvoja nepochybný v mnohých oblastiach. S rozvojom cestovného ruchu dochádza k vytváraniu nových pracovných miest, rozvoju služieb a má pozitívny dopad na rozpočet obce. Rozvoj cestovného ruchu preto predstavuje jednu z dôležitých priorít obce. Keďže v Bošáci sa nenachádza veľa historických pamiatok, je dôležité zachovávať kultúrnu a historickú hodnotu tých, ktoré sa v obci nachádzajú a zabrániť ich postupnému zničeniu. Veľký potenciál z hľadiska cestovného ruchu má obec najmä v okolitých prírodných podmienkach. Tie ju predurčujú najmä na rozvoj turistiky a cykloturistiky, rozvoj zimných športov, najmä bežeckého a zjazdového lyžovania, jazdu na koni, atď. Vzhľadom k potrebe pritiahnutia turistov do obce je dôležité vytvorenie podmienok aj pre budovanie a rozvíjanie extrémnejších druhov športu (paraglaiding, skijering, snowkiting), pre ktoré má obec vhodné predpoklady. Dôležitú súčasť rozvoja cestovného ruchu predstavuje rozvoj vidieka, s ktorým sa spája najmä rozvoj agroturistiky. Agroturistika je v súčasnosti čoraz rozšírenejším spôsobom rekreácie obyvateľov, preto podpora aktivít v oblasti agroturistiky predstavuje dôležitú súčasť rozvoja cestovného ruchu.

Opatrenie 2.1 Využitie prírodného potenciálu na rozvoj aktivít v oblasti cestovného ruchu

- Aktivity:
- Budovanie a údržba turistických a cykloturistických chodníkov a trás
 - Vybudovanie lyžiarskeho vleku
 - Vybudovanie náučných chodníkov s možnosťou spoznávania chránených druhov fauny a flóry
 - Propagácia a rozvoj adrenalínových druhov športu (paraglaiding, skijering, snowkiting)

Opatrenie 2.2 Ochrana kultúrneho dedičstva

- Aktivity:
- Oprava, údržba a rekonštrukcia sakrálnych stavieb v obci
 - Obnova židovského cintorínu
 - Rekonštrukcia múzea
 - Vybudovanie múzea pálenice
 - Využitie ľudových remesiel a miestnych tradícií na rozvoj cestovného ruchu
 - Prezentácia liehovaru spojená s exkurziou s možnosťou ochutnávky

Opatrenie 2.3 Rozvoj agroturistiky

- Aktivity:
- Podpora podnikania v oblasti agroturistiky
 - Podpora budovania ekologických fariem
 - Rekonštrukcia vidieckych domov so zachovaním vidieckej architektúry a s možnosťou ubytovania
 - Vznik agroturistických zariadení

Priorita 3: Rozvoj spolupráce a zvýšenie atraktivity obce

Pri regionálnom rozvoji obce zohráva propagácia významnú úlohu. Hlavne pri rozvoji cestovného ruchu je dostatočná propagácia obce nevyhnutná. Pre obec Bošáca je propagácia jedným z kľúčových problémov. Tú môžu podporiť rôzne marketingové činnosti, ako aktualizácia internetovej stránky, vydanie knižnej publikácie o obci, vydávanie propagačných materiálov a osadenie informačných tabúľ. Ďalším dôležitým faktorom rozvoja je zvýšenie spolupráce obce s okolitými dedinami. V dobe, keď sa obce čoraz častejšie spájajú s cieľom zvýšenia ich ekonomickej efektívnosti, je podpora spolupráce dôležitejšia než kedykoľvek predtým v minulosti. Obce sa spájajú s cieľom zlepšenia koordinácie činností, lepšieho využitia, kultúrnych, historických a prírodných pamiatok. Spájanie umožňuje aj lepšiu možnosť čerpania finančných prostriedkov z Európskej únie. Blízkosť k hraniciam Českej republiky obci umožňuje rozvinúť spoluprácu s niektorou z českých obcí.

Opatrenie 3.1 Zlepšenie propagácie obce

- Aktivity:
- Vydanie knižnej publikácie o obci
 - Osadenie informačných tabúľ v obci
 - Skvalitnenie internetovej stránky obce
 - Príprava propagačných materiálov
 - Podpora vydávania miestneho časopisu

Opatrenie 3.2 Rozvoj regionálnej spolupráce

- Aktivity:
- Podpora programov regionálnej spolupráce
 - Spolupráca s obcami, mestami a mikroregiónmi

9.2.4 Strategická oblasť infraštruktúra a životné prostredie

Strategickým zámerom je vybudovanie technickej a sociálnej infraštruktúry s dôrazom na udržanie resp. zvýšenie kvality životného prostredia, rozvoj služieb v obci, výstavba a rekonštrukcii športových a kultúrnych zariadení, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Strategický cieľ: Rozvoj infraštruktúry a ochrana životného prostredia

Priorita 1: Rozvoj technickej infraštruktúry

Vybudovaná a kvalitná technická infraštruktúra predstavuje jednu z najdôležitejších zložiek pre kvalitný život v obci. Systém rozloženia a možnosti napojenia rozvodných systémov má v prípade Bošáce vyhovujúce parametre. Nedostatočnú úroveň má dopravná, environmentálna infraštruktúra. Zlepšenie dopravnej infraštruktúry obce je jednou z podmienok rozvoja cestovného ruchu, bytovej výstavby a investičných aktivít. V dôsledku budovania a rekonštrukcie inžinierskych sietí a zvýšeniu dopravnej premávky v obci dochádza k porušovaniu povrchu miestnych komunikácií. Na mnohých miestach vznikli prepadliny a výtlky, ktoré si vyžadujú opravu. V niektorých častiach obce je potrebné dobudovať chodníky a najmä je dôležité zrekonštruovať už existujúce chodníky. Dôležitým krokom pre zvýšenie atraktivity obce je aj úprava verejných priestranstiev. Z toho dôvodu je nevyhnutná rekonštrukcia námestia a vybudovanie parkovacích miest najmä v centre obce. Nevyhnutným opatrením regionálneho rozvoja obce je rozvoj environmentálnej infraštruktúry. V Bošáci nie je vybudovaná kanalizácia a ani čistička odpadových vôd. Ich výstavbou sa zvýši atraktivita obce najmä v súvislosti bytovou výstavbou a príchodom nových obyvateľov. Z hľadiska environmentálnej infraštruktúry je dôležité zvyšovať informovanosť obyvateľov o potrebách separácie odpadu a zvýšiť kvalitu odstraňovania odpadu. Prioritnou aktivitou v tejto oblasti je najmä vybudovanie zberného dvora, ktorého vytvorením by sa znížil aj počet nelegálnych skládok v obci.

Opatrenie 1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

- Aktivita: • Rekonštrukcia miestnych komunikácií
- Rekonštrukcia existujúcich chodníkov a výstavba nových
 - Rekonštrukcia parkovacích miest pri kostole a dome smútku
 - Úprava autobusových zastávok v obci

Opatrenie 1.2 Rozvoj energetickej infraštruktúry

- Aktivita: • Rekonštrukcia verejného osvetlenia

Opatrenie 1.3 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry

- Aktivita: • Vybudovanie kanalizácie
- Vybudovanie čističky odpadových vôd
 - Vytvorenie zberného dvora
 - Likvidácia čiernych skládok v obci
 - Zvýšenie informovanosti obyvateľov o potrebe separácie odpadu

Opatrenie 1.4 Rozvoj informačnej infraštruktúry

- Aktivita: • Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- Zavedenie verejného internetu v obci

Priorita 2: Rozvoj sociálnej infraštruktúry

Poskytovanie sociálnej starostlivosti sa najmä v súvislosti so zvyšujúcim sa podielom staršieho obyvateľstva v obci javí ako nedostačujúce. Zlepšenie starostlivosti o starých

a chorých ľudí je preto jednou z aktivít rozvoja obce. Súčasný technický stav vzdelávacích zariadení je v dôsledku nedostatočných investícií v predchádzajúcich rokoch v zlom stave. Preto je dôležité smerovať aktivity na rekonštrukciu existujúcich objektov základnej a materskej školy. Najmä z hľadiska cestovného ruchu je dôležitý rozvoj komerčných služieb v obci. Je potrebné podporovať výstavbu ubytovacích a stravovacích zariadení, čím by došlo k zvýšeniu atraktivity obce pre návštevníkov. Podmienkou pre organizovanie kvalitných športových a kultúrnych podujatí, je mať kultúrne a športové zariadenia na vysokej úrovni a práve to je aj jedna z aktivít regionálneho rozvoja obce.

Opatrenie 2.1 Rozvoj zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti

- Aktivity:
- Zabezpečenie poskytovania domácej ošetrovateľskej služby
 - Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre starých ľudí a dlhodobo chorých
 - Vybudovanie domova dôchodcov

Opatrenie 2.2 Podpora rozvoja komerčných služieb v obci

- Aktivity:
- Vybudovanie ubytovacích zariadení
 - Inštalácia bankomatu
 - Podpora rozvoja stravovacích služieb v obci

Opatrenie 2.3 Rekonštrukcia a výstavba školských zariadení

- Aktivity:
- Rekonštrukcia materskej školy
 - Rekonštrukcia budovy základnej školy
 - Rekonštrukcia telocvične
 - Zriadenie detského centra pre deti mladšie ako 3 roky

Opatrenie 2.4 Rozvoj športových v obci

- Aktivity:
- Rekonštrukcia futbalového ihriska
 - Výstavba cyklistického chodníka a chodníka pre korčuliarov
 - Vybudovanie oddychovo - rekreačnej zóny

Opatrenie 2.5 Rozvoj kultúrnych zariadení a aktivít v obci

- Aktivity:
- Rekonštrukcia kultúrneho domu
 - Obnova knižného fondu
 - Informatizácia knižnice

Priorita 3: Ochrana životného prostredia

Kvalitné životné prostredie predstavuje jednu z najdôležitejších zložiek kvality života v obci. Priorita je zameraná na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov obce, aby tak došlo k predchádzaniu ničenia prírody a krajiny.

Opatrenie 3.1 Zlepšenie ochrany prírody a krajiny

- Aktivity:
- Dôsledné uplatňovanie sankčných opatrení proti znečisťovateľom životného prostredia
 - Podpora environmentálnej výchovy na škole, osвета medzi obyvateľmi

- Vybudovanie systému značenia CHKO a území európskeho významu

Opatrenie 3.2 Zvýšenie kvality životného prostredia

- Aktivity:
- Údržba a čistenie koryta potoka Bošáčka
 - Ochrana pôdneho fondu, revitalizácia pôd
 - Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

9.3 Akčný plán rozvoja obce

9.3.1 Strategická oblasť ľudské zdroje

<i>Strategický cieľ Rozvoj ľudských zdrojov</i>					
Priorita	Opatrenie	Aktivity	Predpokladaný dátum realizácie	Spôsob financovania	Oprávnený žiadatelia
1 Zvýšenie zamestnanosti	1.1 Rozvoj aktívnej politiky trhu práce	Organizovanie kurzov v rámci celoživotného vzdelávania i pre zamestnaných občanov s nižším stupňom vzdelania	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Organizovanie školení a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Spolupráca samosprávy s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
		Podporenie využívania aktívnej činnosti, absolventskej praxe	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
		Podpora zamestnávania občanov s telesným postihnutím	výhľad	rozpočet obce, neziskové organizácie, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
	1.2 Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily	Podpora vzdelávania v oblasti jazykových a informačných technológií	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Podpora vzdelávania v oblasti cestovného ruchu a služieb	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Podpora vzdelávania v oblasti malého podnikania	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Podpora odborného vzdelávania pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca

		Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov obce	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
2 Podpora občianskych aktivít v obci	2.1 Podpora činnosti záujmových spolkov a občianskych združení	Podpora prezentácie záujmových spolkov a klubov	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, neziskové organizácie, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty, spolky a organizácie
		Podpora dobrovoľného združovania občanov	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, neziskové organizácie, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty, spolky a organizácie
		Podpora činnosti existujúcich spolkov a organizácií	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, neziskové organizácie, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty, spolky a organizácie
	2.2 Aktivizácia obyvateľov vo veciach verejných	Zvyšovanie informovanosti obyvateľov o rozvojových aktivitách obce	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Participácia občanov na rozvojových aktivitách obce	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Posilnenie vplyvu verejnosti na rozhodovaní verejnej správy	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
	2.3 Rozvoj vzdelávania	Zavedenie a využívanie komunikačných a informačných technológií vo vzdelávacom procese	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca, Základná a materská škola v Bošáci
		Podpora zavádzania alternatívnych metód do vyučovacieho procesu	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca, Základná a materská škola v Bošáci
		Podpora organizovania športových, záujmových a vedomostných súťaží	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, Základná a materská škola v Bošáci, organizácie a spolky
		Rozvoj a podpora mimoškolských aktivít – krúžky a klubová činnosť	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, Základná a materská škola v Bošáci, organizácie a spolky
		Sprístupnenie školských ihrísk a internetu deťom a	priebežne počas	rozpočet obce, súkromné	obec Bošáca,

		dospelým aj mimo vyučovania	programového obdobia	zdroje, iné grantové systémy	Základná a materská škola v Bošáci, organizácie a spolky
	2.4 Podpora a rozvoj voľnočasových aktivít v obci	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, spolky a organizácie
		Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, spolky a organizácie
		Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, spolky a organizácie
		Propagácia kultúry a tradícií na internete a prostredníctvom informačných bulletinov	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, spolky a organizácie
3 Zlepšenie podmienok na bývanie	3.1 Výstavba nových bytových domov	Výstavba sociálnych bytov	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Podpora výstavby individuálnych bytov	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Výstavba nájomných bytov pre starých ľudí	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, štrukturálne fondy, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Aktualizácia Územnoplánovacej dokumentácie pre predpokladané nové plochy na bývanie	podľa potreby	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Výstavba technickej infraštruktúry do novovybudovaných obytných častí	podľa potreby	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca

9.3.2 Strategická oblasť priemysel

<i>Strategický cieľ: Rozvoj priemyselných odvetví a malého a stredného podnikania</i>					
Priorita	Opatrenie	Aktivity	Predpokladaný dátum realizácie	Spôsob financovania	Oprávnený žiadatelia
1 Podpora malého a stredného podnikania	1.1. Podpora rozvoja nových podnikateľských subjektov	Spracovanie stratégie rozvoja podnikania a zlepšenie informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VÚC a štátu	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Zakladanie podnikov s majetkovou účasťou obce	výhľad	rozpočet obce,	obec Bošáca
		Podpora zavádzania nových technologických postupov do výroby	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Podpora tradičných remesiel	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Podpora živnostníkov	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje ,iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Podpora propagácie podnikateľov	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, ,iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Vytvorenie informačného systému o možnostiach podnikaniach v obci a blízkom okolí	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
	1.2 Príprava priestorov pre vstup nových podnikateľských subjektov	Rekonštrukcia a modernizácia existujúcich priestorov pre vstup nových podnikateľských subjektov	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje , iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Príprava pozemkov pre vstup nových podnikateľských subjektov	podľa potreby	rozpočet obce, súkromné zdroje , iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Vybudovanie potrebnej infraštruktúry pre vstup nových podnikov	podľa potreby	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca

2 Rozvoj tradičných a nových priemyselných odvetví v obci	2.1 Podpora existujúcich priemyselných odvetví	Podpora priemyselných odvetví, ktoré majú v regióne tradíciu (potravinársky priemysel)	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Zavádzanie nových technologických postupov do výroby	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Modernizácia technológií	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Podpora výrobcov, ktorý využívajú surovinové zdroje obce	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Podpora propagácie domácich výrobkov	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
	2.2 Podpora nových priemyselných odvetví	Vytvorenie podmienok pre vstup domácich a zahraničných investorov	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systém	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Poskytnutie prázdnych obecných objektov potencionálnym investorom	podľa potreby	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systém	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Vybudovanie priemyselnej zóny	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systém	obec Bošáca, podnikateľské subjekty

9.3.3 Strategická oblasť poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

<i>Strategický cieľ: Rozvoj poľnohospodárstva, vidieka a cestovného ruchu</i>					
Priorita	Opatrenie	Aktivity	Predpokladaný dátum realizácie	Spôsob financovania	Oprávnený žiadatelia
1 Rozvoj poľnohospodárstva	1.1 Rekonštrukcia areálu poľnohospodárskeho družstva	Rekonštrukcia budov a hál v areály poľnohospodárskeho družstva	výhľad	rozpočet Poľnohospodárskeho družstva, iné grantové systémy	Poľnohospodárske družstvo Bošáca
		Modernizácia strojného parku	výhľad	rozpočet Poľnohospodárskeho družstva, iné grantové systémy	Poľnohospodárske družstvo Bošáca
	1.2 Zavádzanie nových technologických metód do poľnohospodárskej produkcie	Zavádzanie nových metód pestovania plodín	výhľad	rozpočet Poľnohospodárskeho družstva, iné grantové systémy	Poľnohospodárske družstvo Bošáca
		Podpora ekologického spôsobu pestovania plodín	výhľad	rozpočet Poľnohospodárskeho družstva, iné grantové systémy	Poľnohospodárske družstvo Bošáca
		Podpora modernizácie a rekonštrukcie ustajňovacích priestorov pre chov hospodárskych zvierat	výhľad	rozpočet Poľnohospodárskeho družstva, iné grantové systémy	Poľnohospodárske družstvo Bošáca
	2.1 Využitie prírodného potenciálu na rozvoj aktivít v oblasti cestovného ruchu	Budovanie a údržba turistických a cykloturistických chodníkov a trás	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Vybudovanie lyžiarskeho vleku	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty

2 Rozvoj cestovného ruchu a vidieka v obci		Vybudovanie náučných chodníkov s možnosťou spoznávania chránených druhov fauny a flóry	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Propagácia a rozvoj adrenalínových druhov športu (paraglaiding, skijering, snowkiting)	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
	2.2 Ochrana kultúrneho dedičstva	Oprava, údržba a rekonštrukcia sakrálnych stavieb v obci	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy, cirkevné zdroje	obec Bošáca, farnosť Bošáca
		Obnova židovského cintorínu	podľa potreby	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy, neziskové organizácie, cirkevné zdroje	obec Bošáca, Ústredný zväz židovských náboženských obcí na Slovensku
		Rekonštrukcia múzea	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Vybudovanie múzea pálenice	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, Bošácka pálenica s.r.o
		Využitie ľudových remesiel a miestnych tradícií na rozvoj cestovného ruchu	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Prezentácia liehovaru spojená s exkurziou s možnosťou ochutnávky	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, Bošácka pálenica s.r.o
	2.3 Rozvoj agroturistiky	Podpora podnikania v oblasti agroturistiky	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Podpora budovania ekologických fariem	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Rekonštrukcia vidieckych domov so zachovaním vidieckej architektúry a s možnosťou ubytovania	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty

		Vznik agroturistických zariadení	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
3 Rozvoj spolupráce a zvýšenie atraktivity obce	3.1 Zlepšenie propagácie obce	Vydanie knižnej publikácie o obci	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Osadenie informačných tabúl v obci	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Skvalitnenie internetovej stránky obce	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Príprava propagačných materiálov	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy, neziskové organizácie	obec Bošáca
		Podpora vydávania miestneho časopisu	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy, neziskové organizácie	obec Bošáca
	3.2 Rozvoj regionálnej spolupráce	Podpora programov regionálnej spolupráce	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, rozpočet mikroregiónu Bošáčka, súkromné zdroje, iné grantové systémy, štrukturálne fondy EÚ	obec Bošáca, mikroregión Bošáčka
		Spolupráca s obcami, mestami a mikroregiónmi	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, rozpočet mikroregiónu Bošáčka, súkromné zdroje, iné grantové systémy, štrukturálne fondy EÚ	obec Bošáca, mikroregión Bošáčka

9.3.4 Strategická oblasť infraštruktúra a životné prostredie

<i>Strategický cieľ: Rozvoj infraštruktúry a ochrana životného prostredia</i>					
Priorita	Opatrenie	Aktivity	Predpokladaný dátum realizácie	Spôsob financovania	Oprávnený žiadatelia
1 Rozvoj technickej infraštruktúry	1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	podľa potreby	rozpočet obce, iné grantové systémy, štrukturálne fondy EÚ	obec Bošáca,
		Rekonštrukcia existujúcich chodníkov a výstavba nových	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca,
		Rekonštrukcia parkovacích miest pri kostole a dome smútku	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Úprava autobusových zastávok v obci	výhľad	rozpočet obce, rozpočet SAD Trenčín a.s iné grantové systémy	obec Bošáca, SAD Trenčín a.s
	1.2 Rozvoj energetickej infraštruktúry	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca,
	1.3 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry	Vybudovanie kanalizácie	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Vybudovanie čističky odpadových vôd	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Vytvorenie zberného dvora	2011-2014	rozpočet obce, štrukturálne fondy EÚ	obec Bošáca
		Likvidácia čiernych skládok v obci	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Zvýšenie informovanosti obyvateľov o potrebe separácie odpadu	priebežne počas programového obdobia	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca

2 Rozvoj sociálnej infraštruktúry	1.4 Rozvoj informačnej infraštruktúry	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	podľa potreby	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Zavedenie verejného internetu v obci	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
	2.1 Rozvoj zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti	Zabezpečenie poskytovania domácej ošetrovateľskej služby	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, neziskové organizácie, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre starých ľudí a dlhodobo chorých	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, neziskové organizácie, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Vybudovanie domova dôchodcov	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca
	2.2 Podpora rozvoja komerčných služieb v obci	Vybudovanie ubytovacích zariadení	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy, súkromné zdroje	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Inštalácia bankomatu	výhľad	rozpočet obce, rozpočty bánk	obec Bošáca, bankové subjekty
		Podpora rozvoja stravovacích služieb v obci	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy, súkromné zdroje	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
	2.3 Rekonštrukcia a výstavba školských zariadení	Rekonštrukcia materskej školy	2011-2012	rozpočet obce, štrukturálne fondy EÚ	obec Bošáca
		Rekonštrukcia budovy základnej školy	2011-2012	rozpočet obce, štrukturálne fondy EÚ	obec Bošáca
		Rekonštrukcia telocvične	výhľad	rozpočet obce, iné grantové systémy	obec Bošáca, Základná a materská škola v Bošáci,
		Zriadenie detského centra pre deti mladšie ako 3 roky	rok 2011	rozpočet obce, súkromné zdroje	obec Bošáca
	2.4 Rozvoj športových v obci	Rekonštrukcia futbalového ihriska	výhľad	rozpočet obce, súkromné zdroje, iné grantové	obec Bošáca , podnikateľské

		Výstavba cyklistického chodníka a chodníka pre korčuliarov	výhľad	rozhľad obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Vybudovanie oddychovo - rekreačnej zóny	výhľad	rozhľad obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, podnikateľské subjekty
		Rekonštrukcia kultúrneho domu	výhľad	obec Bošáca	obec Bošáca
	2.5 Rozvoj kultúrnych zariadení v obci	Obnova knižného fondu	rok 2011	rozhľad obce, , iné grantové systémy	obec Bošáca
		Informatizácia knižnice a	výhľad	rozhľad obce, , iné grantové systémy	obec Bošáca
3 Ochrana životného prostredia	3.1 Zlepšenie ochrany prírody a krajiny	Dôsledné uplatňovanie sankčných opatrení proti znečisťovateľom životného prostredia	priebežne počas programového obdobia	rozhľad obce,	obec Bošáca
		Podpora environmentálnej výchovy na škole, osвета medzi obyvateľmi	výhľad	rozhľad obce, iné grantové systémy	obec Bošáca, Základná a materská škola v Bošáci
		Vybudovanie systému značenia CHKO a území európskeho významu	výhľad	rozhľad obce, súkromné zdroje, iné grantové systémy	obec Bošáca, CHKO Biele Karpaty
	3.2 Zvýšenie kvality životného prostredia	Údržba a čistenie koryta potoka Bošáčka	podľa potreby	rozhľad obce, , iné grantové systémy	obec Bošáca, Správa povodia Váhu
		Ochrana pôdneho fondu, revitalizácia pôd	výhľad	rozhľad obce, iné grantové systémy	obec Bošáca
		Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie	výhľad	rozhľad obce, iné grantové systémy	obec Bošáca

10 Aktualizácia a plnenie programu

Dôležitou súčasťou pri plánovaní hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je zabezpečiť jeho plnenie. Regionálny rozvoj môže byť oveľa dynamickejší ak sú doňho aktívne zapojené všetky záujmové skupiny obce nielen samospráva. Dôležitým faktorom je sledovať či faktory a tendencie na ktorých je program založený, zodpovedá skutočnému vývoju.

Aktualizáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bošáca na roky 2011 – 2013 s výhľadom do roku 2018 je možné vykonávať ak:

- sa zmení legislatívne zabezpečenie regionálneho rozvoja
- sa zmení programové zabezpečenie regionálneho rozvoja
- sa zmení systém financovania jednotlivých priorít, opatrení a aktivít

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bošáca na roky 2011- 2013 s výhľadom do roku 2018 je možné doplniť o priority, opatrenia a aktivity, na základe identifikovania vývojových tendencií obce.

Úpravy a zmeny Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bošáca na roky 2011 – 2013 s výhľadom do roku 2018 sú v kompetencii poslancov OZ. Navrhnuté zmeny a úpravy vstúpia do platnosti po schválení väčšinou poslancov Obecného zastupiteľstva.

11 Zoznam použitej literatúry

- BAČO, P. a i. 2004.** *Reinterpretácia lichového prieskumu na území Slovenska*. Čiastková záverečná správa Bratislava: ŠGÚDŠ, 2004. 398s. (geofond)
- BALKOVÁ, M. VERNAREC, J. 2007.** *Využitie potenciálu krajiny pre tvorbu agroturistických centier*. http://www.obnovavidieka.sk/table_01/prispevky_upravene/balkova.pdf (2011-03-19)
- BAŠOVKÝ, O. LAUKO, V. 1990.** *Úvod do regionálnej geografie*. 1. vyd. Bratislava: SPN, 1990. 118 s.
- BIELEK, P. ŠURINA, B. 2000.** *Malý atlas pôd Slovenska*. 1. vyd. Bratislava : Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy, 2000
- BOOROVÁ, D. a i. 2008.** *Charakteristika litotypu*. Bratislava: ŠGÚDS, 2008.
- BOŠÁČKA PÁLENICA s.r.o. 2006.** <http://bosackapalenica.sk/?id=1> (2011-03-13)
- BOŠÁČKA. 2011.** <http://sk.wikipedia.org/wiki/Bo%C5%A1%C3%A1%C4%8Dka> (2011-01-20)
- BOŠÁČANKA. 2004.** <http://bosacanka.szm.com/historia.html> (2011-03-16)
- BUCHLER, R. J. 2009.** *Encyklopédia židovských náboženských obcí na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava: SNM – Múzeum židovskej kultúry, 2009. 255 s. ISBN 978-80-8060-220-8
- ČINČURA, J. 1983.** *Encyklopédia Zeme*. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1983. 720 s
- HRADNÁ CESTA. 2011** *Čo je to Hradná cesta. 2011.* <http://www.hradnacesta.sk/main.php?strankaID=1> (2011-03-14)
- DEMEK, J. 1987.** *Úvod do štúdia teoretickej geografie*. 1. vyd. Bratislava: SNP, 1987. 242 s.
- DUBCOVÁ, A. CHRASTINA, P. KRAMÁREKOVÁ, H. 2003.** *Vademecum literárnej a vedeckej činnosti geografa*. 3. vyd. Nitra: UKF v Nitre, 2003. 38s. ISBN 80 - 8050 - 273 - 0
- FARNOST BOŠÁCA. 2011.** *Farský kostol v Bošáci*. 2011. http://www.bosaca.fara.sk/?page_id=46 (2011-03-13)
- FERIANC, O. KORBEI, L. 1972.** Živočíšstvo. In: Lukniš, M. a i.: *Slovensko 2, Príroda*. Bratislava : Obzor, Bratislava, s. 19-123
- FUSÁN, O. 1972.** Geológia. In: Lukniš, M. a i.: *Slovensko 2, Príroda*. Bratislava : Obzor, Bratislava, s. 19-123
- GEOGRAFIA PRIEMYSLU. 2011.** http://www.lukas.hirko.sk/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=97&Itemid=175 (2011+03-19)
- GRENČÍKOVÁ, A. 2004.** *Spríevodná správa k inžiniersko geologickej mape M 1:10 000 Nové Mesto nad Váhom*. Spríevodná správa Bratislava: ŠGÚDS, 2004. 219 s. (geofond)
- HAZUCHA, Ľ. 2004.** *Mapa významných geofaktorov životného prostredia*. Diplomová práca. Bratislava: PriF UK Katedra inžinierskej geológie, 2004. 75 s. (geofond)
- HENSEL, K. KRNO, I. 2002.** Zoogeografické členenie - limnický biocyklus. Mierka 1 : 2 000 000. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. Banská Bystrica: Agentúra životného prostredia, 2002. ISBN 80-88833-27-2
- HORVÁTH, V. 2007.** *PD Bošáca- monitoring podzemných vôd*. Záverečná správa Bratislava: ŠGÚDS, 2007. 22s. (geofond)
- HULÍNEK, D. 2003.** Bošácka dolina In: *Historická revue*, Bratislava: FORNAX, 2003. s. 10 – 12

- HOLÚBEK, I. SERENCÉŠ, R. 2005.** *Vybrané kapitoly zo základov ekonómie*. 1. vyd. Nitra: UKF, 2004. 124 s. ISBN 80-8050-921-2
- CHRÁNENÁ KRAJINNÁ OBLASŤ BIELE KARPATY. 2007.** *Chránená krajinná oblasť*, 2007. <http://www.bielekarpaty.sk/drochrana.html> (2011-02-20)
- CHRÁNENÁ KRAJINNÁ OBLASŤ BIELE KARPATY. 2007.** *Prírodné pomery*, 2007. <http://www.bielekarpaty.sk/opisBK.html> (2011-02-18)
- KLAMÁR, R. 2006.** *Plánovanie rozvoja regiónov na lokálnej úrovni v nových podmienkach demokracie: (na príklade vidieckeho mikroregiónu)* In: Transformácia politicko-priestorových systémov a systémov demokracie. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, 2006. ISBN 80-8068-500-2. 108-132
- KUČA, P. a i. 1992.** *Bíle Biele Karpaty*. 1.vyd. Bratislava: Ekológia, 1992. 380s. ISBN 80-85559-09-9
- KUMIPEK s.r.o 2011.** <http://www.kumipek.sk/index.html> (2011-03-13)
- LAPIN, M. 2002.** Klimatické oblasti. Mierka 1 : 1 000 000. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. Banská Bystrica: Agentúra životného prostredia, 2002. ISBN 80-88833-27-2
- LUKNIŠ, M. a i. 1972.** *Slovensko – Príroda*. 1.vyd. Bratislava: OBZOR, 1972. 990s.
- MAZÚR, LUKNIŠ 1986.** Geomorfologické členenie SSR A ČSSR, M 1:500 000
- MAPA KRAJOV SR – TRENČIANSKY KRAJ. 1997.** M 1:200 000, Bratislava: SGÚGK,1997
- MARETTA, M. 2011.** *Pôdne druhy v malom regióne*, <http://www.regionalnageografia.sk/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm> (2011-02-12)
- MIČIAN, Ľ. 1972.** Pôdy, In: Lukniš, M. a i.: *Slovensko 2, Príroda*. Bratislava : Obzor, Bratislava, s. 19-123
- MICHAL, P. 1995.** *Základy litogeografie*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bella, 1995
- MICHALKO, 1986.** *Geobotanická mapa ČSSR*, M 1: 200 000
- MLÁDEK a i. 2006** *Demografická analýza Slovenska*. 1.vyd. Bratislava: Univerzita Komenského, 2006. 222s. ISBN 80-223-2191-5
- NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 110/2008. 2008.** http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/specifikacie_op_oz/bosacka_slivovica.pdf (2011- 03- 16)
- NÁRODNÝ EMISNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM (2011).** *Emisie zo stacionárnych zdrojov*. 2011. http://www.air.sk/neiscu/main_gui.php?area_id=304 (2011-03-18)
- NÁRODNÝ STRATEGICKÝ REFERENČNÝ RÁMEC 2007 – 2013. 2007.** <http://www.nsrr.sk/narodny-strategicky-referencny-ramec-2007-2013/> (2011-03-11)
- OBEČNÝ ÚRAD BOŠÁCA. 2011.** *Interné údaje*, 2011
- OBCHODNÝ REGISTER SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2011.** <http://www.orsr.sk/vypis.asp?ID=6775&SID=6&P=0> <http://www.orsr.sk/vypis.asp?ID=8769&SID=6&P=0> (2011-03-13)
- OCHODNICKÝ, D. DZURÁK, P. 1994.** *Bošácka dolina*. Nitra: Agroinštitút, 1994. 246 s. ISBN 80-96154-0-2
- ONDRÁŠIK, M. a i. 2005.** *Súbor regionálnych máp geologických faktorov životného prostredia regiónu Myjavská pahorkatina a Biele Karpaty*. Záverečná správa Bratislava: ŠGÚDŠ, 2005. 82s. (geofond)

- OREMUSOVÁ, D. 2011.** *Regionálny rozvoj*, <http://www.kgrr.fpv.ukf.sk/GSR/pdf/7rozvoj.pdf> (2011-03-10)
- POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BOŠÁCA, 2011.** *Interné údaje*, 2011
- PLESNÍK, P. 2002.** Fytogeografické členenie. Mierka 1 : 1 000 000. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. Banská Bystrica: Agentúra životného prostredia, 2002. ISBN 80-88833-27-2
- PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA. 2011.** <http://www.tsk.sk/sk/regionalny-rozvoj-a-cest-ruch/phsr-tsk.html> (2011-03-11)
- PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA TRENČIANSKEHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA. 2003.** http://www.tsk.sk/buxus/docs//content/PHSR_TSK.pdf (2011-03-11)
- PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BOŠÁCA. 2005.** http://www.bosaca.eu/index.php/uradne-dokumenty/cat_view/53-obecne-dokumenty/84-veobecne-dokumenty-obce (2011-04-10)
- RAJČÁKOVÁ, E. 2005.** *Regionálny rozvoj a regionálna politika*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského, 2005. 119 s. ISBN 80-223-2038-2
- REGIONÁLNY ROZVOJ A JEHO PLÁNOVANIE. 2011.** http://naturescience.fhvp.unipo.sk/geografia/trendy/regionalny_rozvoj.htm (2011-03-20)
- ROZVOJOVÝ PLÁN NUTS II ZÁPADNÉ SLOVENSKO 2007 – 2013. 2007.** http://www.tsk.sk/buxus/docs//regional/RP_NUTS_II-ZS_2007-2013.pdf (2011-03-11)
- SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA. 2011.** *Prameň Bošáca*. 2011. <http://www.sazp.sk/slovak/struktura/ceev/DPZ/pramene/nm/te-7.htm> (2011-01-28)
- SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA. 2011.** *Pojmy a kľúčové slová*, 2003 <http://www.sazp.sk/slovak/aprojekty/skr/Pojmy.html> (2011-02-16)
- SLOVENSKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV SR. 2011.** *Interné údaje*, 2011
- SLOVENSKÝ PLYNÁRENSKÝ PRIEMYSEL. 2011.** *Interné údaje*, 2011
- SPRÁVA CIEST TRENČIANSKEHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA, STREDISKO ÚDRŽBY TRENČÍN. 2011.** *Interné údaje*, 2011
- ŠIMEKOVÁ, J. MARTINČEKOVÁ T. 2006.** *Atlas máp stability svahov SR v M 1: 50 000*. Záverečná správa Bratislava: ŠGÚDS, 2006. 164 s. (geofond)
- ŠIMO, E. ZAŤKO, M. 2002.** *Typy režimu odtoku*, Mierka 1 : 1 000 000. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. Banská Bystrica: Agentúra životného prostredia, 2002. ISBN 80-88833-27-2
- SPIŠIAK, P. 2000.** *Základy geografie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva*. 1.vyd. Bratislava: Polygrafické stredisko UK, 2000. 148 s. ISBN 80-223-1390-4
- ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SR. 2011.** *Čo je NATURA 2000*, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=3&lang=sk> (2011-03-10)
- ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SR. 2005.** *Holubyho kopanice*, Banská Bystrica: 2005. http://www.sopsr.sk/natura/doc/inf_brozury/Holubyho_kopanice.pdf (2011-03-10)
- ŠTÁTNY GEOLOGICKÝ ÚSTAV DIONÝZA ŠTÚRA. 2011.** *Digitálna geologická mapa*, Mierka 1: 50 000. <http://mapserver.geology.sk:8080/gm50/> (2011- 01-15)
- ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2011.** *Interné údaje*, 2011
- ŠTRUKTURÁLNE FONDY 2007 – 2013. 2011.** <http://www.asfeu.sk/agentura/strukturalne-fondy/strukturalne-fondy-2007-2013/> (2011-03-10)

- TRIZNA, 2004.** *Klimageografia a Hydrogeografia*. 1.vyd. Bratislava:Geografika, 2004. 152s.
- ÚZEMNÝ PLÁN OBCE BOŠÁCA. 2011.** http://www.bosaca.eu/index.php/uradne-dokumenty/cat_view/53-obecne-dokumenty/84-veobecne-dokumenty-obce. (2011-02-10)
- URBANČÍKOVÁ, N. 2007.** *Úloha ľudského a sociálneho kapitálu v regionálnom rozvoji* <http://www.cers.tuke.sk/cers2007/PDF/Urbancikova.pdf> (2011-03-19)
- VALACHOVIČ a i. 2002.** *Biotopy Slovenska zaradené do Smernice o biotopoch č. 92/43/EHS*. Interpretáčny manuál. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie a Botanický ústav SAV, Bratislava, 145 s.
- VASS, D. a i. 1988.** *Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR*, Mierka: 1 : 500 000. Bratislava : SGÚ-GÚDŠ, 1988.
- VICENÍKOVÁ, A. POLÁK, P. 2003.** *Európsky významné biotopy na Slovensku*. 1 .vyd. Banská Bystrica: Polygrafia Gutenberg, 2003. 151 s. ISBN 80-89035-24-8
- VYSKUMNÝ ÚSTAV PÔDOZNALECTVA A OCHRANY PÔD. 2011.** http://www.podnemapy.sk/portal/verejnost/erozia/vod/mapy_detail.aspx?mapa=NM.jpg&okres=Nov%C3%A9Mesto%20nad%20V%C3%A1hom (2011-03-18)
- ZÁKLADÁ ŠKOLA BOŠÁCA. 2011.** *O škole. 2011* <http://zsbosaca.webnode.sk/o-skole/> (2011-03-05)
- ZÁKLADNÁ MAPA SR. 2000.** M 1:50 000, Bratislava: ÚGKK, 2000
- ZÁKON č. 543/2002 O OCHRANE PRÍRODY A KRAJINY. 2002.** www.zms.sk/pravo/priro/zakon543-2002.doc (2011-02-18)
- ZÁKON č. 539/2008 O PODPORE REGIONÁLNEHO ROZVOJA. 2008.** <http://www.build.gov.sk/mvrrsr/index.php?id=14&cat=143&legs=3618> (2011-03-10)
- ZÁKON č. 17/1992 O ŽIVOTNOM PROSTREDÍ. 1991.** <http://www.zbierka.sk/Default.aspx?sid=15&PredpisID=11602&FileName=92z017&Rocnik=1992&AspxAutoDetectCookieSupport=1> (2011-03-18)
- ŽITŇAN, M. 1990.** *Hydrogeologické prieskumné práce za účelom určenia vhodnej lokality na zabezpečenie zdroja pitnej podzemnej vody*. Čiastková správa Bratislava: AQUA-GEO, 1990 (geofond)
- ŽIVNOSTENSKÝ REGISTER SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2011.** http://www.zrsr.sk/zr_browse.aspx (2011-03-15)
- ŽUDEL, J. 1984.** *Stolice na Slovensku*. 1. vyd.: Bratislava: Obzor, 1984. 202 s.

12 Zoznam príloh

Mapa č.1: Širšie územné vzťahy obce Bošáca

Mapa č.2: Vymedzenie územia obce Bošáca

Mapa č.3: Geologická stavba obce Bošáca

Mapa č.4: Geomorfologické členenie obce Bošáca

Mapa č.5: Pôdne typy obce Bošáca

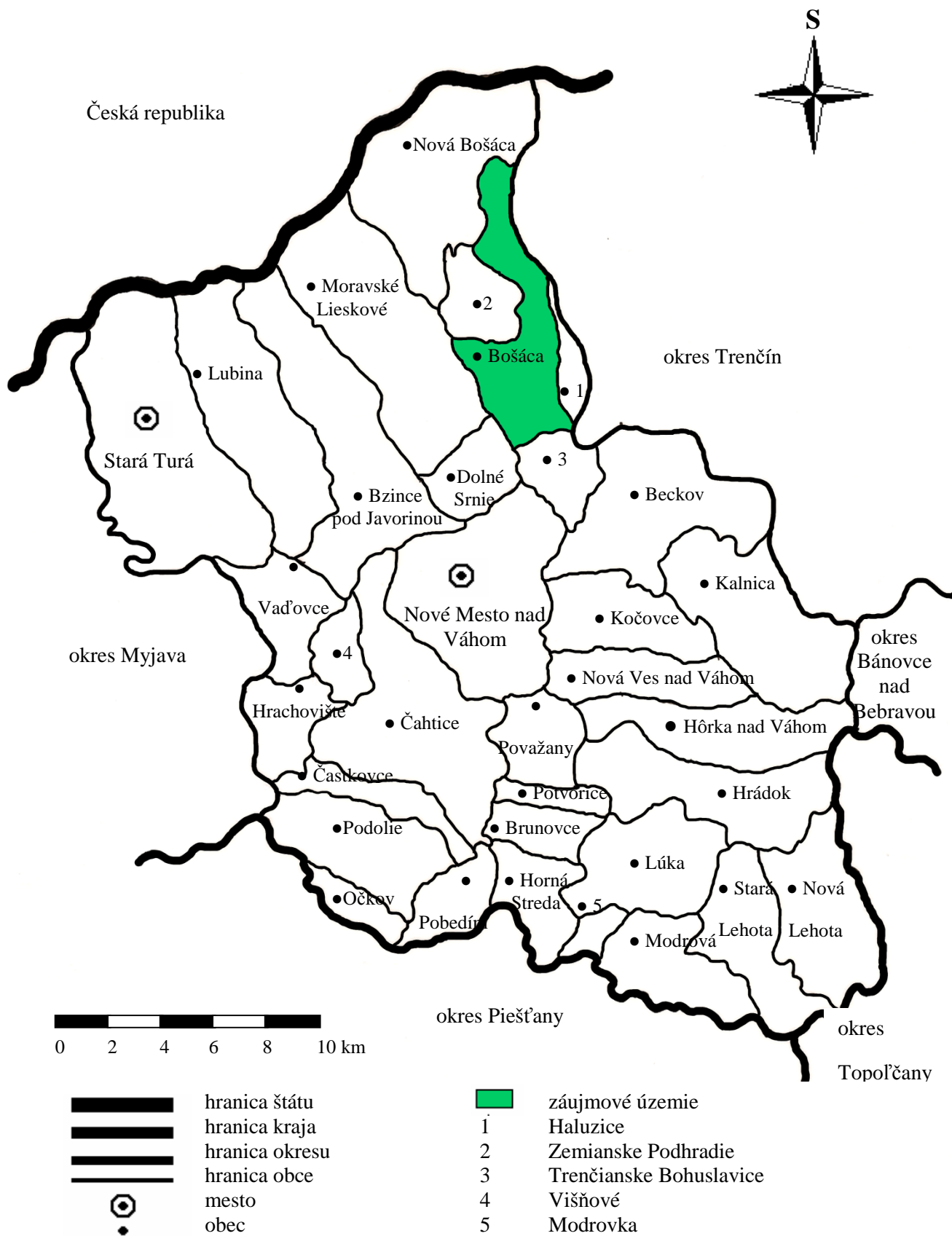
Mapa č.6: Pôdne druhy obce Bošáca

Mapa č.7: Prirodzená rekonštruovaná vegetácia obce Bošáca

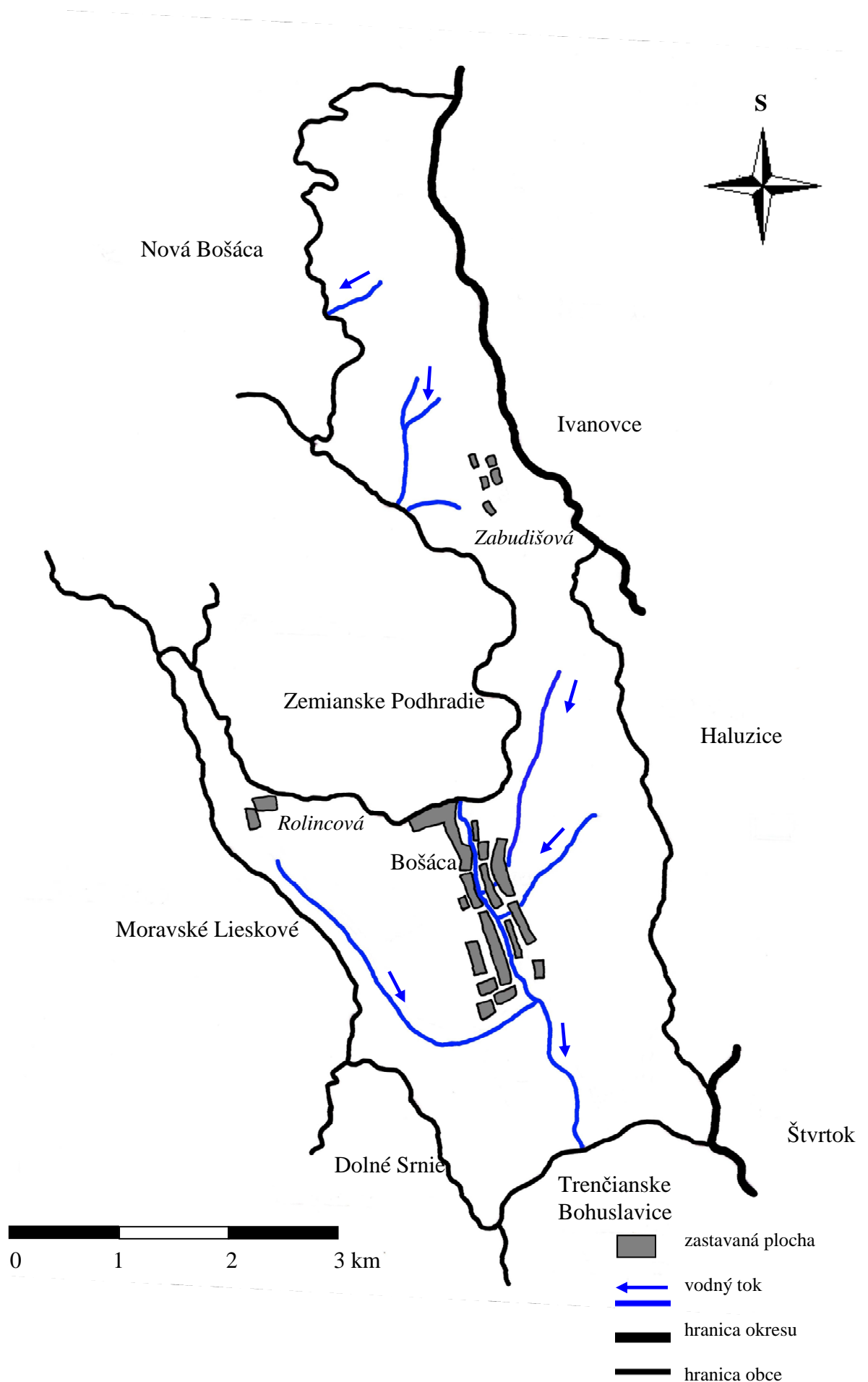
Mapa č.8: Chránené územia v obci Bošáca

Príloha č.1: Dotazník

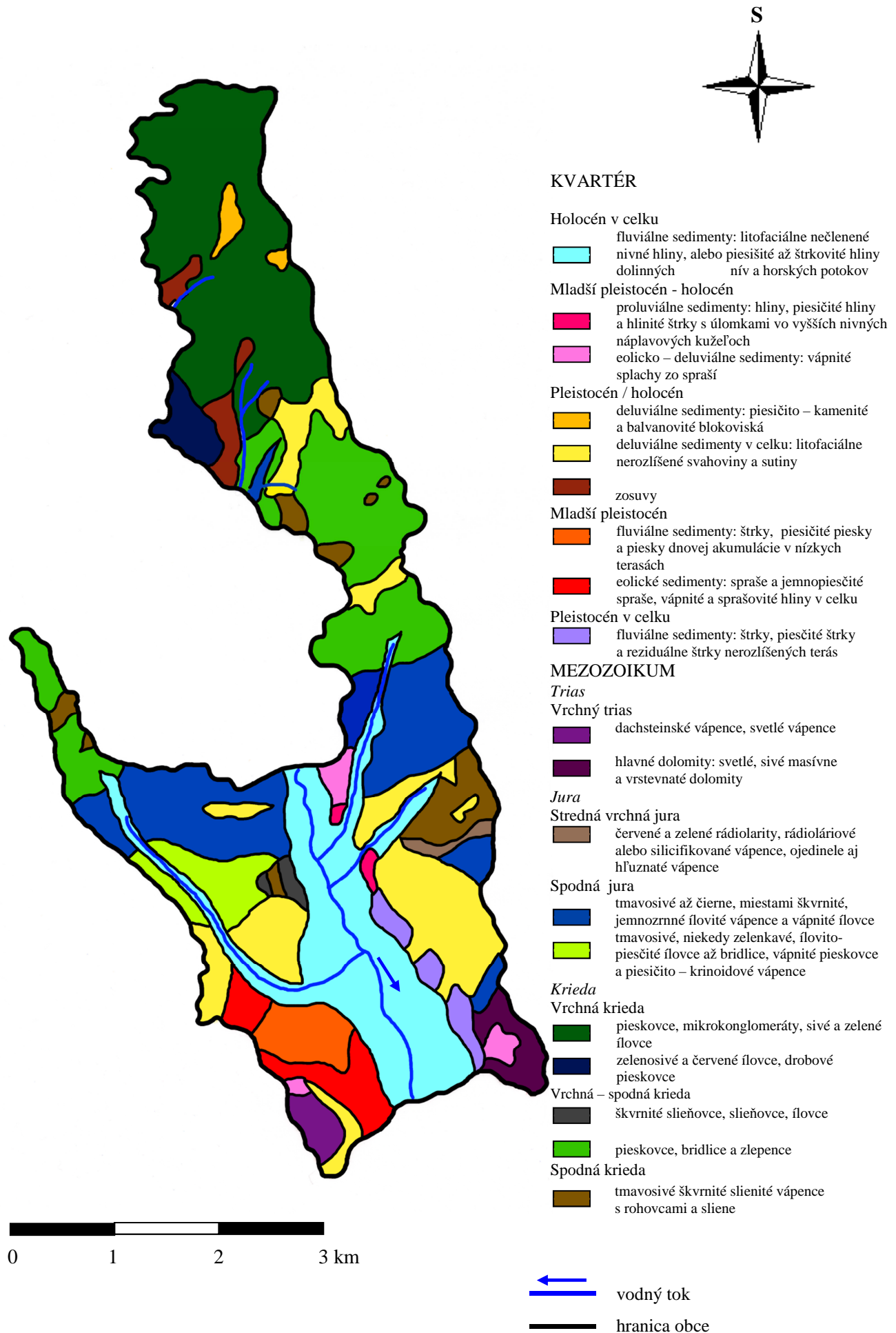
Širšie územné vzťahy obce Bošáca

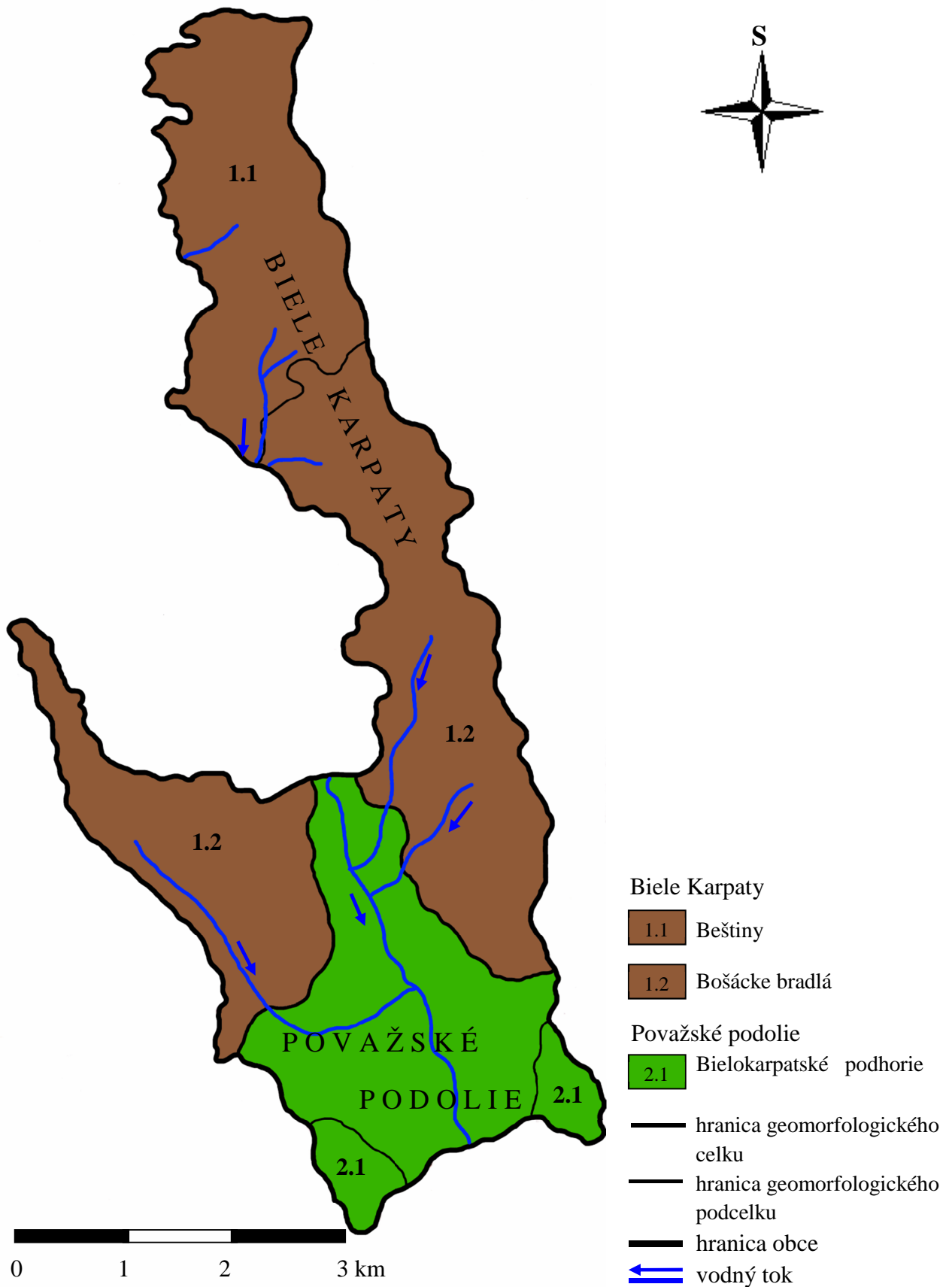
Vymedzenie územia obce Bošáca

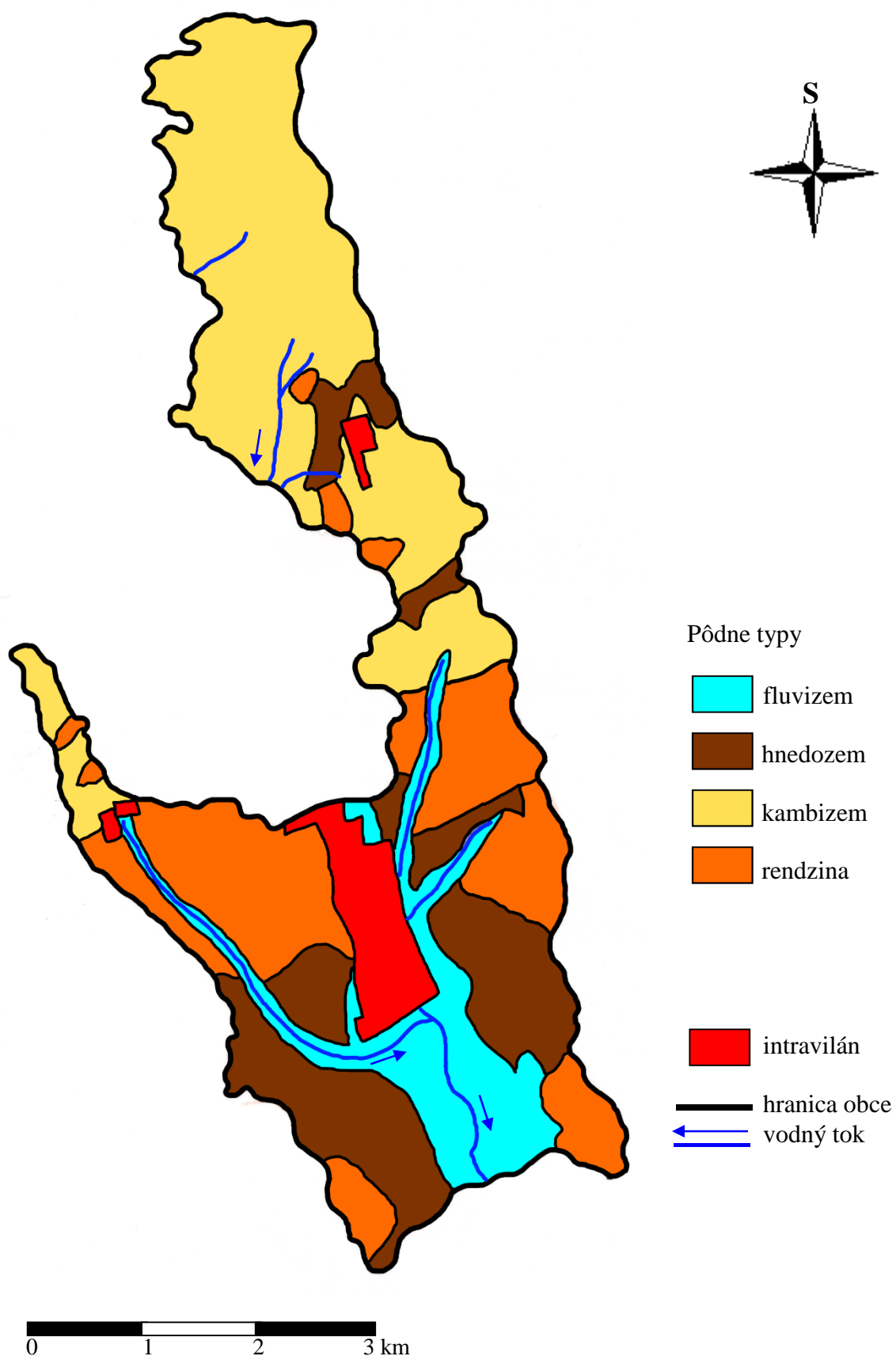
Geologická stavba obce Bošáca

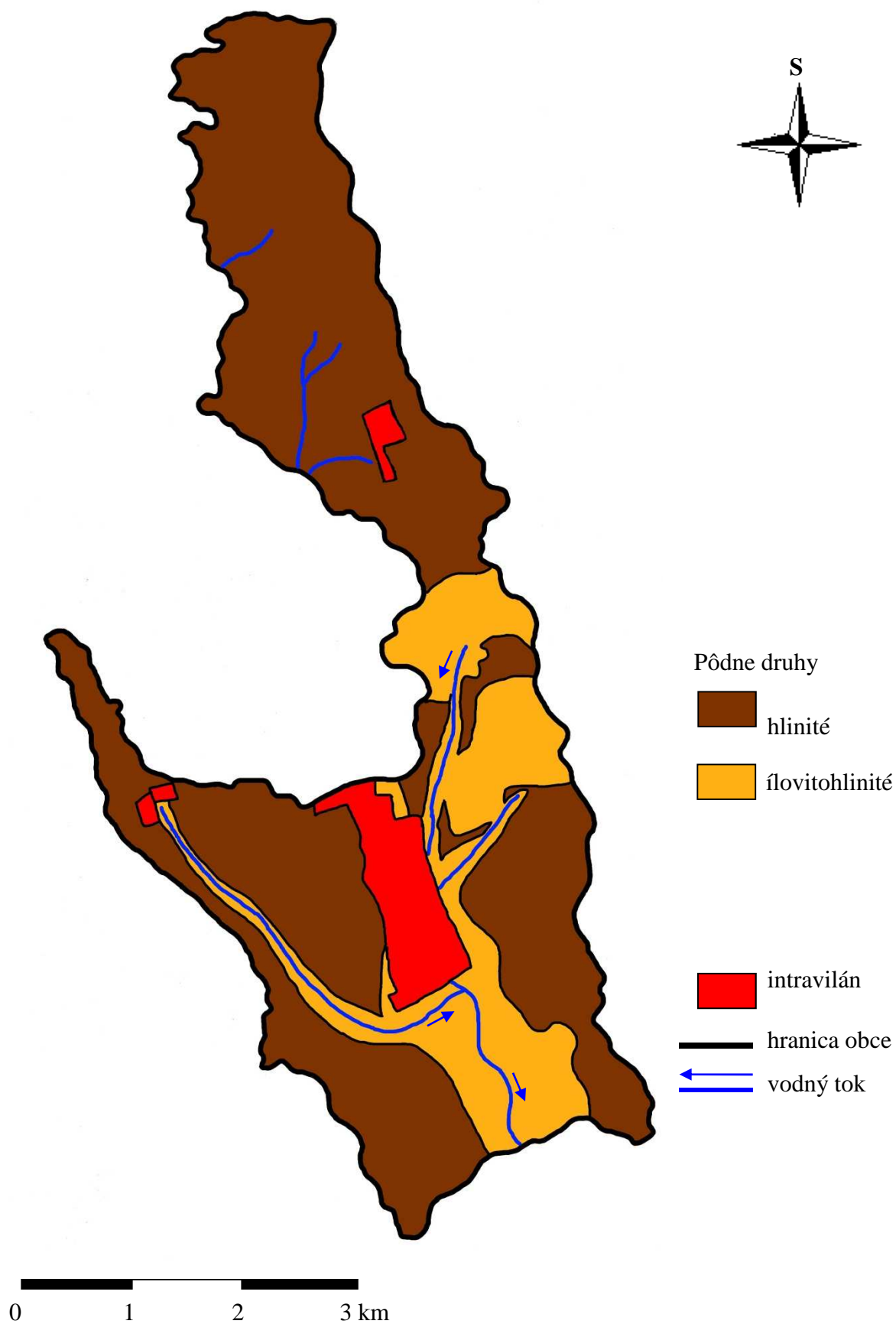
Geomorfologické členenie obce Bošáca

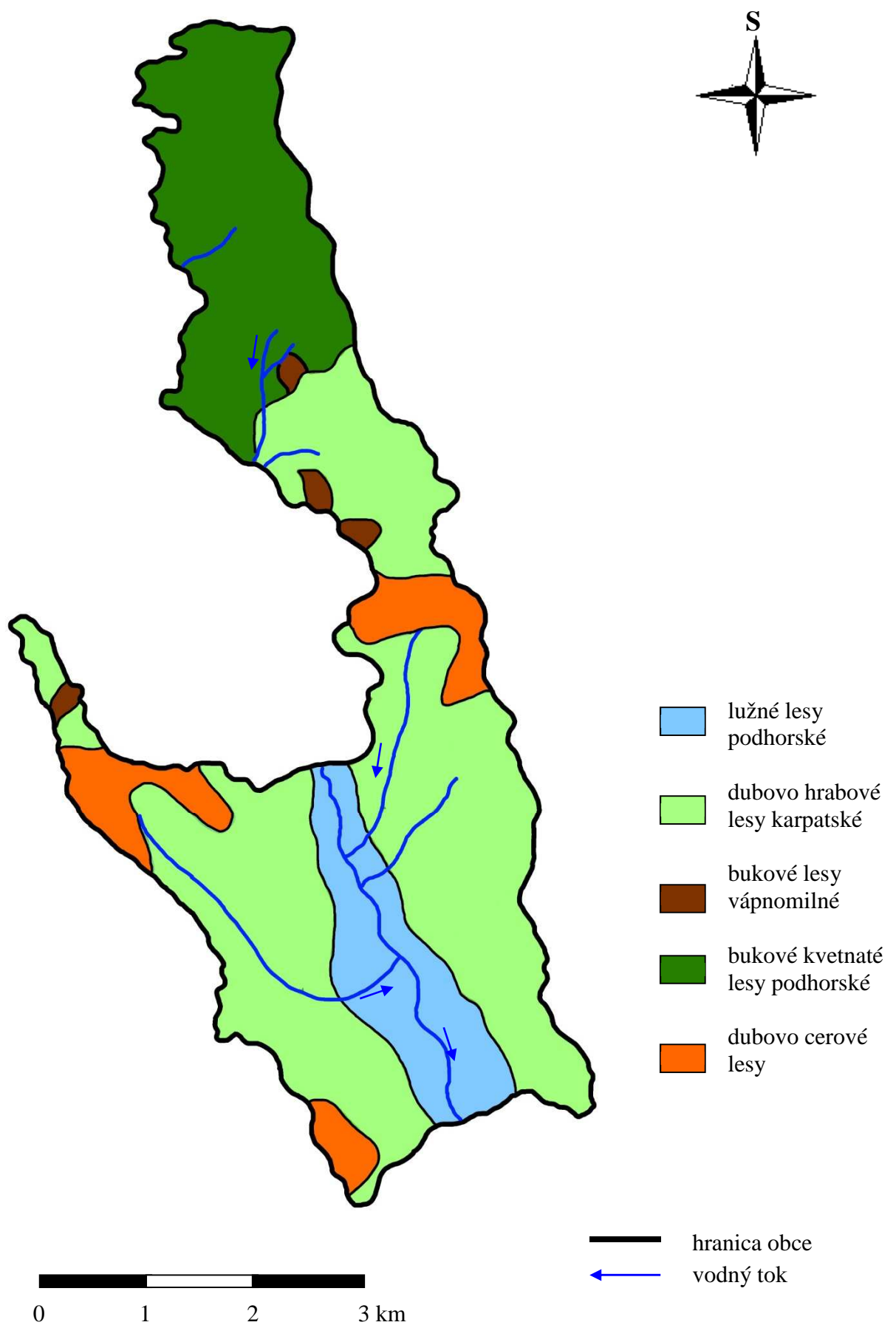
Pôdne typy obce Bošáca

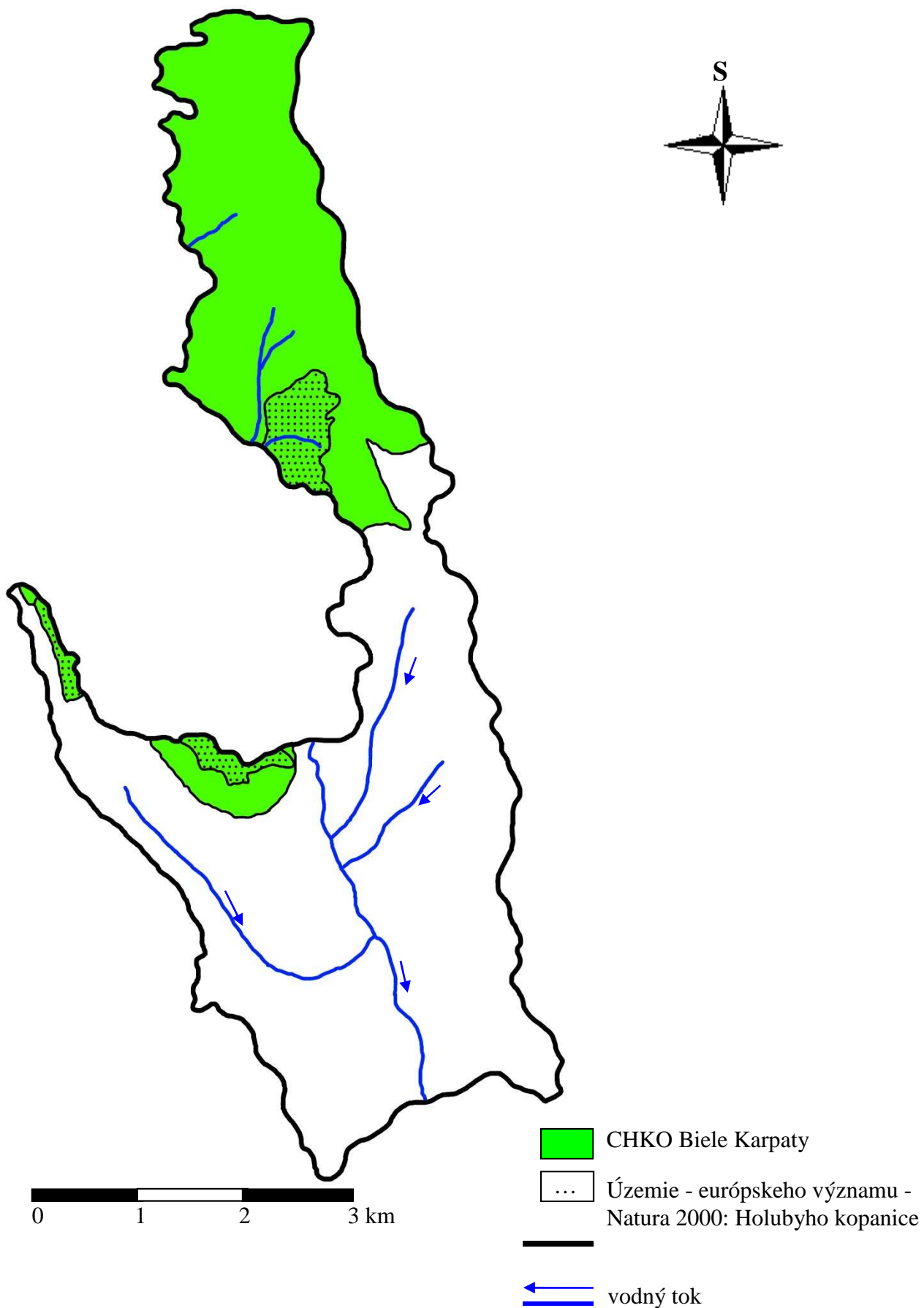
Pôdne druhy obce Bošáca

Prirodzená rekonštruovaná vegetácia obce Bošáca

Chránené územia v obci Bošáca

DOTAZNÍK

1. Pohlavie (zakrúžkujte vhodnú odpoveď):

- a) muž b) žena

2. Vek:

- a) do 20 rokov b) 21- 29 c) 30-39 d) 40-49 e) 50-59 f) 60 a viac

3. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:

- a) základné b) SŠ bez maturity d) SŠ s maturitou e) vysokoškolské

4. Ekonomická aktivita:

- a) študent b) dôchodca c) nezamestnaný
d) zamestnaný vo verejnom sektore e) zamestnaný v súkromnom sektore f) podnikateľ

5. Zaujímate sa o dianie a život v obci?

- a) áno b) občas c) nie

6. Odkiaľ získavate informácie o dianí v obci? (môžete zakrúžkovať viac odpovedí)

- a) na obecnom úrade b) z obecného rozhlasu c) z úradnej tabule obce
d) z obecných novín e) z internetu f) od známych a susedov

7. V čom vidíte hlavné výhody bývania v obci Bošáca?

.....

.....

.....

8. Označte tri najväčšie problémy obce:

- a) nedostatočná technická vybavenosť (kanalizácia, vodovod, plynovod...)
b) slabé dopravné spojenie
c) nízka úroveň školstva a mimoškolských aktivít pre deti
d) nedostačujúca úroveň poskytovanej zdravotnej starostlivosti
e) nedostatok kultúrneho a športového vyžitia
f) nedostatok pracovných príležitostí
g) nízka úroveň služieb a obchodu
h) slabá podpora bývania
i) kriminalita a vandalizmus
j)

iné:.....

9. Označte krížikom úroveň Vašej spokojnosti s poskytovaním služieb v obci:

	spokojný	skôr spokojný	skôr nespokojný	nespokojný
stav miestnych komunikácií				
stav chodníkov				
stav verejnej zelene				
stav verejného osvetlenia				
dopravná dostupnosť obce				
vybavenosť obce vodovodom				
vybavenosť obce elektrinou				
vybavenosť obce plynom				
vybavenosť obce kanalizáciou				
systém zberu komunálneho odpadu				
kvalita vyučovania v materskej a základnej škole				
poskytovaná zdravotná starostlivosť				
možnosti kultúrneho vyžitia				
možnosti športového vyžitia				
stav športových zariadení				
stav kultúrnych zariadení				
stav školských zariadení				
stav životného prostredia				
ponuka služieb a obchodov				
čistota a upravenosť verejných priestranstiev				
dostupnosť verejného internetu				
pokrytie signálom mobilných sietí				

10. Na ktoré oblasti a aktivity by sa podľa Vás v budúcnosti mal sústrediť rozvoj obce? (môžete zakrúžkovať viac odpovedí)

a) vytváranie nových pracovných príležitostí	h) rozvoj cestovného ruchu
b) zlepšenie podmienok na podnikanie	i) vytvorenie zariadení pre oddych a voľný čas
c) výstavba finančne dostupných bytov	j) starostlivosť o starých ľudí
d) oprava ciest a komunikácií	k) regionálna spolupráca
e) záchrana a oprava historických pamiatok	l) rozšírenie ponuky služieb v obci
f) zlepšenie kvality životného prostredia	m) väčšia propagácia obce
g) kultivácia a výsadba zelene	n) rekonštrukcia verejných budov
o) iné:.....	

11. Aká je podľa Vás kvalita života v obci a čo by ste prípadne zlepšili?

.....

.....

.....

.....

Ďakujem, že ste venovali Váš čas na vyplnenie tohto dotazníka.

